

MODERNE TAAL- EN LETTERKUNDE

BACHELOROPLEIDINGEN

FACULTEIT GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT UTRECHT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0724

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDINGEN NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR, ENGELSE TAAL EN CULTUUR, DUITSE TAAL EN CULTUUR, FRANSE TAAL EN CULTUUR, ITALIAANSE TAAL EN CULTUUR, SPAANSE TAAL EN CULTUUR, KELTISCHE TALEN EN CULTUUR, LITERATUURWETENSCHAP, EN TAALWETENSCHAP VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT 5

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	7
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	7
WERKWIJZE VAN HET PANEL	8
ORGANISATORISCHE CONTEXT.....	12
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL.....	13
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR.....	26
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING ENGELSE TAAL EN CULTUUR	34
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING DUITSE TAAL EN CULTUUR	42
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING FRANSE TAAL EN CULTUUR.....	50
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING ITALIAANSE TAAL EN CULTUUR.....	58
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING SPAANSE TAAL EN CULTUUR.....	66
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING KELTISCHE TALEN EN CULTUUR	74
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING LITERATUURWETENSCHAP.....	82
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING TAALWETENSCHAP	91

BIJLAGEN	99
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	100
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	105
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	123
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKSTUKKEN EN DOCUMENTEN	124

Dit rapport is vastgesteld op 21 oktober 2019

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDINGEN NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR, ENGELSE TAAL EN CULTUUR, DUITSE TAAL EN CULTUUR, FRANSE TAAL EN CULTUUR, ITALIAANSE TAAL EN CULTUUR, SPAANSE TAAL EN CULTUUR, KELTISCHE TALEN EN CULTUUR, LITERATUURWETENSCHAP, EN TAALWETENSCHAP VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Nederlandse taal en cultuur
CROHO-nummer:	56804
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Engelse taal en cultuur (per 1/9/2020 English Language and Culture)
CROHO-nummer:	56806 (per 1/9/2020 50290)
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Duitse taal en cultuur
CROHO-nummer:	56805
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Duits
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Franse taal en cultuur
CROHO-nummer:	56808
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Frans
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Italiaanse taal en cultuur
CROHO-nummer:	56809
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Italiaans
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Spaanse taal en cultuur
CROHO-nummer:	56810
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Spaans
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur

Naam van de opleiding:	Keltische talen en cultuur
CROHO-nummer:	56091
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Utrecht
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap

Naam van de opleiding:	Literatuurwetenschap
CROHO-nummer:	56802
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-

Locatie: Utrecht
Variant: voltijd
Onderwijstaal: Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO: 01/11/2019

Bacheloropleiding Taalwetenschap

Naam van de opleiding: Taalwetenschap
CROHO-nummer: 56803
Niveau van de opleiding: bachelor
Orientatie van de opleiding: academisch
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: -
Locatie: Utrecht
Variant: voltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 01/11/2019

Het bezoek van het visitatiepanel Moderne Taal- en Letterkunde aan de Faculteit Geesteswetenschappen van Universiteit Utrecht vond plaats op 18, 19, 20 en 21 juni 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling: Universiteit Utrecht
Status van de instelling: bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets: positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 7 januari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleidingen beoordeelde bestond uit:

- Em. prof. F. (Frank) Willaert, emeritus hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (België) [voorzitter];
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie, hoogleraar in Engels, Taalwetenschap en Toegepaste Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. E.J. (Liesbeth) Korthals Altes, hoogleraar Algemene Literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. J.F. (Josep) Quer, research professor aan het Institutíó Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) van de Universitat Pompeu Fabra (Spanje);
- D. (Dennis) Smit MA, secretaris bij het Programmabureau Duurzame Geesteswetenschappen en vertaler Italiaans;
- T. (Tamara) van Seggelen BA, onderzoeksmasterstudent Linguistics and Communication Sciences (research) aan de Radboud Universiteit [student-lid];
- Prof. dr. B. (Bart) van den Bossche, hoogleraar Italiaanse Literatuur aan de KU Leuven (België) [referent Italiaanse Taal en Cultuur];
- Prof. M. (Máire) Ní Mhaonaigh, professor in Celtic & Medieval Studies aan St John's College van de University of Cambridge (Groot-Brittannië) [referent Keltische Talen en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. B. (Bart) Philipsen, hoogleraar Duitse Literatuur & Theater Studies aan de KU Leuven (België) [referent Duitse Taal en Cultuur Universiteit Utrecht].

Het panel werd ondersteund door drs. L.C. (Linda) te Marvelde en dr. J. (Joke) Corporaal, die optraden als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De bacheloropleidingen Nederlandse taal en cultuur, Engelse taal en cultuur, Duitse taal en cultuur, Franse taal en cultuur, Italiaanse taal en cultuur, Spaanse taal en cultuur, Keltische talen en cultuur, Literatuurwetenschap, en Taalwetenschap aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht maken onderdeel uit van de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde. In de periode januari 2019 tot en met juni 2019 beoordeelde het panel in totaal 55 opleidingen aan 6 universiteiten.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. F. (Frank) Willaert, emeritus hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (België) [voorzitter];
- Prof. P. (Petter) Aaslestad, hoogleraar in Scandinavische Literatuur, verbonden aan de Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Noorwegen, en voorzitter van de The Norwegian Association of Researchers (Noorwegen);
- Prof. dr. P.A.J.M. (Peter-Arno) Coppens, hoogleraar Vakdidactiek en schoolvakontwikkeling op de wetenschapsgebieden taal, cultuur en geschiedenis aan de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. S. (Stef) Craps, hoogleraar Engelse Literatuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. M.B.H. (Martin) Everaert, hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Em. prof. dr. O.C.M. (Olga) Fischer, emeritus hoogleraar Taalkunde van de Germaanse talen, in het bijzonder de Engelse Taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. E.J. (Liesbeth) Korthals Altes, hoogleraar Algemene Literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. M. (Maartje) Kouwenberg, beleidsmedewerker bij het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO);
- Prof. dr. F. (Folkert) Kuiken, bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal en meertaligheid aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. K. (Karen) Lahousse, universitair hoofddocent (Franse) Taalkunde aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. S.L. (Sarah) de Lange, bijzonder hoogleraar aan de afdeling Politicologie van de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. K. (Katja) Lochtman, professor in Duits en Engels aan de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie, hoogleraar in Engels, Taalwetenschap en Toegepaste Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Em. prof. M.J.H. (Maaike) Meijer, auteur en honorair hoogleraar aan Maastricht University;
- Prof. dr. J.F. (Josep) Quer, research professor aan het Institut Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) van de Universitat Pompeu Fabra (Spanje);
- D. (Dennis) Smit MA, secretaris bij het Programmabureau Duurzame Geesteswetenschappen en vertaler Italiaans;
- Prof. dr. P.J. (Paul) Smith, hoogleraar Franse Literatuur aan de Universiteit Leiden;
- Prof. H. (Helen) Wilcox, hoogleraar in Engelse Literatuur aan Bangor University in Wales (Groot-Brittannië);
- O. (Onno) van Wilgenburg MA, teamleider Voortgezet Onderwijs Talen bij het Nuffic;
- J.C. (Jolanda) Rozendaal MA, masterstudent Leraar Frans Voorbereidend Hoger Onderwijs aan de Universiteit Utrecht [student-lid];
- T. (Tamara) van Seggelen BA, onderzoeksmasterstudent Linguistics and Communication Sciences (research) aan de Radboud Universiteit [student-lid];
- H.M. (Hanne) Stegeman, bachelorstudent Engelse Taal en Cultuur en Mediastudies aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- Prof. dr. B. (Benjamin) Biebuyck, gewoon hoogleraar Duitse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België) [referent Duitse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. B. (Bart) van den Bossche, hoogleraar Italiaanse Literatuur aan de KU Leuven (België) [referent Italiaanse Taal en Cultuur];

- Prof. dr. B.W. (Ben) Dhooge, professor en onderzoeker aan het departement Languages and Cultures, sectie Slavic and East-European Studies, van de Universiteit Gent (België) [referent Slavische Talen en Culturen];
- Prof. dr. S. (Sebastiaan) Faber, professor in Hispanic Studies aan Oberlin College (Verenigde Staten) [referent Spaanse Taal en Cultuur];
- Dr. B. (Babs) Gezelle Meerburg, docente aan de NHL Stenden in Leeuwarden en Groningen voor de bachelor- en masteropleiding tot leraar Frysk [referent Minorities and Multilingualism];
- Em. prof. dr. H.L.M. (Hub) Hermans, emeritus hoogleraar Moderne Romaanse Letterkunde en Cultuurkunde, in het bijzonder de Spaanse, aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent Romaanse Talen en Culturen];
- Prof. M. (Máire) Ní Mhaonaigh, professor in Celtic & Medieval Studies aan St John's College van de University of Cambridge (Groot-Brittannië) [referent Keltische Talen en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. B. (Bart) Philipsen, hoogleraar Duitse Literatuur & Theater Studies aan de KU Leuven (België) [referent Duitse Taal en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. A. (Arvi) Sepp, professor Duitse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen en professor Vertaalwetenschap aan de Vrije Universiteit Brussel (België) [referent Duitse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. P. (Pierre) Schoentjes, professor in Franse Literatuur aan de Universiteit Gent (België) [referent Franse Taal en Cultuur].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde was dr. Anna Sparreboom, medewerker van QANU. Zij was tevens secretaris van het panel tijdens de bezoeken aan de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij bezocht tevens de start- en slotvergaderingen van het panel van de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen werd het panel ondersteund door drs. Erik van der Spek, freelance medewerker van QANU. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit werd het panel ondersteund door dr. Hester Minnema (onder supervisie van dr. Anna Sparreboom), freelance medewerker van QANU. Tijdens het bezoek aan de Universiteit Utrecht werd het panel ondersteund door drs. Linda te Marvelde en dr. Joke Corporaal (onder supervisie van drs. Linda te Marvelde), tevens freelance medewerkers van QANU. Vanaf 1 mei 2019 werd Anna Sparreboom vanwege zwangerschapsverlof als projectleider vervangen door dr. Els Schröder (visitatie Rijksuniversiteit Groningen) en dr. Alexandra Paffen (visitatie Universiteit Utrecht). De projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg. Jaïra Azaria MA, medewerker van QANU, las alle conceptrapporten, droeg zorg voor de vergelijkbaarheid van de rapporten en de centrale coördinatie.

Vorbereitung

Op 15 oktober 2018 vond een uitgebreid vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders.

Op 20 november 2018 hield het panel zijn startvergadering, waar de projectleider de panelleden informeerde over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Het panel maakte tijdens de startvergadering afspraken over de werkwijze in voorbereiding op de bezoeken.

Om de consistentie van de beoordeling binnen de visitatiegroep te waarborgen, hield het panel na de eerste drie bezoeken aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit een ijkingsoverleg. Tijdens dit overleg, dat plaatsvond op 9 april 2019, is de werkwijze geëvalueerd, zijn een aantal terugkerende inhoudelijke thema's besproken, en zijn de oordelen op de standaarden per gevisiteerde opleiding vastgesteld. Na het bezoek aan de Universiteit Utrecht vond op 5 juli 2019 een tweede ijkingsoverleg plaats. Bij het eerste ijkingsoverleg waren aanwezig:

Frank Willaert (voorzitter), Wander Lowie, Folkert Kuiken en Helen Wilcox namens het panel, en Anna Sparreboom, Erik van der Spek, Hester Minnema en Alexandra Paffen namens QANU. Bij het tweede ijkingsoverleg waren aanwezig: Frank Willaert (voorzitter), Folkert Kuiken, Wander Lowie (via Skype), en Erik van der Spek, Hester Minnema en Alexandra Paffen namens Qanu.

Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatie-rapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatie-rapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatie-rapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerkstukken. Het panel maakte op basis van de lijst afgestudeerden van de periode 2014-2018 een selectie met een evenwichtige spreiding in cijfers, afstudeervarianten en begeleiders. Zoals afgesproken met de NVAO werden vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen niet 15 maar 8 scripties per opleiding geselecteerd. Aan de aanvullende voorwaarden voor het hanteren van een aangepaste werkwijze bij de scriptieselectie (gezamenlijke examencommissie en aantoonbare overlap in de programma's), die werden gesteld door de NVAO, is voldaan.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan Universiteit Utrecht vond plaats op 18, 19, 20 en 21 juni 2019.

Bij de start van het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde bachelor- en masterscripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissies en de opleidingsbesturen. Ook had het een gesprek met de coördinator van Masterlanguages.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Rapportage

De secretarissen schreven een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legden dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroegen de secretarissen de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

ORGANISATORISCHE CONTEXT

De Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht biedt in totaal 21 bacheloropleidingen, 18 eenjarige masterprogramma's, een masterprogramma van 90 EC en 11 tweejarige onderzoeksmaster's aan. De faculteit telt ongeveer 6.000 studenten.

Het onderwijs en onderzoek van de Faculteit Geesteswetenschappen is georganiseerd in departementen en (daarbinnen) in schools en onderzoeksinstituten. Alle gevisiteerde opleidingen maken deel uit van het Departement Talen, Literatuur en Communicatie en van de School Talen, Literatuur en Communicatie. De bacheloropleidingen delen een didactische visie en kennen voor een groot deel dezelfde structuur, waarvoor de opbouw in onderwijspakketten kenmerkend is. Ook ontwikkelen ze samen beleid op het niveau van studiebegeleiding (tutoraat) en vakontwikkeling – bijvoorbeeld op het gebied van Digital Humanities.

Iedere bacheloropleiding is opgebouwd volgens een vaste pakketstructuur waarbij studenten ieder blok twee cursussen van 7,5 EC volgen. Studenten starten in het eerste jaar met twee basispakketten van ieder vier cursussen, waarin zij zich oriënteren op de inhoud van de verschillende richtingen van de opleiding en kennismaken met de bijbehorende theorieën en methodes. In het tweede jaar kiezen studenten een specialisatie in de vorm van een verdiepingspakket ter grootte van vier cursussen en volgen zij twee context- of methodencursussen. Daarnaast kiezen studenten een profileringspakket van vier cursussen (zoals bijvoorbeeld een minor, tweede verdiepingspakket of stage met aanvullende cursussen) en vier 'losse' cursussen in de vrije ruimte. Ten slotte volgen studenten een cursus die voorbereidt op het eindwerkstuk, alvorens het eindwerkstuk te schrijven.

De faculteit Geesteswetenschappen biedt studenten de mogelijkheid om twee bachelordiploma's in vier jaar te halen. Studenten volgen dan van beide gekozen bacheloropleidingen het volledige eerste jaar en een verdiepingspakket, en ze schrijven voor elk van de twee opleidingen een bacheloreindwerkstuk. De totale omvang van de twee bachelors varieert tussen 217,5 en 225 EC, afhankelijk van de keuze van het verdiepingspakket (en de bijbehorende academische contextcursus). De faculteit promoot de dubbele bachelor niet in het bijzonder, maar in de praktijk is het een gelegenheid voor ambitieuze en goede studenten om zich breder te scholen.

Iedere opleiding heeft zijn eigen opleidingscommissie en opleidingscoördinator. De faculteit heeft zeven examencommissies voor de bacheloropleidingen, een examencommissie voor de masteropleidingen (60 en 90 EC), en een examencommissie voor de tweejarige masteropleidingen. De Examencommissie Moderne Talen heeft de bacheloropleidingen Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur onder haar hoede. De andere examencommissie is verantwoordelijk voor de bacheloropleidingen Taalwetenschap, Literatuurwetenschap en Communicatie- en Informatiewetenschappen. Een facultaire toetscommissie geeft deze en andere examencommissies binnen de faculteit advies over toetsing binnen de opleidingen.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur heeft een duidelijk en overtuigend profiel, met aandacht voor de volle breedte en diepte van de Neerlandistiek. Het panel waardeert de manier waarop de opleiding studenten wil aanmoedigen over de grenzen van de disciplines heen te kijken, en de manier waarop de opleiding aandacht besteedt aan de maatschappelijke en wetenschappelijke verankering van het onderwijs. De beoogde eindtermen zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Tegelijk constateert het panel dat het sterke profiel en de recent doorgevoerde verbeteringen in het programma nog niet zichtbaar zijn in de eindtermen. Het adviseert de opleiding om deze minder generiek te formuleren, zodat ze beter aansluiten op de nieuwe leerlijnen in het programma en op het overtuigende profiel van de opleiding. (Standaard 1).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur een sterk curriculum heeft, waarin de samenhang is gewaarborgd door een zorgvuldige opbouw in pakketten en leerlijnen. Het panel was enthousiast over de goede, informatieve cursusbeschrijvingen, het interdisciplinaire karakter van de drie verdiepingspakketten, het doorbreken van de chronologische grenzen in de letterkunde en de aandacht voor corpusonderzoek, schrijfvaardigheid, digital humanities en kwantitatieve onderzoeksmethoden in het programma. Op al deze punten steekt de opleiding volgens het panel duidelijk boven haar zusteropleidingen uit. De opleiding heeft een sterke wetenschappelijke oriëntatie. Er is sprake van activerend onderwijs, met veel aandacht voor het werkveld en voor de maatschappelijke verankering van onderzoek. De opleiding beschikt over een goede onderwijsleeromgeving die studenten in staat stelt de eindtermen te behalen. Het panel ziet een betere promotie en inpasbaarheid van de stage als een mogelijk verbeterpunt. Tot slot constateert het panel dat de opleiding beschikt over een sterk docentencorps, met door de studenten zeer gewaardeerde en hooggekwalificeerde docenten en een uitstekende vorm van studiebegeleiding-opmaat in het eerste jaar. De docenten staan evenwel onder druk door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit. (Standaard 2).

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding een adequaat systeem van toetsing heeft. Toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsen en van voldoende variatie in toetsvormen. Het viel het panel op dat de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding voortreffelijk gebruikt worden. Ook complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages. (Standaard 3).

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de steekproef concludeert het panel dat de eindwerkstukken van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur een passend niveau laten zien voor een academische bacheloropleiding. Studenten kiezen originele en relevante onderzoeksvragen, verrichten systematisch onderzoek en schrijven over het algemeen zeer leesbare onderzoeksverslagen. Het merendeel van de afgestudeerden vervolgt de studie met een masteropleiding aan dezelfde universiteit, van wie een aanzienlijk deel met een onderzoeksmaster. (Standaard 4).

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur heeft een helder profiel. Het panel ziet de opleiding als een klassiek-brede talenopleiding met duidelijke, eigen accenten: 'content and language integrated learning' en aandacht voor interculturele communicatie en vertalen. Het panel stelt vast dat de beoogde, opleidingsspecifieke eindtermen duidelijk zijn en wat inhoud en niveau betreft passend zijn voor een universitaire bacheloropleiding. Het heeft waardering voor de wetenschappelijke en maatschappelijke oriëntatie die spreekt uit de eindtermen, maar constateert ook dat het op zich heldere profiel van de opleiding en de eigen accenten beter in de eindtermen tot uitdrukking moeten worden gebracht. Het panel adviseert de opleiding de eindtermen opnieuw te formuleren, zodat ze beter aansluiten op het profiel van en de vijf inhoudelijke richtingen binnen het programma. (Standaard 1).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel concludeert dat de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur een goede onderwijsomgeving biedt aan haar studenten. Het onderwijs wordt verzorgd door een internationaal team van deskundige en gekwalificeerde docenten. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Zij geven de docenten en de cursussen in onderwijsbeoordelingen hoge cijfers. Het curriculum biedt met vijf inhoudelijke richtingen veel mogelijkheden tot specialisatie, waarbij de richtingen Interculturele Communicatie en Vertalen bovendien kenmerkend voor deze opleiding zijn. Het panel constateert ook dat de samenhang en de inhoud met de pakketstructuur en de invoer van CLIL sterk verbeterd zijn. Tot slot is het panel te spreken over de maatregelen die de opleiding treft om te zorgen dat studenten sneller afstuderen, zoals de invoering van de *Capstone Course*. Het panel identificeert ook een aantal punten van aandacht: de hoge werkdruk onder docenten en de positie van tijdelijke docenten, de communicatie binnen de opleiding, en de informatievoorziening, vooral met betrekking tot het eindwerkstuk en de minor- en mastereisen. De eerste twee aandachtspunten staan al scherp op de radar van verschillende betrokkenen en hebben hoge prioriteit. De mogelijkheden om twee blokken in het buitenland te studeren of een stage te volgen kunnen volgens het panel nog beter onder de aandacht van de studenten gebracht worden. Het panel verwacht dat dit bijdraagt aan een betere oriëntatie op de mogelijkheden na de bacheloropleiding. (Standaard 2).

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Toetsen zijn voldoende gevarieerd en passend wat betreft zwaarte, frequentie en inhoud. De toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen. Het panel was te spreken over het gebruik van digitale toetsen en de versterking van de leerlijn schrijfvaardigheid als betere voorbereiding op het eindwerkstuk. Ook complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages. (Standaard 3).

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de steekproef concludeert het panel dat het niveau van de eindwerkstukken van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur voldoende tot goed is. De eindwerkstukken waren over het algemeen levendig geschreven en goed gestructureerd, met een adequate argumentatie en gebruik van secundaire literatuur. De meeste afgestudeerden vervolgden hun studie met een (onderzoeks)master aan dezelfde universiteit op het gebied van de interculturele communicatie, taalkunde, letterkunde of vertaalwetenschap. (Standaard 4).

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel concludeert dat de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur als klassieke, brede talenstudie duidelijke eigen accenten heeft en goed voorbereidt op masteropleidingen en op het werkveld. Speciale waardering heeft het panel voor de verwevenheid binnen de opleiding van taalstudie, taalverwerving en literatuur/cultuurkunde en voor de focus op educatie, vertalen en interculturele communicatie. De beoogde eindtermen zijn wat het panel betreft qua oriëntatie en niveau passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Tegelijk constateert het panel dat de zwaartepunten van de opleiding onvoldoende zichtbaar zijn in de generiek geformuleerde eindtermen, en dat de laatste eindterm eigenlijk geen eindterm is. Het adviseert de opleiding om de leerdoelen opnieuw te formuleren, zodat ze beter aansluiten op de zwaartepunten van het programma en op het klassieke profiel van de opleiding. (Standaard 1).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur een zeer evenwichtig, breed, en coherent opgebouwd programma heeft met geleidelijke verdieping. De opleiding combineert algemene academische vorming in de germanistiek met specifiekere keuzepakketten die aansluiten bij masters met een duidelijk professioneel profiel. De studeerbaarheid, studiebegeleiding en doorstroom zijn volgens het panel meer dan behoorlijk. Het panel ziet de implementatie van een pakketstructuur, geïntegreerd taalvaardigheidsonderwijs, leerlijnen en van het vak 'Forschen en Schreiben' in voorbereiding op het eindwerkstuk als goede maatregelen, net als het verplichte buitenlandverblijf. Het panel is van mening dat de opleiding de inhoud, opbouw en academische oriëntatie van het programma zorgvuldig bewaakt, maar dat met de veranderingen in het programma de academische vorming en verdieping zorgvuldige aandacht verdienen. In de optiek van het panel kunnen de goede contacten die de opleiding heeft met haar alumni nog beter benut worden om studenten te informeren over mogelijke beroepen en werkvelden. Het panel merkt op dat de samenstelling van en expertiseverdeling binnen het vaste docententeam zeer goed is. Er bestaat een uitstekende aansluiting tussen onderwijs en onderzoek, en de vaste docenten hebben binnen de germanistiek een zeer goede reputatie. De positie van tijdelijke docenten en de werkdruk van de staf blijven evenwel aandachtspunten. Deze problemen staan scherp op de radar van verschillende betrokkenen en hebben hoge prioriteit. (Standaard 2).

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsing is goed afgedekt door centrale regelingen en wordt jaarlijks geëvalueerd en, indien nodig, aangepast. De toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en de toetsing is goed gespreid over het jaar. Het panel was positief verrast over de exemplarische wijze waarop de beoordelingsformulieren binnen de opleiding worden ingevuld. Ook complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages. (Standaard 3).

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de steekproef concludeert het panel dat alle studenten de eindtermen behalen. De eindwerkstukken bevatten relevante thema's, en studenten laten zien dat ze op adequate wijze kunnen argumenteren en voldoende inzicht hebben in relevante secundaire literatuur. Wel adviseert het panel de opleiding om meer aandacht te besteden aan taalvaardigheid in het eindwerkstuk. De opleiding onderhoudt goede contacten met haar alumni. De meeste afgestudeerden vervolgen hun studie met een masteropleiding. In Utrecht starten zij het vaakst de masteropleiding interculturele communicatie, vertalen en vertaalwetenschap of de educatieve master. (Standaard 4).

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wetenschappelijke bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren. De opleiding geeft een concrete en duidelijke beschrijving van de eindtermen en heeft als klassieke talenstudie een helder profiel. Het panel geeft de opleiding in overweging om in de profilering meer aandacht te besteden aan de verhouding Frankrijk-francofonie en aan het combineren van disciplines binnen de opleiding. (Standaard 1).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel concludeert dat de opleiding een positief leerklimaat aan haar studenten biedt. Door community-building en studiebegeleiding-op-maat maken studenten een goede start en stromen ze vlot door binnen de opleiding. Het curriculum kent een duidelijke en uitgebalanceerde opbouw in twee basis- en verdiepingspakketten en zeven leerlijnen. De eindtermen zijn zorgvuldig uitgewerkt per leerlijn en per cursus. Studenten verdiepen zich stapsgewijs in een profiel dat aansluit op specifieke (Utrechtse) masteropleidingen. Alle eindtermen van de opleiding keren terug in de verschillende vakken, en cursussen zijn zowel praktijk- als onderzoeksgericht. Het panel waardeert de innovatieve werkvormen die hierbij incidenteel worden ingezet, en het denkt dat de opleiding met plannen voor de toekomst op de goede weg is. Lof is er ook voor de aandacht voor internationalisering en arbeidsmarktorientatie binnen de opleiding. Het panel denkt dat de invulling van de leerlijn digital humanities en de invulling van het peer feedback project nog verbeterd kunnen worden. De opleiding wordt verzorgd door betrokken en gekwalificeerde docenten. De docenten beschikken over de benodigde expertise om het huidige programma aan te bieden. Hierbij tekent het panel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit. (Standaard 2).

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding een gedetailleerd en weloverwogen systeem van toetsing heeft, dat uitgaat van facultaire en universitaire principes. De procedures ter controle van de toetsingskwaliteit zijn helder en leiden tot concrete initiatieven ter bijsturing en aanvulling. De toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en de toetsing is voldoende gevarieerd en goed verspreid over het jaar. Ook de ijkings van toetsing binnen de opleiding door middel van intervisie en teamoverleg beoordeelt het panel als positief. De opleiding is zich bewust van de zwakke schakel in de toetsing, de archivering van toetsen, en werkt aan verbetering. Het panel complimenteert de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden door een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages. (Standaard 3).

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Ongeveer de helft van de afgestudeerden vervolgt zijn studie met een masteropleiding aan de Universiteit Utrecht. Deze groep kiest het vaakst voor de masteropleidingen Interculturele communicatie en Educatie & Communicatie. Onderzoeksmasters worden niet vaak gekozen. Op basis van de steekproef concludeert het panel dat alle studenten de eindtermen halen. De eindwerkstukken bevatten heldere probleemstellingen, behandelen regelmatig maatschappelijk relevante onderwerpen, en zijn over het algemeen goed gestructureerd. Ook het taalvaardigheidsniveau van de eindwerkstukken is ruim voldoende.

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wo-bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren.

Het panel waardeert dat de opleiding een inzichtelijke en coherente beschrijving van de eindtermen biedt en dat ze inzet op een profiel waarin taalbeheersing, taalkunde, literatuur en cultuur worden samengebracht tot een curriculum dat deskundigen opleidt op het terrein van de Italiaanse taal en cultuur. Het panel raadt de opleiding evenwel aan om nader te specificeren wat zij verstaat onder een allround Italië-specialist: wat betekent deze brede claim voor de werkelijke wetenschappelijke vorming van studenten? En wat is de meerwaarde/definitie van 'interdisciplinaire verwevenheid tussen kennis van de Italiaanse taal en alle daarmee samenhangende disciplines' en het nagestreefde niveau van wetenschappelijk-kritische vorming binnen de disciplines? De concretisering van de te bereiken taalvaardigheidsniveaus, een belangrijke aanbeveling van het vorige panel, is goed vervlochten in de eindtermen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de eindtermen binnen het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een logische en duidelijke manier opgebouwd. De opleiding blijkt in staat een samenhangend en breed aanbod te realiseren waarin voldoende ruimte blijft voor verdieping en specialisatie. Er is binnen het curriculum sprake van een duidelijke niveauopbouw en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken werken toe naar de uiteindelijke eindtermen. Het programma is coherent en de onderdelen zijn op elkaar afgestemd.

Het panel heeft waardering voor het multidisciplinaire, brede perspectief van de opleiding. Studenten worden voorbereid om te functioneren in een meertalige samenleving en daarbij het Italiaans als instrument te gebruiken. De beschrijving van de verdiepingsvakken laat zien dat de opleiding dit doel concreet handen en voeten geeft. Het panel ziet dat de opleiding veel veranderingen doormaakt en hard werkt aan continue verbeteringen. De opleiding luistert goed naar de wensen van studenten en weet, ondanks lage studentenaantallen en facultaire bezuinigingen, een rijke en interessante opleiding te bieden. Het panel merkt desondanks op dat de uitvoering van het peer feedback project betere regie vanuit de opleiding verdient. En ook de integratie van taal- en literatuurtheorie (inclusief methodologie) in het taalspecifieke aanbod verdient doorlopende aandacht om niet aan waarde te verliezen. Ten slotte raadt het panel de opleiding aan om na te gaan of de studielast van vakken op hetzelfde niveau door de verschillende docenten hetzelfde wordt geïnterpreteerd en zo nodig maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de werk- en studielast voorspelbaar en evenwichtig zijn voor studenten.

Het panel concludeert dat er sprake is van een betrokken team dat de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding met haar docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Mogelijke problemen of wensen, bijvoorbeeld met betrekking tot het taalvaardigheidsonderwijs, worden snel en adequaat aangepakt. De docenten vertegenwoordigen volgens het panel een ruime expertise, zijn gemotiveerd en enthousiast. Hierbij tekent het panel wel aan dat docenten met een tijdelijke aanstelling onder druk staan. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding een adequaat systeem van toetsing heeft. Toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsing en van voldoende variatie in toetsvormen. Ook was het panel onder de indruk van de manier waarop is

nagedacht over en wordt geëxpliciteerd hoe toetsen aansluiten op leerdoelen. Het panel beveelt de opleiding wel aan om te onderzoeken of het niveau van de toetsing en de beoordeling voldoende aan de maat is en blijft.

Het viel het panel op dat de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding wisselend gebruikt worden. Het panel raadt aan om ervoor te zorgen dat de beoordelaars het formulier voldoende uitgebreid invullen zodat het oordeel navolgbaar is en ook voldoende onderbouwing van het cijfer voor de student bevat. Een kanttekening die het panel plaatst, is dat onduidelijk is hoe de kwalitatieve feedback uiteindelijk leidt tot een cijfer.

Tot slot complimenteert het panel de examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Na bestudering van de eindwerkstukken heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende wetenschappelijk kwaliteit zijn. Het panel oordeelt ook dat alumni voldoende baat hebben bij de opleiding.

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wo-bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren.

Het panel waardeert het duidelijke profiel dat gekenmerkt wordt door een geïntegreerde blik op de gehele Spaanstalige wereld vanuit taalkundig, letterkundig en cultureel perspectief met aandacht voor grensoverschrijdende thema's. Ook de concretisering van de te bereiken taalvaardigheidsniveaus, een belangrijke aanbeveling van het vorige panel, is goed vervlochten in de eindtermen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de eindtermen binnen het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een logische en duidelijke manier opgebouwd. De opleiding blijkt in staat een samenhangend en breed aanbod te realiseren waarin voldoende ruimte blijft voor verdieping en specialisatie. Er is binnen het curriculum sprake van een duidelijke niveauopbouw en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken werken toe naar de uiteindelijke eindtermen. Het programma is coherent en de onderdelen zijn op elkaar afgestemd.

De opleiding heeft een duidelijke wetenschappelijke oriëntatie; studenten oefenen veel en uitgebreid met het opzetten en uitvoeren van onderzoek. Studenten vragen, zoals wel vaker het geval is, naar meer aandacht voor beroepsoriëntatie. De opleiding besteedt hier naar oordeel van het panel wel aandacht aan, maar kan studenten wellicht nog beter uitleggen hoe hun kennis en vaardigheden op de arbeidsmarkt van pas zullen komen. Het taalvaardigheidsonderwijs is logisch opgebouwd en de opleiding let goed op het verschil tussen hoofd- en bijvakstudenten. Het peer feedback project, waarbij studenten aan native speakers worden gekoppeld, wordt op een zinvolle en goede manier uitgevoerd en gemonitord. Het dient als voorbeeld voor de andere talenopleidingen die met dit project werken, aldus het panel. Het panel raadt wel aan om de feedback op de kwaliteit van het Spaans buiten de taalbeheersingscursussen aan te scherpen en meer aandacht te geven. Er is binnen de opleiding aandacht voor geschiedenis en cultuur, maar dit wordt niet altijd door studenten

herkend. Deze onderwerpen verdienen volgens het panel meer explicitering in het programma. Studenten stellen over het algemeen prijs op de werkvormen die gehanteerd worden. Maar het panel onderstreept ook de vraag naar (nog) meer activerend en participierend onderwijs. Studenten geven aan meerwaarde te zien in samenwerking tijdens opdrachten, maar willen graag ook wat meer zelfstandig oefenen met schrijfp opdrachten.

Het panel concludeert dat er sprake is van een betrokken team dat de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding met haar docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Mogelijke problemen, bijvoorbeeld met de Engelse taalvaardigheid van docenten, worden snel en adequaat aangepakt. De docenten vertegenwoordigen volgens het panel ruime expertise, zijn gemotiveerd en enthousiast. Hierbij tekent het panel wel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsen sluiten goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsing. Het panel is ook te spreken over de borging van de toetskwaliteit door vooraf bij iedere toets het vier-ogen-principe toe te passen en de controle van de examencommissie achteraf.

De procedures rond de beoordeling van de eindwerkstukken zijn adequaat en er wordt niet in vaste beoordelingskoppels gewerkt. Het panel raadt wel aan om ervoor te zorgen dat de beoordelaars het formulier voldoende uitgebreid (en niet in het Spaans) invullen zodat het oordeel navolgbaar is en ook voldoende onderbouwing van het cijfer voor de student bevat. Een kanttekening die het panel plaatst is dat onduidelijk is hoe de kwalitatieve feedback uiteindelijk leidt tot een cijfer.

Tot slot complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Na bestudering van de eindwerkstukken heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende wetenschappelijk kwaliteit zijn. Het panel oordeelt ook dat alumni voldoende baat hebben bij de opleiding en goed zicht hebben op de sterke en zwakkere punten van de opleiding. De opleiding kan hier haar voordeel mee doen door deze groep structureel te betrekken bij het onderhouden en verbeteren van haar kwaliteit.

Bacheloropleiding Keltische taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding Keltische talen en cultuur bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wo-bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren.

Het panel concludeert dat de opleiding een duidelijk profiel heeft dat aansluit bij de aanwezige expertise in de faculteit. Het panel merkt op dat de opleiding gebaat zou zijn bij een iets scherpere voorlichting die potentiële studenten (meer dan nu het geval is) duidelijk maakt dat de opleiding breed en aantrekkelijk is voor veel studenten. Daarbij zou de opleiding ook het toekomstperspectief van afgestudeerden breder kunnen presenteren, aangezien de meest evidente vervolgopleiding nu enkel een onderzoeksmaster lijkt te zijn. Het panel stelt verder vast dat het taalkundige aspect van

de opleiding dermate belangrijk is dat studenten van tevoren goed op de hoogte moeten zijn van het uitdagende karakter hiervan, zodat de verwachtingen van studenten stroken met het aanbod.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de eindtermen binnen het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een logische en duidelijke manier opgebouwd. De opleiding blijkt in staat een samenhangend en bijzonder breed aanbod te realiseren waarin voldoende ruimte blijft voor verdieping en specialisatie. Er is binnen het curriculum sprake van een duidelijke niveauopbouw en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken werken toe naar de uiteindelijke eindtermen. Het programma is coherent en de onderdelen zijn op elkaar afgestemd.

De opleiding is kleinschalig, resulterend in korte lijnen tussen docenten en studenten. Het panel spreekt van een leergemeenschap die duidelijk goed functioneert. Het panel vraagt de opleiding wel te waken voor een te informele cultuur omdat die ook nadelen heeft. Dit is met name aan de orde wanneer rollen onduidelijk zijn, de ondersteuning van de staf gering is, en stafleden (te) veel verschillende rollen en taken hebben.

De aandacht die de opleiding nu, meer dan voorheen, besteedt aan academische schrijfvaardigheid en het scriptieproces ziet het panel als een positieve ontwikkeling. Het panel raadt de opleiding wel aan om de ontwikkeling van de academische schrijf- en onderzoeksvaardigheden van de studenten nadrukkelijke aandacht te blijven geven. Daarnaast adviseert het panel te evalueren of met de veranderingen in het curriculum (zoals de invoering van de capstone cursus, en de aanpassingen in het schrijfonderwijs) de beoogde effecten ook daadwerkelijk worden bereikt.

Het panel concludeert dat er sprake is van een betrokken, internationaal team dat de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding met de huidige docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Zij geven hun opleiding in onderwijsbeoordelingen hoge cijfers. De docenten vertegenwoordigen volgens het panel ruime expertise, zijn gemotiveerd en enthousiast. Hierbij tekent het panel wel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Toetsen sluiten goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsing. Het panel is ook te spreken over de borging van de toetskwaliteit door vooraf bij iedere toets het vier-ogen principe toe te passen en de controle van de examencommissie achteraf.

De procedures rond de beoordeling van de eindwerkstukken zijn adequaat, en docenten maken goed gebruik van het beoordelingsformulier. Hierdoor bevat het formulier duidelijk de bevindingen van de beoordelaar, en feedback voor studenten. De enige kanttekening die het panel plaatst is dat onduidelijk is hoe de kwalitatieve feedback uiteindelijk leidt tot een cijfer.

Tot slot complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Na bestudering van de eindwerkstukken heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende wetenschappelijk kwaliteit zijn. Het panel oordeelt ook dat alumni voldoende baat hebben bij de opleiding en goed zicht hebben op de sterke en zwakkere punten van de opleiding. De opleiding kan

hier haar voordeel mee doen door deze groep structureel te betrekken bij het onderhouden en verbeteren van haar kwaliteit.

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Literatuurwetenschap heeft een duidelijk, internationaal georiënteerd wetenschappelijk profiel. Ook maakt de opleiding volgens het panel goed duidelijk welke accentverschillen er zijn met vergelijkbare opleidingen in Nederland. Het panel is te spreken over de aandacht binnen de opleiding voor nieuwe ontwikkelingen in en deelgebieden van de literatuurwetenschap. Met de start van een tweetalig programma speelt de opleiding volgens het panel in op de behoefte van internationale studenten aan een bacheloropleiding vergelijkende literatuurwetenschap. Het panel sprak tijdens de visitatie ook zijn zorgen uit over de invloed van een diverse instroom op het te behalen eindniveau en over de levensvatbaarheid van de Nederlands/Engelse track op langere termijn. Het raadt de opleiding aan om de start van het tweetalige programma goed te blijven monitoren. De eindtermen van de opleiding zijn volgens het panel helder verwoord en afgebakend, maar de specifieke eindtermen laten niet zien wat de opleiding aantrekkelijk maakt voor studenten, noch wat haar onderscheidt van andere opleidingen elders. Het panel adviseert de eindtermen beter af te stemmen op het profiel van de opleiding. (Standaard 1).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel concludeert dat het curriculum Literatuurwetenschap goed gestructureerd is, met veel samenhang binnen en tussen de pakketten. De leerlijnen laten een progressieve opbouw zien die duidelijk ten dienste staat van het behalen van de eindtermen. De opleiding heeft een duidelijke academische oriëntatie en maakt studenten vanaf de start van het programma vertrouwd met toonaangevend en grensverleggend onderzoek. Het panel vindt het positief dat studenten al vanaf het eerste jaar de verantwoordelijkheid krijgen om een deel van de collegestof te presenteren. In sommige vakken vinden studenten de werkdruk laag. Het panel raadt aan te onderzoeken of de studielast in die vakken overeenkomt met het aantal studiepunten dat aan vakken wordt toegekend. De opleiding is ingebed in een goed internationaal academisch netwerk waar studenten gebruik van kunnen maken voor buitenlandstudies, stages en begeleiding van het eindwerkstuk. Deze mogelijkheden kunnen echter nog beter worden benut. De aansluiting op het beroepenveld is sinds de vorige visitatie duidelijk verbeterd, maar de beroepsoriëntatie, met name voorlichting over beroepsmogelijkheden buiten het academische veld, blijft een punt van aandacht. Het panel raadt de opleiding aan het praktische aspect van de opleiding beter te belichten. Ook de communicatie rondom de rol van de tutor in het tweede en derde jaar van de studie, de eisen waaraan schrijfopdrachten moeten voldoen, en de rol van de vakken *Literary toolbox* en *The republic of letters* in de voorbereiding op het eindwerkstuk kan worden verbeterd. Lof heeft het panel voor de kwaliteit van de staf en de uitstekende koppeling tussen onderwijs en onderzoek binnen de opleiding. Tegelijk merkt het panel op dat de koppeling met onderzoek gevaar loopt wanneer kerncursussen gegeven worden door tijdelijke staf met zeer beperkte onderzoekstijd. De problematiek rondom de hoge werkdruk en de onzekere positie van tijdelijke docenten staat scherp op de radar bij alle betrokkenen en heeft hoge prioriteit, maar er is nog geen definitieve oplossing gevonden. (Standaard 2).

Standaard 3: Toetsing

Het panel constateert dat de toetsing binnen de opleiding naar behoren functioneert. Er zijn duidelijke mechanismen om te controleren dat de toetsing volgens facultaire richtlijnen is uitgevoerd. De opleiding gebruikt verschillende vormen van toetsing, die aansluiten op de leerlijnen en de eindtermen. Het toetsplan maakt een gedegen indruk en laat voldoende spreiding van de toetsen zien. Het panel heeft waardering voor de manier waarop formatieve toetsing een voorbode vormt voor summatieve, becijferde toetsing, en voor de manier waarop de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding worden gebruikt. Ook complimenteert het de opleiding met haar examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel

nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages. (Standaard 3).

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de steekproef stelt het panel vast dat alle studenten de eindtermen halen. Studenten laten over het algemeen zien dat zij kritisch en capabel kunnen omgaan met primaire en secundaire literatuur. Zij gebruiken daarbij relevante ideeën en theorieën. Het panel kon zich vinden in de beoordeling en de becijfering van de eindwerkstukken. Het merendeel van de studenten stroomt door naar een masteropleiding binnen de geesteswetenschappen, en het uiteindelijke werkveld is zeer divers, al belandt ongeveer de helft van de afgestudeerden in het onderwijs of in de 'media en communicatie'. Het panel raadt de opleiding aan meer contact te onderhouden met haar alumni en beter bij te houden naar welke masteropleidingen ze doorstromen. (Standaard 4).

Bacheloropleiding Taalwetenschap

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding Taalwetenschap bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wetenschappelijke bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren. Het panel doet de aanbeveling om de eindtermen minder generiek en, in aansluiting op het profiel van de opleiding de leerlijnen, meer opleidings specifiek te formuleren. Het panel vindt dat de opleiding een sterk profiel heeft waarin een brede oriëntatie is gewaarborgd. Het voordeel van een brede oriëntatie is volgens het panel dat alle opties voor vervolgoopleidingen en beroepen open worden gehouden. Het panel heeft begrip voor de start van een tweetalig programma, maar raadt de opleiding wel aan goed te monitoren wat de effecten hiervan zijn op de Nederlandse track en op het behaalde eindniveau. (Standaard 1).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel constateert dat het curriculum van de bacheloropleiding Taalwetenschap een goede samenhang vertoont door een zorgvuldige opbouw in basis- en verdiepingspakketten en leerlijnen. De eindtermen zijn zorgvuldig uitgewerkt per leerlijn en per cursus, hierdoor is het beoogde eindniveau gewaarborgd. Het panel beoordeelt de brede oriëntatie van de opleiding als positief. Studenten hebben de mogelijkheid tot verdieping en specialisatie met zowel een cognitieve als een sociolinguïstische invulling. Het panel heeft ook kennis genomen van de veranderingen die de start van het tweetalige programma in 2019/2020 zal hebben voor het curriculum. Het is van mening dat die het programma verder zullen versterken, bijvoorbeeld door uitbreiding van de leerlijn computationele linguïstiek in de nieuwe cursus *Digital tools and methods*. De opleiding behoudt een sterke wetenschappelijke oriëntatie. Via de docenten is er sprake van een duidelijke link tussen bacheloronderwijs en wetenschappelijk onderzoek. De docenten beschikken volgens het panel in ruime mate over de onderwijskundige en inhoudelijke expertise om de vakken aan te bieden. Ook is het panel positief over het feit dat er vier hoogleraren betrokken zijn bij het onderwijs in de bachelor en dat de opleiding streeft naar een evenredige verdeling van mannelijke en vrouwelijke staf. Hierbij tekent het panel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit. Het panel identificeert twee verbeterpunten. De opleiding kan in de werkcolleges nog meer gebruik maken van interactieve onderwijsvormen, en ze kan nog meer aandacht besteden aan loopbaanoriëntatie. Het panel constateert dat de opleiding op beide gebieden al de nodige stappen heeft gezet en heeft er daardoor vertrouwen in dat aanbevelingen op dit vlak opgevolgd zullen worden. (Standaard 2)

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de toetsing binnen de opleiding goed georganiseerd is. Ook zijn er duidelijke mechanismen om te controleren dat de toetsing conform de facultaire richtlijnen is uitgevoerd. De opleiding gebruikt verschillende vormen van toetsing, die aansluiten op de leerlijnen en de eindtermen. Het panel is te spreken over de jaarlijkse intervisiedag die de opleiding organiseert

om de beoordeling van eindwerkstukken te ijken. Ook complimenteert het de opleiding met de examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages. (Standaard 3).

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de steekproef stelt het panel vast dat alle studenten de eindtermen halen. Eindwerkstukken zijn zowel schrijftechnisch als methodologisch van een hoog niveau. Studenten laten zien dat ze een goed inzicht hebben in taalwetenschappelijke concepten en dat ze de relevantie van hun onderzoek binnen een breder wetenschappelijk kader goed kunnen schetsen. Het panel kon zich in het algemeen goed vinden in de beoordeling en de becijfering van de eindwerkstukken. Het panel concludeert dat het merendeel van de studenten doorstroomt naar een masteropleiding en dat zich daarbij geen aansluitingsproblemen voordoen. Een aanzienlijk deel (18%) wordt toegelaten tot de Utrechtse onderzoeksmaster Linguistics. Tegelijk raadt het panel de opleiding aan nauwere contacten te onderhouden met haar alumni en beter bij te houden naar welke masteropleidingen ze doorstromen. (Standaard 4).

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Bacheloropleiding Taalwetenschap

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	goed

Algemeen eindoordeel voldoende

De voorzitter van het panel, em. prof. F. (Frank) Willaert, de secretarissen drs. L.C. (Linda) te Marvelde en dr. J. (Joke) Corporaal, verklaren dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 21 oktober 2019

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur heeft een interdisciplinaire visie op onderwijs. De twee kernwoorden in die onderwijsvisie zijn eenheid en diversiteit. Aan de hand van deze twee centrale begrippen maken studenten kennis met de klassieke deelgebieden letterkunde, taalkunde en taalbeheersing, waarbij zij worden aangemoedigd om dwarsverbanden te zien tussen de drie disciplines. De opleiding wil sterk maatschappijgericht zijn, met een hechte verbinding tussen wetenschap en maatschappij. Het zelfevaluatierapport stelt dat studenten daardoor leren omgaan met grote vragen over de bepalende rol van diversiteit in taal en cultuur in de Nederlandse samenleving. In het literatuuronderwijs is, volgens de opleiding, bijvoorbeeld aandacht voor de veelvormigheid van Nederlandse literatuur. In het taalkunde- en taalbeheersingsonderwijs blijkt de gerichtheid op diversiteit onder andere uit aandacht voor varianten van het Nederlands en 'analyse van het talige fenomeen binnen zijn context'. Afgestudeerden hebben toegang tot relevante masteropleidingen zoals de masteropleidingen Neerlandistiek, Interculturele Communicatie of Communicatie en Organisatie van de Universiteit Utrecht. Wanneer zij de educatieve minor hebben gevolgd, zijn ze ook gekwalificeerd om les te geven in de onderbouw van havo, vwo en vmbo-t.

De opleiding wordt volledig in het Nederlands aangeboden. Tijdens de visitatie legde de opleidingscoördinator uit dat aan die beslissing een bewuste keuze ten grondslag ligt die ten dele gebaseerd is op de wensen van studenten. Het panel is te spreken over het taalbeleid van de opleiding, en waardeert het dat de opleiding hierin door het faculteitsbestuur gesteund wordt. Verder is het panel zeer positief over de helder verwoorde visie van de opleiding op de achterliggende onderwijsfilosofie, en over de maatschappelijke en wetenschappelijke rol die de opleiding wil vervullen. De bacheloropleiding heeft volgens het panel een uitstekend beargumenteerd en overtuigend profiel. Tot slot heeft het panel lof voor de manier waarop de opleiding de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel heeft gebruikt om verbeteringen in het programma door te voeren.

Beoogde eindtermen

De eindtermen van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur zijn vormgegeven volgens een facultair model, waarin de eindtermen in de categorieën 'Kennis en inzicht' en 'Vaardigheden en attitude' door de opleiding zelf zijn opgesteld en de overige eindtermen ('academische vorming') door de faculteit. De opleiding heeft zes opleidingsspecifieke eindtermen (zie bijlage 1). Het panel stelt vast dat de beoogde, opleidingsspecifieke eindtermen duidelijk geformuleerd zijn en passen bij een academische bacheloropleiding. Zo is er aandacht voor vakkennis, inwijding in methodiek en kleinschalig onderzoek. Het panel constateert ook verbeterpunten. In het profiel is een expliciete focus op interdisciplinariteit, maar uit de eindtermen wordt nog niet duidelijk hoe dit in het programma wordt vormgegeven. Ook zag het panel de nieuwe leerlijn 'vakbeoefening' (de maatschappelijke verankering van het onderwijs) niet terug in de eindtermen. Het panel adviseert de opleiding om de eindtermen beter af te stemmen op de leerlijnen en het overtuigende profiel van de opleiding.

Overwegingen

Het panel constateert dat de opleiding een duidelijk en overtuigend profiel heeft, met aandacht voor de volle breedte en diepte van de Neerlandistiek. Het waardeert de manier waarop de opleiding studenten wil aanmoedigen over de grenzen van de disciplines heen te kijken, en de manier waarop de opleiding aandacht besteedt aan de maatschappelijke en wetenschappelijke verankering van het onderwijs. De beoogde eindtermen zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Tegelijk constateert het panel dat het sterke profiel en de recent doorgevoerde verbeteringen in het programma nog niet zichtbaar zijn in de eindtermen. Het adviseert de opleiding om deze minder generiek te formuleren, zodat ze beter aansluiten op de nieuwe leerlijnen in het programma en op het overtuigende profiel van de opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opbouw, samenhang, oriëntatie

De bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur (180 EC) bestaat uit verplichte onderdelen en keuzeonderdelen. Het academische jaar is verdeeld in vier blokken waarin studenten steeds twee parallelle vakken volgen. Ieder vak levert 7,5 EC op. Het eerste jaar bestaat volledig uit verplichte onderdelen, waarin studenten kennismaken met de drie disciplines letterkunde (30 EC), taalkunde (15 EC) en taalbeheersing (15 EC). In het tweede jaar kiezen studenten voor een interdisciplinair verdiepingspakket (30 EC) en volgen ze twee verplichte cursussen (waaronder één facultaire methodencursus) en twee keuzevakken. Het laatste jaar bestaat voor 45 EC uit keuzeruimte en voor 15 EC uit verplichte onderdelen: een corpusvak waarin het draait om onderzoeksmethoden uit de *digital humanities* en het eindwerkstuk (beide 7,5 EC).

Samenhang in het programma wordt bewerkstelligd via leerlijnen en pakketten van op elkaar voortbordurende vakken. De drie leerlijnen zijn (1) 'kennis en inzicht', (2) 'vaardigheden' (vooral onderzoeks- en communicatievaardigheden) en (3) 'academische attitude'. Iedere leerlijn is verdeeld in meerdere leerdoelen (11 in totaal), die deels overeenkomen met de eindtermen. Zo zijn de eerste drie leerdoelen (leerlijn 1) identiek aan de eerste drie eindtermen van de opleiding; ze beschrijven vakkennis van en inzicht in de drie kerndisciplines van de neerlandistiek. De overige opleidingsspecifieke eindtermen (4-6) zijn specifiek geformuleerd en verdeeld in afzonderlijke leerdoelen binnen de tweede en derde leerlijn. Een tabel in het zelfevaluatie-rapport laat zien hoe de leerdoelen uit de leerlijnen verweven zijn in de verschillende cursussen, waarbij ieder leerdoel ten minste een paar keer terugkeert. De opbouw in pakketten biedt de mogelijkheid om de onderzoeks- en schrijfvaardigheden en het methodenonderwijs te integreren in en te verdelen over de verschillende vakken.

In het tweede jaar kiezen studenten voor een of meerdere van drie interdisciplinaire verdiepingspakketten: 'Nederlands, de taal en het gebruik', 'Nederlandse literaturen en hun context door de eeuwen heen' en 'Diversiteit in de Nederlandse taal en cultuur'. Als ze meerdere pakketten kiezen, dan gebruiken ze hier hun keuzeruimte in het tweede en derde jaar voor. Die keuzeruimte kan ook worden besteed aan een universiteitsbrede minor (30 EC), het starten van een tweede bacheloropleiding, een verblijf in het buitenland, of een stage (15 EC), al is het aantal studenten dat stage loopt klein.

Het panel heeft het curriculum als geheel en enkele cursussen in meer detail bestudeerd. Het constateert dat er sprake is van een duidelijk opgebouwd programma, waarin door de leerlijnen en

pakketten een goede samenhang is aangebracht. Het panel spreekt in dit verband zijn waardering uit voor het feit dat de opleiding ondanks bezuinigingen de coherentie van het programma weet te handhaven en zelfs weet te versterken. Het panel was te spreken over de goede, informatieve cursusbeschrijvingen, die uitstekend naar de student toe zijn geschreven. Verder beoordeelde het panel het interdisciplinaire karakter van de drie verdiepingspakketten als goed. In deze pakketten werken meerdere disciplines samen en is diversiteit het overkoepelende thema. Volgens het panel doet dit de coherentie van het programma nog meer uitkomen. Bijzonder in positieve zin vond het panel ook het doorbreken van de chronologische grenzen in de letterkunde. Lof was er tot slot voor de aandacht voor corpusonderzoek, schrijfvaardigheid en kwantitatieve onderzoeksmethoden in het programma. Op al deze punten steekt de opleiding volgens het panel boven zusteropleidingen uit.

De Faculteit Geesteswetenschappen wil de komende jaren in alle bacheloropleidingen meer aandacht besteden aan digital humanities. Binnen de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur is 'digital humanities' geïntegreerd in het methodenonderdeel. Het viel het panel op dat de opleiding verder is met digital humanities dan de andere opleidingen die het panel in Utrecht visiteerde. Zo heeft de opleiding een document uit 2017 toegevoegd aan het zelfevaluatierapport waarin de stand van zaken op het gebied van digital humanities en kwantitatieve methoden binnen de opleiding is geïnterpreteerd en waarin aanbevelingen voor de toekomst worden gegeven. Zo pleiten de letterkundedocenten bijvoorbeeld voor bijscholing van de studenten op het gebied van digitale zoekmachines, online historische woordenboeken, Nederlab en software waarmee literaire bronnen bewerkt kunnen worden. Tijdens de visitatie legde de opleidingscoördinator uit dat een werkgroep van vier docenten momenteel werkt aan een nieuwe inventarisatie van wat er inmiddels in welke cursus gebeurt. Eindpunt van de nieuwe leerlijn is het derdejaars vak *Corpusonderzoek*, waarin aandacht wordt besteed aan een vergelijking van klassieke onderzoeksmethoden met nieuwe, digitale methoden. Het panel vindt de versterking van de leerlijn een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed Centre for Digital Humanities van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van hun ambities op dit terrein.

Het panel merkt op dat de leerlijnen helder zijn en goed aansluiten op de eindtermen. De opleiding heeft volgens het panel een sterke wetenschappelijke oriëntatie. Dat blijkt uit de inrichting van de verdiepende vakken, waarin studenten zelf onderzoek uitvoeren en waarbij ieder verdiepingspakket toegang geeft tot een aantal specifieke masteropleidingen. Het panel vindt het ook goed dat de opleiding contact zoekt met de beroepspraktijk en de 'achterban' om de instroom te vergroten en het imago van de neerlandistiek te verbeteren. Er is veel aandacht voor mogelijke beroepen na de bacheloropleiding door middel van opdrachten, activiteiten en werkbezoeken. De opleiding profiteert bovendien van haar actieve studievereniging, Awater, die ook veel werkveldgerichte activiteiten organiseert. Wel viel het het panel op dat slechts weinig studenten een stage volgen – jaarlijks ongeveer acht studenten (de instroom was in de visitatieperiode gemiddeld 50 studenten per jaar, met een daling tot 33 nieuwe studenten in 2018). Dit punt kwam tijdens de visitatie ter sprake. Volgens de studenten en alumni is een stage lastig in te passen in de opleiding. Het panel vindt dat een stage kan helpen voorzien in de behoefte van studenten om zich te oriënteren op een masteropleiding en op de arbeidsmarkt, en doet daarom de aanbeveling om de stagemogelijkheden beter zichtbaar en beter inpasbaar te maken. Deze aanbeveling is in lijn met wat de opleiding zelf ook constateert als ontwikkelpunt.

Didactische visie en werkvormen

Na een disciplinair eerste jaar maken studenten in het tweede en derde jaar kennis met interdisciplinaire benaderingen en inzichten. In het zelfevaluatierapport legt de opleiding uit zo aan te sluiten bij de bredere belangstelling van studenten voor brede, interdisciplinaire opleidingen. Al vanaf het eerste jaar leren studenten onder supervisie zelf onderzoek uitvoeren en worden ze aangemoedigd een kritische, academische attitude te ontwikkelen. In de verdiepingspakketten in het tweede jaar werken studenten toe naar het zelfstandig opzetten en uitvoeren van onderzoek. Het panel concludeert dat er in de bacheloropleiding sprake is van activerend onderwijs met een door de studenten positief ervaren combinatie van hoor- en werkcolleges. De didactische opbouw van op

kennis gerichte basisvakken, gevolgd door verdiepende vakken waarin analyse, onderzoek en experimenten centraal staan, is volgens het panel helder. Het panel waardeert hoe de opleiding academisch werk inzet in een maatschappelijke context, bijvoorbeeld in het tweedejaars vak Nederlandse literaturen waarin studenten een beleidsadvies schrijven voor een organisatie in het literaire veld.

Studeerbaarheid

De vakken in de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur hebben een hoog slagingspercentage: gemiddeld sluit 90% van de studenten vakken met een voldoende af. De studenten zelf geven aan dat zij de toetsdruk over het jaar en binnen de blokken goed verdeeld vinden. Het panel constateert dat de heldere opbouw en leerlijnen zichtbaar bijdragen aan een goede spreiding van de lesstof en van het vaardighedenonderwijs. Daarnaast merkt het panel op dat het docentenberaad, een vergadering na elk blok waarin studieadviseur, tutores en docenten de individuele cursusresultaten van studenten bespreken, een uitstekend initiatief is. Niet alleen kan de opleiding eventuele struikelblokken in het eerste jaar zo snel signaleren, tegelijk helpt dit overleg de opleiding om studenten persoonlijk studieadvies te geven, waarbij studenten die bovengemiddeld presteren op extra mogelijkheden worden gewezen (de mogelijkheid om een tweede bachelor te volgen of een honourstraject) en studenten die niet goed presteren tijdig hun studiegedrag kunnen aanpassen. Het panel constateert dat de uitval in het eerste jaar hierdoor flink teruggedrongen is.

Het eindwerkstuk wordt in één blok geschreven, met één herkansingsmogelijkheid. Studenten verrichten hiervoor zelfstandig kleinschalig onderzoek. Sommige studenten lopen in deze fase studievertraging op; de opleiding signaleert dit zelf als een ontwikkelpunt. Het panel informeerde bij de opleiding hoe zij ervoor waakt dat studenten aan het einde van de studie achterop raken. De docenten legden uit dat de studenten zich vanaf 2019-2020 in een 'terugkomcursus' (Capstone Cursus) eerder moeten oriënteren op discipline, onderwerp, onderzoeksvraag en onderzoeksstappen. Dat geeft meer houvast aan student en begeleider, omdat er bij de start van het scriptietraject al een concreet plan ligt. Het panel heeft vertrouwen in de manier waarop de opleiding studenten eerder en beter wil voorbereiden op het eindwerkstuk.

Alle studenten hebben vanaf het begin van de studie een eigen tutor met wie ze regelmatig overleg hebben over studievoortgang en studiekeuzes, zoals de keuze voor een verdiepingspakket in het tweede jaar. De studenten spraken in het studentenhoofdstuk hun zorg uit over het mogelijke verdwijnen van het tutoraat in het tweede en derde jaar van de opleiding. De taak van de tutor zou dan overgenomen worden door de studieadviseur. Het panel is tijdens de visitatie gerustgesteld door het management dat het tutoraat ook in het tweede en derde jaar behouden blijft, zij het in een minder intensieve vorm.

Docenten

In het zelfevaluatie rapport geeft de opleiding aan dat ze streeft naar een personeelsbestand dat 'expertises afdekt, continuïteit van expertises mogelijk maakt, en tegelijkertijd open staat voor vernieuwing (nieuwe accenten)'. Het overgrote deel van de docenten is gepromoveerd en beschikt over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO), 18 van de 24 vaste stafleden hebben bovendien een Senior kwalificatie Onderwijs (SKO). Het panel constateert dat de opleiding beschikt over een voortreffelijk en uitgebreid docentencorps, met door de studenten zeer gewaardeerde docenten. De vaste stafleden zijn ervaren onderzoekers die hoog aangeschreven staan in hun veld en die hun onderzoeksexpertise inzetten in hun colleges. Het personeelsbestand laat een goede verdeling over de verschillende disciplines zien. Het panel vindt het verder positief dat de studenten ook in het eerste jaar van de opleiding al onderwijs krijgen van hoogleraren. Bezorgd was het panel over de hoge werkdruk die docenten ervaren, en de positie van docenten met tijdelijke contracten (ten tijde van de visitatie 14 van in totaal 38 stafleden). Deze punten kwamen tijdens de visitatie ter sprake, zowel in de gesprekken met de docenten als die met de studenten, waarbij die laatste groep aangaf 'meer baanzekerheid en minder werkdruk' voor de docenten belangrijk te vinden. Het panel vindt de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft een goed initiatief. Dit biedt tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken.

Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Nederlandse taal en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur een sterk curriculum heeft, waarin de samenhang is gewaarborgd door een zorgvuldige opbouw in pakketten en leerlijnen. Het panel was enthousiast over de goede, informatieve cursusbeschrijvingen, het interdisciplinaire karakter van de drie verdiepingspakketten, het doorbreken van de chronologische grenzen in de letterkunde en de aandacht voor corpusonderzoek, schrijfvaardigheid, digital humanities en kwantitatieve onderzoeksmethoden in het programma. Op al deze punten steekt de opleiding volgens het panel duidelijk boven haar zusteropleidingen uit.

De opleiding heeft een sterke wetenschappelijke oriëntatie. Er is sprake van activerend onderwijs, met veel aandacht voor het werkveld en voor de maatschappelijke verankering van onderzoek. De opleiding beschikt over een goede onderwijsleeromgeving die studenten in staat stelt de eindtermen te behalen. Het panel ziet een betere promotie en inpasbaarheid van de stage als een mogelijk verbeterpunt. Tot slot constateert het panel dat de opleiding beschikt over een sterk docentencorps, met door de studenten zeer gewaardeerde en hooggekwalificeerde docenten en een uitstekende vorm van studiebegeleiding-op-maat in het eerste jaar. De docenten staan evenwel onder druk door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU-Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen, leerdoelen en toetsvormen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltaets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting van een vak binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

Het panel heeft gekeken naar de transparantie van de toetsing binnen de opleiding. Het was erg onder de indruk van de manier waarop de facultaire beoordelingsformulieren binnen deze opleiding worden gebruikt, in het bijzonder de beoordelingsformulieren voor de eindwerkstukken. Ook concludeert het panel dat er sprake is van een logische aansluiting van toetsvormen op leerdoelen, en van een adequaat toetsplan. Een matrix laat zien hoe de toetsing van de verschillende vakken aansluit op de eindtermen/leerlijnen.

De leden van de examencommissie verduidelijkten de procedure rondom het eindwerkstuk en legden uit dat de eerste beoordelaar een BKO moet hebben en docent moet zijn binnen de opleiding, en dat de tweede beoordelaar eveneens verbonden moet zijn aan de Universiteit Utrecht of goedgekeurd moet worden door de examencommissie. Zowel eerste als tweede beoordelaar lezen het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel komt.

Het beoordelingsformulier voor het eindwerkstuk kwam tijdens de visitatie in meer detail ter sprake. Sinds september 2018 gebruiken de opleidingen een nieuw, beknopter formulier. Het panel heeft in de steekproeven zowel het oude als het nieuwe formulier gezien, waarbij het de panelleden opviel dat beide formulieren ongelijk worden ingevuld, van voorbeeldig (zoals binnen de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur) tot het aanvinken van hokjes zonder verdere toelichting. In dat laatste geval is de stap van het formulier naar het eindcijfer niet goed te volgen. De examencommissie legde tijdens de visitatie uit dat beoordelaars informeel op hun gebruik van het formulier worden aangesproken, maar gaf tegelijkertijd aan dat de functie van het formulier ter discussie staat. Sommige docenten gebruik(t)en het als feedbackinstrument, anderen als een manier om het cijfer te onderbouwen. Studenten krijgen volgens de examencommissie altijd feedback op de kwaliteit van hun eindwerkstuk, maar de wijze waarop (al dan niet via het formulier) staat docenten vrij. Omdat het panel de schriftelijke onderbouwing van het oordeel belangrijk vindt voor de student, adviseert het de opleiding om op een inzichtelijke en consistente manier met het beoordelingsinstrument om te gaan.

Functioneren examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten van toetsing. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdiepingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op De O-schijf. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelsen van opleidingen voor de toetsing. Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot adviseert het panel de examencommissie om beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband

te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding een adequaat systeem van toetsing heeft. Toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsen en van voldoende variatie in toetsvormen. Het viel het panel op dat de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding voortreffelijk gebruikt worden. Ook complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blij geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

In de voorbereiding van de visitatie las het panel een steekproef van acht bacheloreindwerkstukken. Het constateert dat alle werken voldoen aan het eindniveau dat van een afgestudeerde neerlandicus op bachelorniveau verwacht mag worden. In enkele gevallen staken de eindwerkstukken hier bovenuit. Het panel was het in het algemeen eens met de beoordeling van de eindwerkstukken, en vond de beoordelingsprocedure op basis van het beoordelingsformulier zeer inzichtelijk. Volgens het panel laten de studenten zien dat zij originele, relevante onderzoeksvragen kunnen stellen, een systematisch onderzoek kunnen uitvoeren en hiervan op (zeer) leesbare wijze verslag kunnen doen. In twee gevallen had het panel veel lof voor de taalvaardigheid van de studenten ('zeer getalenteerd', 'zonder meer publicabel'), in twee andere gevallen vond het panel de taal en stijl matig. In die laatste gevallen stonden er nog grammaticaal onjuiste zinnen en onvolledige voetnoten in de eindversie en was de samenhang van het betoog onduidelijk.

In het zelfevaluatierapport maakt de opleiding een onderscheid tussen alumni die de opleiding als eerste of als vervolgopleiding hebben gevolgd. Van de studenten voor wie het de eerste studie is, kiest vrijwel iedereen voor een masteropleiding, meestal binnen de Universiteit Utrecht en minder vaak bij de Universiteit van Amsterdam. In dat laatste geval gaat het vooral om masteropleidingen op het gebied van de journalistiek, redactie en jeugdliteratuur. Populaire masteropleidingen in Utrecht zijn de educatieve master, de masteropleiding Neerlandistiek, de onderzoeksmasters Linguistics en Nederlandse Literatuur en Cultuur en de masteropleiding Communicatie en Organisatie. Het viel de panelleden in dit verband op dat het aantal studenten dat doorstroomt naar de educatieve master de afgelopen jaren een zorgwekkende daling laat zien. Ze geven de opleiding in overweging om, samen met de betreffende masteropleiding, de redenen voor deze daling te onderzoeken. De twee alumni met wie het panel heeft gesproken gaven aan zich na de bacheloropleiding goed voorbereid te voelen voor een (Utrechtse) masteropleiding en eerste baan.

Overwegingen

Op basis van de steekproef concludeert het panel dat de eindwerkstukken van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur een passend niveau laten zien voor een academische bacheloropleiding. Studenten kiezen originele en relevante onderzoeksvragen, verrichten systematisch onderzoek en schrijven over het algemeen zeer leesbare onderzoeksverslagen. Het merendeel van de afgestudeerden vervolgt de studie met een masteropleiding aan dezelfde universiteit, van wie een aanzienlijk deel met een onderzoeksmaster.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1, 3 en 4 van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende' en standaard 2 als 'goed'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING ENGELSE TAAL EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De doelstelling van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur (vanaf 2019: English Language and Culture) is studenten academisch te vormen en hen kennis en vaardigheden bij te brengen op het gebied van de Engelse taalkunde, letterkunde en cultuur. Studenten leren de Engelse taal te waarderen in haar historische, culturele en creatieve context terwijl ze interpretatieve, talige en kritische vaardigheden ontwikkelen. De opleiding onderscheidt zich in drie opzichten van collega-opleidingen in Nederland: door geïntegreerd taalvaardigheidsonderwijs ('content and language integrated learning, CLIL'), door het zwaartepunt 'vertaalkunde' naast de traditionele zwaartepunten taalkunde, letterkunde en taalvaardigheid en door aandacht voor 'World Englishes'. Vanaf 2019-2020 zal het programma volledig in het Engels worden aangeboden, waardoor het mogelijk wordt internationale studenten te werven. De diverse richtingen binnen het bachelorprogramma geven toegang tot diverse masteropleidingen, zoals *Linguistics*, *Interculturele Communicatie*, de educatieve master ('lerarenopleiding'), de masteropleidingen *Literair Vertalen*, *Professioneel vertalen* en *Literature Today* en de onderzoeksmaster *Comparative Literary Studies*. Door hun excellente Engelse taalvaardigheid zijn afgestudeerden van de bacheloropleiding volgens de opleiding ook aantrekkelijk voor posities in het onderwijs, de media en de communicatie.

Het panel stelt vast dat de opleiding een helder profiel heeft. Het heeft waardering voor de klassiek-brede opzet van de studie, met daarbij typisch 'Utrechtse' accenten op vertalen, CLIL en interculturele communicatie. Het panel is ook te spreken over de samenhang die nagestreefd wordt binnen de vier zwaartepunten en over de verbreding naar de Engelse taal in mondiaal perspectief. Met betrekking tot de overgang naar een volledig Engelstalige opleiding vond het panel het aanvankelijk nog onduidelijk welke weerslag deze verandering heeft op het profiel van de opleiding – blijft de aandacht voor vertaalkunde bijvoorbeeld overeind? Tijdens de visitatie legde de opleidingscoördinator uit dat de aanpassingen in het programma gering zullen zijn. In het taalvaardigheidsonderwijs blijft de nadruk liggen op immersie-onderwijs en op 'academic speaking and writing', en ook de vertaalrichting blijft bestaan. Deze richting is evenwel alleen toegankelijk voor studenten met een Nederlands vwo-diploma of NT2-niveau B2.

Beoogde eindtermen

De eindtermen van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur zijn opgesteld volgens een facultair model. De eindtermen in de categorieën 'Kennis en inzicht' en 'Vaardigheden en attitude' zijn door de opleiding opgesteld en de overige eindtermen ('academische vorming') door de faculteit. De opleiding heeft vijf opleidings specifieke eindtermen (zie bijlage 1). Het panel stelt vast dat de beoogde, opleidings specifieke eindtermen duidelijk zijn en wat inhoud en niveau betreft passend zijn voor een universitaire bacheloropleiding. Het panel heeft waardering voor de verwevenheid van wetenschappelijke en maatschappelijke oriëntatie zoals blijkt uit eindterm drie ('reflection on relevant social, scholarly and ethical issues') en vier ('specialist and non-specialist audiences'). Wel vond het panel de eindtermen twee en drie zeer generiek geformuleerd. In het algemeen raadt het panel de opleiding aan om een betere aansluiting te realiseren tussen de eindtermen van en de leerlijnen in het programma.

Overwegingen

Het panel constateert dat de opleiding een helder profiel heeft; het ziet de opleiding als een klassiek-brede talenopleiding met duidelijke, eigen accenten: 'content and language integrated learning' en aandacht voor interculturele communicatie en vertalen. Het panel stelt vast dat de beoogde, opleidingsspecifieke eindtermen duidelijk zijn en wat inhoud en niveau betreft passend zijn voor een universitaire bacheloropleiding. Het heeft waardering voor de wetenschappelijke en maatschappelijke oriëntatie die spreekt uit de eindtermen, maar constateert ook dat het op zich heldere profiel van de opleiding en de eigen accenten beter in de eindtermen tot uitdrukking moeten worden gebracht. Het panel adviseert de opleiding de eindtermen opnieuw te formuleren, zodat ze beter aansluiten op het profiel van en de de vijf inhoudelijke richtingen binnen het programma.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opbouw, samenhang, oriëntatie

Het academische jaar aan de Universiteit Utrecht is verdeeld in vier blokken van tien weken elk waarin studenten steeds twee parallelle vakken volgen. Alle vakken tellen voor 7,5 EC. De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur bestaat uit een verplicht deel (de major) van 120 EC en 60 EC profileringsruimte. Binnen de major volgen studenten vier pakketten van vier cursussen elk; ieder pakket omvat 30 EC. In het eerste jaar volgen studenten twee basispakketten waarin ze kennismaken met alle centrale onderwerpen van het programma, in het tweede jaar kiezen ze voor één van vier verdiepingspakketten, en tot slot is er in het tweede en derde jaar een pakket rondom het eindwerkstuk. Dat laatste pakket bestaat uit een facultaire methodencursus, een academische contextcursus, de *Capstone Course* (een in 2018-2019 ingevoerde opfriscursus die voorbereidt op het eindwerkstuk), en het eindwerkstuk zelf. In hun profileringsruimte (15 EC in jaar 2 en 45 EC in jaar 3) kunnen studenten kiezen uit vier opties: het volgen van een tweede verdiepingspakket, een universiteitsbrede minor, een buitenlandverblijf of stage of het starten van een tweede bachelor.

Het programma is opgebouwd rondom twee leerlijnen (spreken en luisteren; schrijven en lezen) en vijf inhoudelijke richtingen: (i) taalkunde, (ii) letterkunde, (iii) adaptatie en creative writing, (iv) interculturele communicatie, en (v) vertalen. Iedere richting sluit aan bij een van de verdiepingspakketten: (VP1) *Language Matters*, (VP2) *Status of Literature*, (VP3) *Intertextuality*, en (VP4) *The Social Life of English*. Aan ieder verdiepingspakket/inhoudelijke richting zijn bovendien een academische contextcursus (ACC) en een methodencursus gekoppeld. De ACC's worden samen gegeven met de bacheloropleidingen Literatuurwetenschap (cursus bij VP2 en 3: *Literary Studies: an Introduction*) en Taalwetenschap (VP1 en 4: *From Language to Languages: Language Myths*). De vier methodencursussen worden gezamenlijk gegeven binnen de Undergraduate School Talen, Literatuur en Communicatie en zijn dus ook toegankelijk voor de andere bacheloropleidingen binnen de 'School': *Methoden en statistiek 1*; *Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie*; *Literary Toolbox* en *Vertalen en vertaalwetenschap*. Deze vakken worden in het Engels en het Nederlands gegeven. De opleiding draagt er zorg voor dat studenten de eindtermen halen in de verplichte vakken, onafhankelijk van de gekozen richting en het verdiepingspakket.

Het panel heeft de samenhang van het programma als geheel bestudeerd. Het concludeert dat het curriculum, conform facultair model, een globaal heldere en coherente structuur en opbouw laat zien. Aan de leerlijnen is volgens het panel veel aandacht besteed. De diverse pakketten en cursussen sluiten goed aan op de eindtermen, waarbij het programma veel mogelijkheden biedt voor specialisatie. De praktische en wetenschappelijke oriëntatie maakt het programma aantrekkelijk voor

verschillende typen studenten. Vakken hebben een stijgende moeilijkheidsgraad, van inleidend via verdiepend naar gevorderd niveau en de cursusbeschrijvingen zijn volgens het panel duidelijk. Het viel het panel in dit verband op dat het aantal vakken op gevorderd niveau hoog is. Het beoogde niveau is goed en de vrijwel volledig Engelstalige omgeving maakt de hoge eisen op het gebied van de taalvaardigheid haalbaar, aldus het panel. Ieder verdiepingspakket biedt vervolgens een min of meer gelijkmatige hoeveelheid training per leerlijn/richting. Het panel merkt tot slot met instemming op dat sommige vakken hoog scoren in studentevaluaties (4,2 of hoger op een 5-puntsschaal) en dat studenten over het algemeen erg tevreden zijn over de kwaliteit van de opleiding.

De Faculteit Geesteswetenschappen wil de komende jaren in alle bacheloropleidingen meer aandacht besteden aan digital humanities. Het panel kreeg de indruk dat de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur hier minder ver mee gevorderd is dan andere opleidingen binnen de Undergraduate School. Het panel vindt de versterking van digital humanities een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed Centre for Digital Humanities van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van de facultaire ambities op dit terrein.

Het verwonderde het panel dat het animo onder studenten voor een verblijf in het buitenland gering is, ondanks samenwerkingsverbanden met de universiteiten van Leicester, Hull, Belfast en Dublin. Ook de belangstelling voor stages is minimaal, jaarlijks loopt minder dan 5% van de studenten stage. De opleiding ziet de geringe belangstelling voor een buitenlandverblijf zelf ook als knelpunt. De studenten gaven aan dat medestudenten zich zorgen maken over de kosten en dat zij bovendien tevreden zijn over de vele mogelijkheden die de Universiteit Utrecht biedt. Met de start van het volledig Engelstalige programma verwacht de opleidingscoördinator 'internationalisation at home' te bewerkstelligen. Het panel vindt deze oplossing niet helemaal bevredigend. Een van de meest waardevolle aspecten van een buitenlandverblijf is volgens het panel de kennismaking met een andere maatschappij en academische cultuur. Het raadt de opleiding dan ook aan om studenten te blijven wijzen op de meerwaarde van een buitenlandverblijf, ook in verband met oriëntatie op het beroepenveld na de bacheloropleiding. Stages kunnen in de optiek van het panel ook een belangrijke rol spelen in de beroepsoriëntatie. De opleiding kan het volgen van een stage, samen met de stagecoördinator, dan ook actiever aanmoedigen volgens het panel. Het panel was aanvankelijk bezorgd over het gebrek aan beroepsoriëntatie binnen de opleiding, maar maakte tijdens de visitatie kennis met het 'buddy program' waarin alumni als mentor aan een aantal studenten worden gekoppeld. Het panel heeft begrepen dat dit veel onzekerheid bij de studenten wegneemt en complimenteert de opleiding met deze aanpak. Door het buddysysteem krijgen studenten een goed beeld van de verschillende mogelijkheden na de bacheloropleiding.

Didactische visie en werkvormen

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur een breed georiënteerde bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het Utrechts Onderwijsmodel staat persoonlijk, activerend onderwijs en veel aandacht voor de professionele ontwikkeling van docenten. De werkgroepen binnen de opleiding zijn relatief klein. Binnen majorcursussen is 25 studenten het maximum aantal deelnemers, binnen de overige cursussen wordt er gesplitst bij meer dan 30 studenten. Het panel constateert dat de opleiding de gebruikelijke werkvormen kent: hoorcolleges worden altijd gecombineerd met werkcolleges. Het panel is te spreken over de geïntegreerde aanpak van het taalvaardigheidsonderwijs (CLIL) binnen de majorvakken. Wel raadt het de opleiding aan ervoor te waken dat de taalvaardigheid niet ondersneeuwt binnen de inhoudelijke vakken. Het panel vindt in dit verband niet alleen de toetsing, maar vooral ook het oefenen van de academische spreek- en schrijfvaardigheid van belang. Studenten moeten daarbij voldoende feedback ontvangen (zie ook standaard 3, 'toetsing binnen de opleiding'), aldus het panel.

Studeerbaarheid

Het vorige visitatiepanel raadde de opleiding aan om ervoor te zorgen dat het onderwijs voldoende uitdagend is. Sinds de afgelopen visitatie heeft de opleiding meerdere stappen gezet om het niveau te verhogen, de samenhang tussen vakken te verbeteren en de rendementen te verbeteren; de

invoering van CLIL in het taalvaardigheidsonderwijs, de implementatie (naar facultair model) in 2013 van een pakketstructuur en van vijf inhoudelijke richtingen, minder deeltolsten en meer compensatiemogelijkheden, het actief opsporen van langstudeerders en tot slot de invoer van de *Capstone Course*. De opleiding ziet het eindwerkstuk als een proeve van academische bekwaamheid. Het wordt in één blok geschreven, met één herkansingsmogelijkheid. Studenten verrichten hiervoor zelfstandig kleinschalig onderzoek en kiezen zelf een onderwerp. Vanaf 2019-2020 moeten zij zich in de verplichte *Capstone Course*, aangeboden in blok 1 en blok 3 van het derde jaar, eerder oriënteren op discipline, onderwerp, onderzoeksvraag en onderzoeksstappen. Ook worden zij alvast gekoppeld aan een scriptiebegeleider – het vinden van een begeleider zorgde eerder regelmatig voor vertraging. De *Capstone Course* geeft houvast aan student en begeleider, omdat er bij de start van het scriptietraject al een concreet plan ligt.

In de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur worden studenten ingedeeld in tutorgroepen van 20 studenten. Alle studenten hebben een eigen tutor met wie ze regelmatig overleg hebben over studievoortgang, studiegedrag en studiekeuzes, zoals de keuze voor een verdieppingspakket in het tweede jaar. Naast een tutor, een ervaren docent, hebben de studenten ook een studenttutor die helpt met praktische vragen over het studentenleven. In het tweede jaar wordt de taak van de tutoren deels overgenomen door de studieadviseur. Het panel concludeert dat de opleiding adequate studiebegeleiding biedt.

Het panel is positief gestemd over alle verbeteringen die de opleiding heeft doorgevoerd. De knelpunten zijn aangepakt en het niveau is verhoogd. Het panel heeft vertrouwen in de manier waarop de opleiding studenten eerder en beter wil voorbereiden op het eindwerkstuk, onder andere door studenten tijdig te koppelen aan begeleiders. Tegelijkertijd wijst het panel erop dat de studenten ook graag eerder in de studie (bij voorkeur vroeg in het tweede studiejaar) al voorlichting ontvangen over het scriptietraject. In algemene zin kan de informatievoorziening volgens de studenten nog verbeterd worden. Zo zien zij de cursushandleidingen graag eerder op Blackboard, willen ze graag beter geïnformeerd worden over minor- en mastereisen, en constateren zij dat de communicatie tussen studenten, docent en coördinator soms beter kan. Het panel heeft begrip voor deze wensen en raadt de opleiding aan de communicatie en informatievoorziening te verbeteren. Het panel heeft in dit verband waardering voor de manier waarop de opleiding de roosterproblematiek, eigen aan een grote opleiding met veel keuzemogelijkheden, heeft opgelost.

Docenten

De opleiding werd in 2018-2019 verzorgd door 30 stafleden, van wie 19 een vast contract hebben, en 16 ook onderzoekstijd hebben. Alle vaste stafleden beschikken over een BKO, een derde heeft bovendien ook een SKO. Het docentencorps is internationaal en omvat docenten uit Engeland, Schotland, Ierland, de VS, Australië, China, Rusland en Griekenland, elk met hun eigen didactische achtergrond en onderzoeksexpertise. Het merendeel van de docenten geeft ook les binnen masteropleidingen. Het panel constateert dat de opleiding beschikt over deskundige, gekwalificeerde docenten, die zeer gewaardeerd worden door de studenten. Het panel maakte zich evenwel zorgen over de hoge werkdruk die docenten ervaren en de positie van docenten met tijdelijke contracten en/of zonder onderzoekstijd – respectievelijk ongeveer een derde en de helft van de stafleden. Het panel is vooral bezorgd dat de werkdruk verder zal toenemen nu de opleiding ook internationale studenten werft. Deze punten kwamen tijdens de visitatie ter sprake, zowel in het gesprek met de docenten als dat met de studenten. Net als de opleiding hecht het panel waarde aan de verbinding tussen onderzoek en onderwijs. Het panel vindt de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft een goed initiatief. Dit biedt tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Engelse taal en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur een goede onderwijsomgeving biedt aan haar studenten. Het onderwijs wordt verzorgd door een internationaal team van deskundige en gekwalificeerde docenten. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Zij geven de docenten en de cursussen in onderwijsbeoordelingen hoge cijfers. Het curriculum biedt met vijf inhoudelijke richtingen veel mogelijkheden tot specialisatie, waarbij de richtingen Interculturele Communicatie en Vertalen bovendien kenmerkend voor deze opleiding zijn. Het panel constateert ook dat de samenhang en de inhoud met de pakketstructuur en de invoer van CLIL sterk verbeterd zijn. Tot slot is het panel te spreken over de maatregelen die de opleiding treft om te zorgen dat studenten sneller afstuderen, zoals de invoering van de *Capstone Course*. Het panel identificeert ook een aantal punten van aandacht: de hoge werkdruk onder docenten en de positie van tijdelijke docenten, de communicatie binnen de opleiding, en de informatievoorziening, vooral met betrekking tot het eindwerkstuk en de minor- en mastereisen. De eerste twee aandachtspunten staan al scherp op de radar van verschillende betrokkenen en hebben hoge prioriteit. De mogelijkheden om twee blokken in het buitenland te studeren of een stage te volgen kunnen volgens het panel nog beter onder de aandacht van de studenten gebracht worden. Het panel verwacht dat dit bijdraagt aan een betere oriëntatie op de mogelijkheden na de bacheloropleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU-Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen, leerdoelen en toetsvormen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltaets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting van een vak binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur gebruikt verschillende vormen van toetsing: tentamens, werkstukken, essays, presentaties en groepsopdrachten. Alleen docenten met een BKO stellen toetsen op. Ze laten deze daarna door mededocenten of, wanneer de cursus door één docent wordt verzorgd, door de opleidingscoördinator beoordelen op adequaatheid en toepasbaarheid. Gaandeweg verschuift de aandacht in de toetsing van klassikale tentamens naar essays en langere onderzoekspapers. Een combinatie van onderzoekspaper, presentatie en/of tentamen komt het meest voor. Een aantal toetsen, zoals drie kennistoetsen op niveau 1, wordt digitaal afgenomen binnen een beveiligde elektronische omgeving. Voor het beoordelen van papers, presentaties en spreekvaardigheid gebruikt de opleiding eigen beoordelingsformulieren. Het panel constateert dat de toetsvormen goed aansluiten op de leerdoelen en dat de zwaarte, frequentie en inhoud van de toetsen adequaat is. Een matrix laat zien hoe de verschillende vakken aansluiten op de eindtermen/leerlijnen. Op verzoek van de studenten is de academische lijn 'schrijfvaardigheid'

versterkt en zijn er meer schrijfopdrachten in het eerste jaar. Uit het gesprek met de studenten heeft het panel begrepen dat voor het corrigeren van schrijfopdrachten student-assistenten worden ingezet, en dat het niveau van de feedback daardoor wisselend is. Het panel begrijpt dat het geven van uitgebreide feedback tijdrovend is. Tegelijk raadt het de opleiding aan om, in dialoog met de studenten, te monitoren of studenten voldoende en kwalitatief hoogstaande feedback krijgen op hun schrijfvaardigheid en spreekvaardigheid, nu deze vaardigheden geïntegreerd zijn in de kernvakken en leerlijnen.

De leden van de Examencommissie verduidelijkten de procedure rondom het eindwerkstuk. Zowel de eerste als de tweede beoordelaar lezen het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel. Bij bestudering van de manier waarop het beoordelingsformulier binnen de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur gebruikt wordt, viel het het panel op dat er in enkele gevallen sprake was van geen of zeer minimale toelichting op het gegeven cijfer. Het panel waarschuwde ervoor dat de beoordeling niet beperkt kan blijven tot het aankruisen van hokjes, omdat het dan op geen enkele manier duidelijk is hoe het cijfer volgt uit de beoordeling, noch wat de inbreng van de tweede beoordelaar is geweest.

Functioneren examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten van toetsing. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdiepingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op De O-schijf. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelsen van opleidingen voor de toetsing. Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot adviseert het panel de examencommissie om beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Toetsen zijn voldoende gevarieerd en passend wat betreft zwaarte, frequentie en inhoud. De toetsing sluit goed aan op de leerdoelen

en eindtermen. Het panel was te spreken over het gebruik van digitale toetsen en de versterking van de leerlijn schrijfvaardigheid als betere voorbereiding op het eindwerkstuk. Ook complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

In voorbereiding op de visitatie las het panel een steekproef van acht bacheloreindwerkstukken. Het concludeert dat deze van voldoende tot goed niveau zijn. Het panel vond de eindwerkstukken in het algemeen levendig geschreven en goed gestructureerd, met een adequate argumentatie en gebruik van secundaire literatuur. In twee gevallen vond het panel dat de introductie van de onderzoeksvraag beter gestructureerd had kunnen worden, in een ander geval was het juist aangenaam verrast over de meerwaarde van creative writing in een bachelorscriptie. De panelleden konden zich vinden in de beoordeling. In twee eindwerkstukken (becijferd met een 8,5 en 7,5) vond men het cijfer aan de hoge kant. Daarnaast viel het het panel op dat de onderwerpen wel heel divers zijn. Omdat het volgens het panel een grote uitdaging is om met een niet-sterke onderwerpkeuze een goed eindwerkstuk te schrijven, geeft het de opleiding in overweging om hierin in de toekomst, binnen de *Capstone Course*, meer sturend op te treden.

De meeste alumni vervolgen hun studie met een masteropleiding. Ongeveer de helft van de afgestudeerden doet dat in Utrecht. Populaire studies onder deze groep zijn masteropleidingen op het gebied van Interculturele Communicatie, Taalkunde (vooral de onderzoeksmaster Linguistics), Educatie, Vertalen en Letterkunde (waaronder de onderzoeksmaster Comparative Literary Studies). Gemiddeld 8 à 9 studenten worden jaarlijks toegelaten tot een onderzoeksmaster. De alumni met wie het panel sprak, waren beiden nog nauw bij de opleiding betrokken. Beiden hadden een masteropleiding buiten Utrecht gevolgd en konden hun eindniveau daardoor goed vergelijken met studenten die elders een bacheloropleiding hadden afgerond. Ze constateerden dat het niveau en de organisatie in Utrecht goed was en dat de bacheloropleiding hen uitstekend had voorbereid op een masteropleiding, vooral wat betreft academische vaardigheden en kennis van literaire theorieën.

Overwegingen

Op basis van de steekproef concludeert het panel dat het niveau van de eindwerkstukken van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur voldoende tot goed is. De eindwerkstukken waren over het algemeen levendig geschreven en goed gestructureerd, met een adequate argumentatie en gebruik van secundaire literatuur. De meeste afgestudeerden vervolgen hun studie met een (onderzoeks)master aan dezelfde universiteit op het gebied van de interculturele communicatie, taalkunde, letterkunde of vertaalwetenschap.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft alle standaarden van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Engelse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING DUITSE TAAL EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

In de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur leren studenten de Duitse taal, literatuur en cultuur te bestuderen in hun onderlinge samenhang en maatschappelijke context. Binnen de kleinschalige, breed opgezette opleiding is er speciale aandacht voor vreemdetalendidactiek, vertalen en interculturele communicatie, waarbij een vergelijkend Nederlands-Duits perspectief wordt gehanteerd. De opleiding heeft goede contacten met zusteropleidingen in Nederland door de Vereniging van Germanisten aan de Nederlandse Universiteiten (VGNU), waarvan zij ten tijde van de visitatie het voorzitterschap voerde. De opleiding wordt grotendeels (92%) in het Duits aangeboden, waarbij geschiedenis en cultuur steeds zijn ingebouwd zijn in de cursussen taalverwerving. Een verplicht buitenlandverblijf maakt deel uit van de opleiding. De bacheloropleiding heeft hiervoor samenwerkingscontracten met de universiteiten van Berlijn, Bochum, Leipzig, München, Münster en Wenen. Er wordt samengewerkt op onderwijs- en onderzoeksgebied en er komen ook Duitse studenten uit Bochum naar Utrecht. Studenten profiteren daardoor van een internationale leeromgeving. De bacheloropleiding bereidt studenten via twee verdiepingspakketten (Literatuur & Kultur en Sprache & Kommunikation) voor op verschillende masteropleidingen binnen Utrecht en daarbuiten. Voorbeelden van relevante masteropleidingen zijn de Utrechtse masteropleidingen 'Vertalen', 'Interculturele Communicatie', 'Meertaligheid en Taalverwerving', de educatieve master en de onderzoeksmasters 'Linguistics' en 'Ancient, Medieval and Renaissance Studies'.

Het panel constateert dat de opleiding de drie pijlers taalkunde, taalverwerving en literatuur/cultuurkunde terecht en verdienstelijk met elkaar weet te verweven. Op die manier wordt de klassieke tegenstelling tussen taal- en literatuurstudie genuanceerd, terwijl de theoretisch-academische focus op de disciplines niet los staat van de taalbeheersing. Het panel heeft verder waardering voor de manier waarop de opleiding nadrukkelijk anticipeert op specifieke masteropleidingen. Dit zorgt ervoor dat studenten een goed idee krijgen van hun (academische) mogelijkheden na de bacheloropleiding. De focus op educatie, interculturele communicatie en vertalen geven volgens het panel verder een passende voorbereiding op de arbeidsmarkt, waarbij de tweedegraads bevoegdheid Duits al in de educatieve minor behaald kan worden. Het panel hoorde tijdens de visitatie dat de leerstoel Duits gecontinueerd zal worden met het oog op de verwachte groei van de opleiding. Het is blij met die ontwikkeling, en heeft waardering voor het weloverwogen taalbeleid van de faculteit, waarbij gestreefd wordt naar het behouden van een goed evenwicht tussen taaloverstijgende en taalspecifieke opleidingen. Het panel signaleerde slechts één mogelijk verbeteringspunt. Het zou de plaats van andere Duitstalige culturen graag beter belicht zien in het profiel van de opleiding, temeer omdat de opleiding in de vakken wel degelijk aandacht besteedt aan deze culturen en aan taalvariatie.

Beoogde eindtermen

De eindtermen van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur zijn vastgesteld volgens een facultair model. De eindtermen in de categorieën 'Kennis en inzicht' en 'Vaardigheden en attitude' zijn door de opleiding opgesteld en de overige eindtermen ('academische vorming') door de faculteit. De opleiding heeft zeven opleidingsspecifieke eindtermen (zie bijlage 1). Het panel stelt vast dat de beoogde, opleidingsspecifieke eindtermen overeenstemmen met internationale verwachtingen van

een dergelijke academische opleiding. Ze bevatten een goede combinatie van vakinhoudelijke kennis en academisch-wetenschappelijke competenties. Met expliciete aandacht voor didactiek en vertalen vindt het panel ook de aansluiting op het beroepenveld goed afgedekt. Het viel het panel echter ook op dat de opleiding (net als de andere Utrechtse bacheloropleidingen) geen vakspecifieke eindtermen heeft geformuleerd. Daardoor worden de zwaartepunten van het programma niet direct duidelijk uit de eindtermen. Tot slot wees het panel erop dat de laatste eindterm ('heeft een verplicht studieverblijf van een semester in Duitstalig gebied voltooid'), anders dan de verworven taalvaardigheid, geen eindkwalificatie is en daarom niet in het rijtje thuishoort. De eindterm wordt bovendien niet gehaald door studenten die de opleiding als tweede bachelor volgen. Het panel adviseert de opleiding met klem om de eindtermen te herzien aan de hand van deze verbeterpunten.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur een helder profiel heeft. Deze klassieke, brede talenstudie heeft duidelijke eigen accenten en bereidt goed voor op masteropleidingen en op het werkveld. Speciale waardering heeft het panel voor de verwevenheid binnen de opleiding van taalstudie, taalverwerving en literatuur/cultuurkunde en voor de focus op educatie, vertalen en interculturele communicatie. De beoogde eindtermen zijn wat het panel betreft qua oriëntatie en niveau passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Tegelijk constateert het panel dat de zwaartepunten van de opleiding onvoldoende zichtbaar zijn in de generiek geformuleerde eindtermen, en dat de laatste eindterm eigenlijk geen eindterm is. Het adviseert de opleiding om de leerdoelen opnieuw te formuleren, zodat ze beter aansluiten op de zwaartepunten van het programma en op het klassieke profiel van de opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Onderwijsprogramma: inhoud, samenhang, oriëntatie

De Universiteit Utrecht heeft het bacheloronderwijs georganiseerd in een bloksysteem. Ieder academisch jaar is verdeeld in vier blokken waarin studenten steeds twee parallelle vakken volgen. De bacheloropleiding Duitse taal en cultuur bestaat uit een verplicht deel (de major) van 120 EC en 60 EC profileringsruimte. Alle vakken leveren 7,5 EC op. Het onderwijs heeft een pakketstructuur, waarbij vier vakken op elkaar voortborduren. In het eerste jaar volgen studenten twee basispakketten rondom taalverwerving (Sprache & Kultur 1 – 4, 30 EC), taalkunde (15 EC) en letterkunde (15 EC). In het tweede jaar kiezen studenten een verdiepingspakket, en tot slot is er in het tweede en derde jaar een aantal cursussen rondom het eindwerkstuk: een facultaire methodencursus, een academische contextcursus, de derdejaarscursus *Forschen und Schreiben* (een vak dat voorbereidt op het eindwerkstuk), en het eindwerkstuk zelf. Culturele en historische kennis, en fundamentele studie- en onderzoeksvaardigheden zoals academische schrijfvaardigheid zijn geïntegreerd in alle verplichte vakken. Binnen de opleiding moet de profileringsruimte (15 EC in jaar 2 en 45 EC in jaar 3) voor 30 EC samenhangende vakken bevatten, het zogenoemde profileringspakket. De overige 30 EC mogen studenten zelf invullen. De profileringsruimte kunnen studenten gebruiken voor het volgen van een tweede verdiepingspakket, een universiteitsbrede minor (30 EC), een verplicht buitenlandverblijf (minimaal 15 EC), een stage (7,5 EC) of het starten van een tweede bachelor. Een combinatie van deze opties is ook mogelijk.

Samenhang in het programma wordt bereikt door de pakketstructuur en door de leerlijnen. De opleiding telt elf verschillende leerlijnen, van academische schrijf- en spreekvaardigheid (leerlijnen 1 en 2) via digital humanities (leerlijn 4) naar interculturele communicatie (leerlijn 10) en educatie

van het Duits (leerlijn 11). Om te garanderen dat alle studenten de eindtermen halen, ongeacht de keuze van hun verdiepingspakket, bevatten de twee verdiepingspakketten ook één cursus uit de andere specialisatie. Vanaf 2019-2020 verandert de structuur van de verdiepingspakketten. De twee academische contextcursussen (nu vakoverstijgend aangeboden) verdwijnen dan en worden geïntegreerd in de verdiepingspakketten, en studenten zullen dan in aanvulling op hun pakket twee cursussen uit het andere verdiepingspakket moeten kiezen. De taaloverstijgende methodencursussen, *Methoden en statistiek 1*; *Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie*; *Literary Toolbox* en *Vertalen en vertaalwetenschap* blijven. Hiervan kiezen studenten er minimaal een. De methodencursussen worden gezamenlijk gegeven binnen de Undergraduate School Talen, Literatuur en Communicatie en zijn dus ook toegankelijk voor de andere bachelorstudenten binnen de 'School'. De voertaal van die vakken is Engels of Nederlands. Door de aanpassingen gaat het aandeel Duitstalige vakken omhoog van 92% naar 94%.

Het panel heeft de samenhang en de oriëntatie van het programma bestudeerd. Het signaleert veel positieve punten. Zo las het panel dat het programma de afgelopen jaren hoog scoorde op studenttevredenheid (4,04 of hoger op een 5-puntsschaal). Er is volgens het panel sprake van een zeer evenwichtig, breed, maar coherent opgebouwd programma met geleidelijke verdieping. De opleiding kiest op overtuigende wijze voor een programma dat algemene, brede academische vorming in de germanistiek combineert met specifiekere keuzepakketten die aansluiten bij masters met een duidelijker professioneel profiel. Het panel ziet het verplichte buitenlandverblijf als een groot pluspunt. Dit is een uitstekende manier om studenten kennis te laten maken met een andere academische omgeving en tegelijk hun taalvaardigheid te verbeteren. Ook het idee van alternerende cursussen binnen de verdiepingspakketten vindt het panel slim; op die manier kan het cursusaanbod divers blijven met efficiënte inzet van de staf. Het panel was aanvankelijk bezorgd over het grote aantal leerlijnen, over het integreren van de academische contextcursussen – en daarmee van de generieke, theoretische dimensie van de taal- en literatuurstudie – in de verdiepingspakketten, en (naar aanleiding van het studentenhoofdstuk) over de geringe aandacht voor geschiedenis/politiek/actualiteit in het curriculum. In het gesprek met de opleiding is gebleken dat de opleiding de inhoud, opbouw en academische oriëntatie van het programma door middel van regelmatig overleg zorgvuldig bewaakt, en kritiek van studenten serieus neemt. Het panel adviseert evenwel om met name de wetenschappelijke dimensie van het programma goed te blijven bewaken, en onderdelen waar theorie en methoden worden aangeboden centraal te blijven monitoren op diepgang.

De Faculteit Geesteswetenschappen wil de komende jaren in alle bacheloropleidingen meer aandacht besteden aan digital humanities. Hoewel digital humanities een van de elf leerlijnen is, kreeg het panel de indruk dat de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur redelijk afwachtend is in het verder ontwikkelen van de leerlijn. Tijdens de visitatie legden de docenten uit dat het proces bottom-up is, studenten vragen zelf om meer aandacht voor digitale tools. Ook het panel ziet de versterking van de leerlijn als een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed Centre for Digital Humanities van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van hun ambities op dit terrein.

Tot slot is tijdens de visitatie in meer detail gesproken over het geringe aantal studenten dat een stage volgt en dat deelneemt aan de (extracurriculaire) Carrièrenacht geesteswetenschappen, waarin ook alumni van de bacheloropleiding Duits over hun werk vertellen. Panel en opleiding vonden dat opvallend, omdat de studenten voorbereiding op de arbeidsmarkt als belangrijkste verbeterpunt bestempelen, terwijl de opleiding hier in verhouding veel aandacht aan besteedt. De docenten legden uit dat de studenten de stage zien als onderdeel van een masteropleiding, en dat de geringe belangstelling voor de Carrièrenacht volgens hen kan samenhangen met de informatiemaatschappij waarin het informatieaanbod soms overweldigd. Het panel suggereert om de voordelen van een stage, waar mogelijk, nog beter te benoemen. In het studentenhoofdstuk stellen de studenten voor dat de opleiding, met studievereniging Aufschwung, (twee)jaarlijks een eigen alumnidag zou kunnen organiseren waar studenten kunnen kennismaken met verschillende beroepen en werkvelden. Vergelijkbare initiatieven in andere opleidingen hebben volgens het panel laten zien dat dit veel

onzekerheid over de toekomst kan wegnemen. Een eigen alumnidag moet relatief gemakkelijk te organiseren zijn, denkt het panel, omdat de opleiding via een LinkedIn community al goede banden met haar alumni onderhoudt.

Didactische visie en werkvormen

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur een breed georiënteerde bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staan persoonlijk, activerend onderwijs en veel aandacht voor de professionele ontwikkeling van docenten. De werkgroepen binnen de opleiding zijn relatief klein. Binnen majorcursussen is 25 studenten het maximum, binnen de overige cursussen wordt er gesplitst bij meer dan 30 studenten. Maar in de praktijk zijn de groepen vaak kleiner, omdat het aantal hoofdvakkers gering is. De studenten zijn zeer tevreden over de groeps grootte (4,6/5,0). Het panel constateert tot slot dat de opleiding de gebruikelijke variatie in werkvormen kent: hoorcolleges worden altijd gecombineerd met werkcolleges.

Studeerbaarheid

Het panel concludeert op basis van het zelfevaluatie rapport dat de rendementen van de opleiding meer dan behoorlijk zijn. Dit komt volgens het panel onder andere door de kleine studentaantallen, de duidelijk omschreven studiebegeleidingsprocedures, en het jaarlijkse overleg tussen studenten en docenten in onderwijs gesprekken. Alle studenten hebben in het eerste jaar van de studie een eigen tutor met wie ze regelmatig overleg hebben over studievoortgang en studiekeuzes, zoals de keuze voor een verdiepingpakket in het tweede jaar. Het panel ziet de implementatie van een pakketstructuur, geïntegreerd taalvaardigheidsonderwijs, leerlijnen en van het vak 'Forschen en Schreiben' in voorbereiding op het eindwerkstuk als goede verbeteringen ten opzichte van de situatie ten tijde van de vorige visitatie. Het eindwerkstuk wordt nu in één blok geschreven, met één herkansingsmogelijkheid. Studenten verrichten hiervoor zelfstandig kleinschalig onderzoek en kiezen zelf een onderwerp. In de cursus 'Forschen und Schreiben', aangeboden in blok 2 van het derde jaar, oriënteren de studenten zich op discipline, onderwerp, onderzoeksvraag en onderzoeksstappen. Alle leerlijnen komen logisch samen in dit eindwerkstuk, en het panel heeft geen signalen ontvangen dat er struikelblokken in het programma voorkomen. Studenten zijn tevreden over de indeling van de blokken en de verdeling van de studielast; ze weten tijdig wat er van ze verwacht wordt en kunnen daardoor goed plannen. Het panel heeft vertrouwen in de manier waarop de opleiding studenten eerder en beter voorbereidt op het eindwerkstuk. Wel wijst het panel erop dat de studenten, net als collegastudenten in andere opleidingen, graag eerder in de studie (bij voorkeur vroeg in het tweede studiejaar) al voorlichting ontvangen over het scriptietraject.

Docenten

In 2018/2019 waren er tien docenten betrokken bij de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: vijf vaste stafleden en vijf tijdelijke stafleden. Twee vaste stafleden hebben een senior onderwijskwalificatie (SKO), alle vaste stafleden en één van de tijdelijke stafleden hebben een basiskwalificatie onderwijs (BKO), en zes docenten (van wie één tijdelijk staflid) zijn gepromoveerd. Het panel stelt vast dat de samenstelling van en expertiseverdeling binnen het docententeam zeer goed is. Sommige docenten hebben een meervoudige expertise (zoals de combinatie literatuur/cultuur met vertaalwetenschap/literatuurdidactiek), ook dat ziet het panel als een pluspunt. Verder merkt het panel op dat de vaste docenten binnen de germanistiek een zeer goede reputatie hebben, en dat er een goede aansluiting bestaat tussen het bacheloronderwijs en het onderzoek van de vaste staf. Als gezegd is het panel ook tevreden met het voornemen van de faculteit om de leerstoel Duits te continueren. Ten slotte merkt het panel instemmend op dat de studenten zeer positief zijn over de kwaliteit en het enthousiasme van de docenten. Zij voelen zich zeer betrokken bij hun docenten, en zouden graag zien dat docenten met een kleine aanstelling meer uren krijgen zodat ze er geen andere baan naast hoeven te hebben. Ook het panel vindt de positie van docenten met kleine en/of tijdelijke contracten, vaak zonder onderzoekstijd, precair, net als de werkdruk in het algemeen. Het panel waardeert het beleid om tijdelijke staf extra uren en meerjarige contracten te geven om zo de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs te bewaken. Ook de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft, is volgens het panel in

dit verband een goed initiatief. Dit biedt tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Duitse taal en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur een zeer evenwichtig, breed, en coherent opgebouwd programma heeft met geleidelijke verdieping. De opleiding combineert algemene academische vorming in de germanistiek met specifiekere keuzepakketten die aansluiten bij masters met een duidelijk professioneel profiel. De studeerbaarheid, studiebegeleiding en doorstroom zijn volgens het panel meer dan behoorlijk. Het panel ziet de implementatie van een pakketstructuur, geïntegreerd taalvaardigheidsonderwijs, leerlijnen en van het vak 'Forschen en Schreiben' in voorbereiding op het eindwerkstuk als goede maatregelen, net als het verplichte buitenlandverblijf. Het panel is van mening dat de opleiding de inhoud, opbouw en academische oriëntatie van het programma zorgvuldig bewaakt, maar dat met de veranderingen in het programma de academische vorming en verdieping zorgvuldige aandacht verdienen. In de optiek van het panel kunnen de goede contacten die de opleiding heeft met haar alumni nog beter benut worden om studenten te informeren over mogelijke beroepen en werkvelden. Het panel merkt op dat de samenstelling van en expertiseverdeling binnen het vaste docententeam zeer goed is. Er bestaat een uitstekende aansluiting tussen onderwijs en onderzoek, en de vaste docenten hebben binnen de germanistiek een zeer goede reputatie. De positie van tijdelijke docenten en de werkdruk van de staf blijven evenwel aandachtspunten. Deze problemen staan scherp op de radar van verschillende betrokkenen en hebben hoge prioriteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU-Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen, leerdoelen en toetsvormen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltaets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting van een vak binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

Toetsen worden opgesteld door docenten met een BKO. Als het om junior-docenten gaat, gebeurt dit onder supervisie van docenten met een BKO. Het panel concludeert dat de opleiding een goede mix gebruikt van schriftelijke en mondelinge toetsen, portfolio's, papers en eindwerkstuk. Op basis van bestudeerde tentamens constateert het panel dat de toetsing van adequaat niveau is, met vanaf het tweede jaar veel aandacht voor het schrijven van werkstukken ('papers'). Wel geven studenten in het studentenhoofdstuk aan graag meer feedback te willen op hun taalvaardigheid; het panel heeft begrip voor die wens want het vindt voldoende aandacht voor taalvaardigheid belangrijk, vooral

binnen geïntegreerd taalvaardigheidsonderwijs. Het panel merkte in dit verband op dat enkele eindwerkstukken nog een behoorlijk aantal taalfouten bevatten.

Het panel vindt het positief dat de opleiding toetsing niet alleen ziet als middel om resultaten te meten, maar ook om de motivatie en zelfreflectie van de studenten te verhogen. Een matrix laat zien dat er een goede koppeling is tussen cursussen, leerdoelen, eindtermen en toetsvormen. Afhankelijk van hun keuze van verdiepingspakket bereiken de studenten sommige eindtermen op een hoger niveau, maar alle eindtermen komen op het beoogde eindniveau aan bod in de basispakketten. In sommige gevallen werken studenten in twee- of drietallen aan opdrachten. Het panel verifieerde bij de Examencommissie Moderne Talen dat cursussen nooit alleen met groepsopdrachten worden afgesloten; net als de examencommissie vindt het panel het belangrijk dat studenten aantonen de leerdoelen ook individueel behaald te hebben.

De opleiding ziet het eindwerkstuk (ook wel thesis of scriptie genoemd) als een proeve van academische bekwaamheid. De leden van de Examencommissie verduidelijkten de procedure rondom het eindwerkstuk. Zowel de eerste als de tweede beoordelaar lezen het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel. In de beoordelingsformulieren behorend bij de geselecteerde eindwerkstukken viel het het panel op dat het beoordelingsformulier aanmoedigt tot zeer gedetailleerde en onderbouwde kritiek. Doordat de formulieren binnen deze opleiding exemplarisch waren ingevuld, was de onderbouwing van het oordeel voor het panel goed te volgen. Het panel hoorde van de studenten dat ook zij zeer tevreden zijn over de feedback die ze tijdens het afstudeertraject krijgen.

Functioneren examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten van toetsing. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdiepingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op De O-schijf. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelsen van opleidingen voor de toetsing. Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot adviseert het panel de examencommissie om beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband

te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsing is goed afgedekt door centrale regelingen en wordt jaarlijks geëvalueerd en, indien nodig, aangepast. De toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en de toetsing is goed gespreid over het jaar. Het panel was positief verrast over de exemplarische wijze waarop de beoordelingsformulieren binnen de opleiding worden ingevuld. Ook complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

In voorbereiding op de visitatie lazen panelleden en referent een steekproef van acht bacheloreindwerkstukken. Zij concluderen dat de studenten in alle gevallen de doelstellingen van het eindwerkstuk halen. Over het algemeen was het panel het eens met de beoordeling; in één geval vond het de beoordeling aan de strenge kant, in een ander geval was het van mening dat het hoge aantal taalfouten zwaarder had mogen doorwegen in het eindcijfer. Studenten kiezen voor hun eindwerkstukken volgens het panel relevante thema's en ze geven blijk van voldoende kennis van en inzicht in relevante literatuur. In drie gevallen vond het panel het gebruik van secundaire literatuur aan de magere kant. Het had in die gevallen ook graag gezien dat studenten hun eigen positie ten opzichte van die literatuur duidelijker hadden gemaakt. Tot slot viel het het panel op dat er kleinere of grotere grammaticale fouten voorkwamen in de helft van de geselecteerde eindwerkstukken. De beoordeling was volgens het panel in het algemeen gedetailleerd, correct en to the point. Het panel concludeert dat het niveau van de eindwerkstukken voldoende is.

De opleidingen houdt via een LinkedIn community goed in de gaten waar afgestudeerden zoal terecht komen. Tussen 2013/2014 en 2017/2018 studeerden 78 studenten af. Vrijwel alle alumni vervolgden hun studie met een masteropleiding, zowel in Utrecht als daarbuiten. Populaire studies onder de eerste groep waren de masteropleidingen Interculturele Communicatie en Vertalen en de educatieve master ('Duitse Taal en Cultuur: Educatie en Communicatie'). Enkelingen kozen voor de tweejarige masteropleiding Nederland-Duitslandstudies aan de Radboud Universiteit of een masterstudie in Duitsland. De twee alumni met wie het panel sprak, volgden een masteropleiding en onderzoeksmaster in Utrecht. Beiden keken positief terug op de bacheloropleiding en constateerden dat die hen goed had voorbereid op hun huidige opleiding. Het buitenlandverblijf had daar een belangrijke rol in gespeeld. Het zelfevaluatie-rapport vermeldt dat een groot deel van de alumni na het behalen van een masterdiploma werk vindt in de publieke sector (60%) en in de commerciële sector (40%). 10% werkt voor zichzelf als zzp'er. Voorbeelden van veelvoorkomende beroepen zijn docent, vertaler, beleidsmedewerker en functies in marketing/sales/communicatie.

Overwegingen

Op basis van de steekproef concludeert het panel dat alle studenten de eindtermen behalen. De eindwerkstukken bevatten relevante thema's, en studenten laten zien dat ze op adequate wijze kunnen argumenteren en voldoende inzicht hebben in relevante secundaire literatuur. Wel adviseert het panel de opleiding om meer aandacht te besteden aan taalvaardigheid in het eindwerkstuk. De opleiding onderhoudt goede contacten met haar alumni. De meeste afgestudeerden vervolgen hun

studie met een masteropleiding. In Utrecht starten zij het vaakst de masteropleiding interculturele communicatie, vertalen of de educatieve master.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft de standaarden 1, 3 en 4 van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende', en standaard 2 als 'goed'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Duitse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING FRANSE TAAL EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Franse taal en cultuur is een brede opleiding die studenten opleidt tot deskundigen met een brede expertise op het gebied van de Franse taal, taalkunde, geschiedenis, letterkunde en cultuur. De opleiding onderscheidt zich van zusteropleidingen door aandacht voor interculturele communicatie en vertalen. Aan het einde van het eerste jaar kiezen studenten of ze zich willen verdiepen in de Franse literatuur of taalkunde. Afhankelijk van de gekozen richting en de invulling van de keuze- of profileringsruimte kunnen studenten doorstromen naar de Utrechtse masteropleidingen *Educatie en Communicatie*, *Interculturele Communicatie* of *Literature Today*, of de onderzoeksmasters *Linguistics*, *Ancient, Medieval and Renaissance Studies* en *Comparative Literary Studies*.

Het panel concludeert dat de opleiding als klassieke talenstudie een helder profiel heeft. Het waardeert de brede opzet met aandacht voor alle deelgebieden en de typisch Utrechtse accenten op interculturele communicatie en vertalen. De brede opzet en de gekozen zwaartepunten maken het mogelijk om, zoals ook gebeurt, onderwerpen en benaderingen te behandelen die aansluiten bij grote maatschappelijke thema's: twee- en meertaligheid, taalverwerving, interacties tussen media en culturen, globalisering, migratie, enzovoort. Het zelfevaluatie-rapport geeft volgens het panel een goede beschrijving van de inbedding van de opleiding in het beleidskader van de Faculteit Geesteswetenschappen, en van de veranderingen die de opleiding dientengevolge heeft ingevoerd en nog zal invoeren (zie standaard 2). Ook is het panel van mening dat het zelfevaluatie-rapport een overzichtelijk beeld geeft van de maatregelen die zijn genomen naar aanleiding van de vorige visitatie in 2013.

Het panel signaleerde twee verbeterpunten. Het viel het panel op dat de opleiding in haar profiel niet ingaat op de verhouding Frankrijk-francofonie, terwijl het onderwerp wel aan bod komt in de vakken. Dit onderwerp is tijdens de visitatie nader besproken. Het panel geeft de opleiding in overweging om meer aandacht te besteden aan francofonie in haar profilering. Datzelfde geldt voor de inbedding van interdisciplinair onderwijs in de opleiding. Zo is er in het curriculum duidelijk sprake van het combineren van disciplines, vooral taalkunde en literatuurwetenschap en in mindere mate mediastudies en communicatiewetenschap. Maar een multidisciplinair vakkenpakket is volgens het panel geen garantie voor interdisciplinair onderwijs. Hierop zou de opleiding meer kunnen reflecteren; niet noodzakelijkerwijs om interdisciplinair onderwijs uit te rollen, maar om het waar, hoe en waarom van de combinatie van disciplines beter aan te geven. Ook dit onderwerp zou volgens het panel vervolgens in de profilering beter belicht kunnen worden.

Eindtermen

Het profiel van de opleiding is vertaald in vijf eindtermen (zie bijlage 1). De eindtermen zijn opgesteld volgens een facultair model, waarin de eindtermen ten aanzien van oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden voor alle opleidingen gelijk zijn. De eindtermen die van toepassing zijn op (het toepassen van) kennis en inzicht worden door de opleiding zelf geformuleerd. Het panel heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat ze concreet en duidelijk zijn; ze zijn gekoppeld aan de Dublin-descriptoren en passen bij het niveau van een wetenschappelijke bacheloropleiding. De twee

opleidings specifieke eindtermen gaan nader in op de kennis en het inzicht van het academische domein van de Franse taal en cultuur en op het te behalen taalbeheersingsniveau. Deze eindtermen passen volgens het panel goed bij de opzet van de opleiding, die tot doel heeft studenten breed op te leiden tot deskundigen op het terrein van de Franse taal en cultuur.

Overwegingen

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wetenschappelijke bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren. De opleiding geeft een concrete en duidelijke beschrijving van de eindtermen en heeft als klassieke talenstudie een helder profiel. Het panel geeft de opleiding in overweging om in de profilering meer aandacht te besteden aan de verhouding Frankrijk-francofonie en aan het combineren van disciplines binnen de opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opbouw, samenhang, oriëntatie

De bacheloropleiding Franse taal en cultuur bestaat uit een verplicht deel (de major) van 120 EC en 60 EC profileringsruimte. Alle vakken leveren 7,5 EC op. Het onderwijs heeft een pakketstructuur, waarbij vier vakken op elkaar voortborduren. Het eerste jaar bestaat uit twee basispakketten: drie cursussen taalvaardigheid, waarin de nadruk ligt op het zo snel mogelijk ontwikkelen van een voldoende hoog taalvaardigheidsniveau om Franse wetenschappelijke literatuur te kunnen lezen, twee taalkunde- en drie literatuurvakken. Daarna kiezen studenten voor één van twee thematische verdiepingspakketten: *Langue et Culture* (LCU) of *Langue et Contexte* (LCO). Het eerste pakket concentreert zich op de literatuur, cultuur en geschiedenis van het Franstalige taalgebied, het tweede op taalkunde, vertalen en taalverwerving. Beide pakketten bevatten één cursus uit het andere kerndomein (dat wil zeggen taalkunde voor de letterkundestudenten of literatuur/cultuur voor de taalkundestudenten). Aan ieder pakket is nu nog een academische contextcursus gekoppeld, die samen wordt aangeboden met de bacheloropleidingen Taalwetenschap en Literatuurwetenschap. Ook volgen studenten in het derde blok van het tweede jaar een methodencursus. Ten slotte bereidt een nieuwe cursus, *Recherche et Écriture*, studenten voor op het eindwerkstuk. De cursus wordt in het derde blok van 2018/2019 voor het eerst gegeven aan derdejaars studenten.

Samenhang in het programma wordt bereikt door de pakketstructuur en door de leerlijnen. Er zijn drie inhoudelijke en vier algemene academische leerlijnen, zeven leerlijnen in totaal: (1) taalverwerving Frans, (2) Franse literatuur, cultuur en geschiedenis, (3) taalkunde, (4) schrijfvaardigheid in het Frans, (5) spreekvaardigheid in het Frans, (6) *digital humanities* en (7) onderzoeksvaardigheden. Om te garanderen dat alle studenten de eindtermen halen, ongeacht de keuze van hun verdiepingspakket, bevatten de twee verdiepingspakketten ook één cursus uit de andere specialisatie. Vanaf 2019/2020 verandert de structuur van de verdiepingspakketten. De twee academische contextcursussen (nu vakoverstijgend aangeboden) verdwijnen dan en worden geïntegreerd in de verdiepingspakketten. Die twee pakketten worden dan uitgebreid van vier naar zes vakken. De taaloverstijgende methodencursussen, *Methoden en statistiek 1*; *Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie*; *Literary Toolbox* en *Vertalen en vertaalwetenschap* blijven. Hiervan kiezen studenten er minimaal een. De methodencursussen worden gezamenlijk gegeven binnen de Undergraduate School Talen, Literatuur en Communicatie en zijn dus ook toegankelijk voor de andere bachelorstudenten binnen de School. De voertaal van die vakken is

Engels of Nederlands. Door de aanpassingen neemt het aandeel Franstalig onderwijs toe en wordt de major uitgebreid van 120 EC naar 127,5 EC. De profileringsruimte neemt af met 7,5 EC.

De profileringsruimte (15 EC in jaar 2 en 45 EC in jaar 3) moet in ieder geval een samenhangend pakket van in totaal 30 EC bevatten. De overige 30 EC mogen studenten zelf invullen. In hun profileringsruimte kunnen studenten kiezen uit vier opties: het volgen van een tweede verdiepingspakket, een universiteitsbrede minor (30 EC), buitenlandverblijf of stage (15 EC) of het starten van een tweede bachelor. Een combinatie van deze opties is ook mogelijk. Gemiddeld combineert ongeveer 20% van de studenten een bacheloropleiding Franse taal en cultuur met een tweede bachelor.

Het panel heeft de opbouw, samenhang en oriëntatie van het programma bestudeerd. Het concludeert dat de opbouw van het programma erg duidelijk en uitgebalanceerd is. Het programma combineert de voordelen van een brede opleiding met een stapsgewijs aangebrachte profilering richting specifieke expertise en doorstroom naar een master. De verdiepingspakketten laten toe om al vanaf het tweede jaar een duidelijke keuze te maken voor een taalkundig-communicatieve of meer letterkundig-culturele expertise, maar de opleiding draagt tegelijk zorg voor het behouden van bruggen tussen beide verdiepingspakketten via de programmering van een literair vak in een taalkundig blok en omgekeerd. Een matrix in het zelfevaluatierapport laat zien hoe de eindtermen van de opleiding terugkeren in de verschillende vakken. Cursussen zijn volgens het panel van adequaat niveau; ze bevatten een goede combinatie van praktijk- en onderzoeksgerichtheid, waarbij theoretische kennis wordt benaderd vanuit de praktijk. Het panel waardeert de innovatieve werkvormen die hierbij soms worden ingezet, zoals het (Arthur)filmproject in *Littérature arthurienne* (onderdeel van LCO1), over de adaptatie van Arthurromans in moderne films.

De Faculteit Geesteswetenschappen wil de komende jaren in alle bacheloropleidingen meer aandacht besteden aan digital humanities. Hoewel digital humanities een leerlijn in de bacheloropleiding Franse taal en cultuur is, kreeg het panel de indruk dat de opleiding niet voorop loopt in het ontwikkelen van nieuwe initiatieven op dit gebied. Het panel ziet de versterking van de leerlijn als een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed Centre for Digital Humanities van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van hun ambities op dit terrein.

Het panel vindt het positief dat de opleiding ruim aandacht besteedt aan internationalisering door studenten aan te moedigen vakken aan een Franstalige universiteit te volgen en door de expertise van Franstalige Erasmusstudenten (*étudiants experts*) te gebruiken binnen de leerlijn schrijfvaardigheid. Een buitenlandverblijf is evenwel niet verplicht. Ieder jaar vertrekken ongeveer 5-12 studenten (gemiddeld ongeveer 15-40%). Populaire bestemmingen zijn Montpellier, Parijs, Lyon, Lille, Avignon en Nice. Het panel was bezorgd dat het niet verplicht stellen van een buitenlandverblijf voor niveauverschillen in spreekvaardigheid tussen de studenten zou zorgen. Het programmamanagement stelde het panel gerust door erop te wijzen dat studenten die deze mogelijkheid niet gebruiken hetzelfde niveau kunnen behalen door hard te werken: de opleiding biedt hiervoor de randvoorwaarden aan. Ook had het panel aanvankelijk reserves over de geïntegreerde aanpak van taalvaardigheid in het tweede en derde studiejaar; het vreesde dat deze aanpak ten koste zou gaan van het behaalde eindniveau. Het panel was blij te horen dat luister-, spreek- en schrijfvaardigheid, gekoppeld aan vakinhoudelijke aspecten, in ieder vak terugkeren en apart getoetst worden. Tot slot hoorde het panel enthousiaste verhalen van de afgevaardigde studenten over de *étudiants experts*. Net als de studenten ziet het panel dit peer feedback project als een waardevolle aanvulling op het buitenlandverblijf. De docenten volgen de kwaliteit van de feedback en het contact tussen de peers en studenten (nog) niet actief. Het panel merkt daarom op dat de uitwerking van het peer feedback project nog verbeterd kan worden door er een strakkere regie op te voeren.

Tot slot is het panel te spreken over de aandacht die de opleiding besteedt aan arbeidsmarktoriëntatie, bijvoorbeeld via *meet and greets* met alumni, excursies, gastcolleges, en het

delen van interessante vacatures. Zoals de opleiding zelf al opmerkt gaat daarbij de meeste aandacht uit naar de klassieke werkvelden onderwijs en vertalen. Het panel vindt het positief dat een interne werkgroep in de voorlichting meer aandacht zal besteden aan de verschillende mogelijkheden die afgestudeerden hebben op de arbeidsmarkt.

Didactische visie en werkvormen

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Franse taal en cultuur een brede bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staat persoonlijk, activerend onderwijs. De opleiding streeft er volgens het zelfevaluatie-rapport naar dat iedere student na elk college het lokaal uitloopt met het gevoel wat nieuws te hebben geleerd. De werkgroepen binnen de opleiding zijn relatief klein. Binnen majorcursussen is 25 studenten het maximum, binnen de overige cursussen wordt er gesplitst bij meer dan 30 studenten. Maar in de praktijk zijn de groepen vanaf het tweede jaar vaak kleiner, omdat het aantal hoofdvakkers relatief klein is. In de visitatieperiode was de instroom gemiddeld 29 studenten per jaar, met een piek in 2015 (40 nieuwe studenten). De studenten merken in het studentenhoofdstuk op dat de verschillen tussen hoor- en werkcolleges bij veel vakken niet groot zijn. Er bestaat volgens hen een goede balans tussen klassikale uitleg en discussie in groepen, en ze zijn erg tevreden over de afwisseling in onderwijsvormen.

Studeerbaarheid

Het panel concludeert op basis van het zelfevaluatie-rapport en op basis van de verstrekte informatie tijdens de visitatie dat de cursusrendementen hoog zijn en dat er geen struikelvakken in het curriculum voorkomen. Het panel kan zich vinden in de verklaring die de opleiding hiervoor zelf geeft: het aantal studenten per werkgroep is relatief klein, studenten zijn gemotiveerd, en docenten hebben tijd en ruimte voor intensieve begeleiding van de studenten. Het panel heeft waardering voor de matchingsdag en voor de actieve rol van studievereniging Cercle binnen de opleiding. Beide dragen volgens het panel zichtbaar bij aan het gemeenschapsgevoel binnen de opleiding en aan een vlotte start van studenten binnen de opleiding. Het leerklimaat krijgt in de NSE 2018 een hoge beoordeling (4.5 op een vijfpuntsschaal).

Alle studenten hebben in het eerste jaar van de studie een eigen tutor met wie ze regelmatig overleg hebben over studievoortgang en studiekeuzes, zoals de keuze voor een verdiepingspakket in het tweede jaar. In het tweede en derde jaar richt het tutoraat zich op het kiezen van een master, de voorbereiding op de masteropleiding en de aanpak van het eindwerkstuk. Studenten zijn enthousiast over de studiebegeleiding en over de studieadviseur, die volgens hen goed bereikbaar is en deskundig advies geeft.

De rendementen van de opleiding als geheel waren tijdens de vorige visitatie een aandachtspunt. In de afgelopen visitatieperiode is de uitval in het eerste jaar gedaald (van 27% naar 19%), net als het aantal studenten met een negatief Bindend Studie Advies. De rendementen zijn nu vergelijkbaar met die van andere opleidingen in de school Talen, Literatuur en Communicatie. De invoering van het vak *Recherche et Écriture* lijkt het panel een goede maatregel om ervoor te zorgen dat studenten het eindwerkstuk binnen één blok afronden.

Docenten

In 2018/2019 waren er elf docenten betrokken bij de bacheloropleiding Franse taal en cultuur: acht vaste stafleden en drie tijdelijke stafleden. Met uitzondering van de twee taalvaardigheidsdocenten zijn alle docenten gepromoveerd en het merendeel (alle vaste stafleden en twee van de drie tijdelijke stafleden) heeft een BKO of een equivalent daarvan. Twee stafleden, een UHD letterkunde en hoogleraar taalkunde, hebben bovendien ook een SKO – zij begeleiden de jonge docenten binnen de opleiding. De stafleden zijn evenredig verdeeld over de disciplines taalkunde en letterkunde/cultuur. Het zelfevaluatie-rapport geeft een overzicht van de verschillende onderzoeksprojecten waarin de staf participeert. Het panel oordeelt dat de inzet en betrokkenheid van de staf duidelijk een sterkte is. Studenten zijn zeer positief over hun docenten, en over de manier waarop de staf omgaat met suggesties tot verbetering. Het panel is van mening dat de kwaliteit van de staf goed is; de staf heeft

de benodigde onderwijs- en onderzoeksexpertise om het huidige programma aan te bieden. Het visitatiepanel vroeg de student-representanten van alle opleidingen wat volgens hen de noden van de opleiding zijn. De studenten Frans merkten op dat de werkdruk onder docenten hoog is. Dat heeft gevolgen voor de invulling van het onderwijs. De docenten willen volgens de studenten wel graag extra boeken behandelen of nieuwe cursussen ontwikkelen, maar de tijd daarvoor ontbreekt. Het panel spreekt ook zijn zorg uit over de precaire situatie en de toekomst van de tijdelijke docenten. Wel erkent het dat de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft een stap in de goede richting is, omdat dit initiatief hen de mogelijkheid biedt, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten en de hoge werkdruk in het algemeen duidelijk op de radar staan van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Franse taal en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding een positief leerklimaat aan haar studenten biedt. Door community-building en studiebegeleiding-op-maat maken studenten een goede start en stromen ze vlot door binnen de opleiding. Het curriculum kent een duidelijke en uitgebalanceerde opbouw in twee basis- en verdiepingspakketten en zeven leerlijnen. De eindtermen zijn zorgvuldig uitgewerkt per leerlijn en per cursus. Studenten verdiepen zich stapsgewijs in een profiel dat aansluit op specifieke (Utrechtse) masteropleidingen. Alle eindtermen van de opleiding keren terug in de verschillende vakken, en cursussen zijn zowel praktijk- als onderzoeksgericht. Het panel waardeert de innovatieve werkvormen die hierbij incidenteel worden ingezet, en het denkt dat de opleiding met plannen voor de toekomst op de goede weg is. Lof is er ook voor de aandacht voor internationalisering en arbeidsmarktorientatie binnen de opleiding. Het panel denkt dat de invulling van de leerlijn digital humanities en de invulling van het peer feedback project nog verbeterd kunnen worden. De opleiding wordt verzorgd door betrokken en gekwalificeerde docenten. De docenten beschikken over de benodigde expertise om het huidige programma aan te bieden. Hierbij tekent het panel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU-Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen, leerdoelen en toetsvormen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltoets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting van een vak binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

In het zelfevaluatie-rapport beschrijft de opleiding hoe de toetsing van onderdelen met de hele staf besproken wordt. Daarbij wordt gestreefd naar coherentie, naar voldoende variatie en naar een goede spreiding van de toetsing. Voor het opstellen en beoordelen van toetsen werken docenten in tweetallen samen. De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen. In de basispakketten komen voornamelijk schriftelijke en mondelinge tentamens voor. In de verdiepingsvakken worden vakken regelmatig afgesloten met presentaties en essays. Afhankelijk van hun keuze van verdiepingspakket bereiken de studenten sommige eindtermen op een hoger niveau, maar alle eindtermen komen op het beoogde eindniveau aan bod in de basispakketten. In enkele gevallen werken studenten in groepjes aan opdrachten, waarbij ze dan ook participatiecijfers krijgen. Het panel verifieerde bij de Examencommissie Moderne Talen dat cursussen nooit alleen met groepsopdrachten worden afgesloten; net als de examencommissie vindt het panel het belangrijk dat studenten aantonen de leerdoelen individueel behaald te hebben.

Het panel concludeert dat de opleiding een gedetailleerd en weloverwogen systeem van toetsing heeft, dat uitgaat van heldere facultaire en universitaire principes. De procedures ter controle van de toetsingskwaliteit zijn duidelijk en leiden tot concrete initiatieven ter bijsturing en aanvulling. Het panel merkt met instemming op dat de studenten tevreden zijn over de zwaarte en spreiding van de toetsing. De opleiding geeft zelf al aan dat de archivering van toetsing door de werkdruk niet altijd op orde is. Het panel is blij te horen dat dit een aandachtspunt is en dat de opleiding werkt aan een oplossing.

De leden van de Examencommissie verduidelijkten de procedure rondom het eindwerkstuk. Zowel de eerste als de tweede beoordelaar lezen het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel. Het individueel ingevulde beoordelingsformulier moedigt aan tot zeer gedetailleerde en onderbouwde kritiek. In de steekproef van beoordeelde eindwerkstukken waren de beoordelingsformulieren voldoende uitgebreid ingevuld. De onderbouwing van het cijfer was daardoor over het algemeen goed te volgen voor het panel.

Functioneren Examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten van toetsing. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdiepingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op De O-schijf. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelen van opleidingen voor de toetsing. Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De examencommissie toont

volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot adviseert het panel de examencommissie om beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding een gedetailleerd en weloverwogen systeem van toetsing heeft, dat uitgaat van facultaire en universitaire principes. De procedures ter controle van de toetsingskwaliteit zijn helder en leiden tot concrete initiatieven ter bijsturing en aanvulling. De toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en de toetsing is voldoende gevarieerd en goed verspreid over het jaar. Ook de ijking van toetsing binnen de opleiding door middel van intervisie en teamoverleg beoordeelt het panel als positief. De opleiding is zich bewust van de zwakke schakel in de toetsing, de archivering van toetsen, en werkt aan verbetering. Het panel complimenteert de opleiding met haar examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden door een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

In voorbereiding op de visitatie lazen de panelleden een steekproef van acht bacheloreindwerkstukken. Zij concluderen dat die alle voldoen aan het eindniveau dat van een universitaire bacheloropleiding verwacht mag worden. De studenten kiezen voor hun eindwerkstukken originele, maatschappelijk relevante en soms ambitieuze onderwerpen, ze formuleren heldere probleemstellingen en laten in de verslaglegging zien dat ze in staat zijn hun betoog globaal goed te structureren, in vloeiend en goed leesbaar Frans. In een paar gevallen vond het panel het scriptieonderzoek te breed opgezet. In die gevallen had de motivatie van de onderzoeksvraag en/of het onderzoekscorpus wat kritischer en reflexiever mogen zijn. Het panel kon zich vinden in de cijfers die aan de eindwerkstukken waren toegekend, en vond dat de beoordeling zorgvuldig had plaatsgevonden.

Volgens het zelfevaluatie-rapport stroomt ongeveer de helft van de afgestudeerden na de bacheloropleiding door naar een Utrechtse masteropleiding. Populaire vervolgoopleidingen binnen deze groep zijn de masters Interculturele Communicatie en Educatie & Communicatie. Enkele studenten stromen door naar de masteropleidingen Meertaligheid en Taalverwerving, *Literature Today* of de onderzoeksmaster *Linguistics*. Het viel het panel op dat het aantal studenten dat doorstroomt naar een Utrechtse onderzoeksmaster, vooral op het gebied van de letterkunde, gering is. Over het algemeen concludeert het panel dat de doorstroming naar vervolgoopleidingen adequaat is.

De opleiding heeft de afgelopen zes jaar volgens het panel aanzienlijke inspanningen geleverd om bruggen met het werkveld te slaan, vooral door het faciliteren van contacten met alumni. De opleiding onderhoudt contact met oud-studenten via Facebook en LinkedIn. Ook nodigt ze regelmatig alumni uit om over hun werk te vertellen. Van de huidige studenten hoorde het panel dat deze het

erg prettig vinden om concrete voorbeelden te horen van banen waarvoor ze later in aanmerking kunnen komen. De alumni met wie het panel sprak volgden beiden een masteropleiding binnen dezelfde universiteit. Een van de twee liep tegelijkertijd stage bij de Franse ambassade, de andere stond al voor de klas. Beiden voelden zich goed voorbereid voor hun huidige masteropleiding, stage en werkplek. Hoewel ze opmerkten dat de werkdruk in de masteropleiding een stuk hoger lag dan in de bacheloropleiding, gaven ze ook aan de juiste vaardigheden te hebben verworven om deze hogere werkdruk aan te kunnen.

Overwegingen

Ongeveer de helft van de afgestudeerden vervolgt zijn studie met een masteropleiding aan de Universiteit Utrecht. Deze groep kiest het vaakst voor de masteropleidingen Interculturele communicatie en Educatie & Communicatie. Onderzoeksmasters worden niet vaak gekozen. Op basis van de steekproef concludeert het panel dat alle studenten de eindtermen halen. De eindwerkstukken bevatten heldere probleemstellingen, behandelen regelmatig maatschappelijk relevante onderwerpen, en zijn over het algemeen goed gestructureerd. Ook het taalvaardigheidsniveau van de eindwerkstukken is ruim voldoende.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft alle standaarden van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Franse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING ITALIAANSE TAAL EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding Italiaanse taal en cultuur heeft als doel studenten op te leiden tot allround Italië-deskundigen; dat wil zeggen dat studenten aan het einde van de opleiding alle aspecten van de Italiaanse taal en cultuur beheersen en daarover in vloeiend Italiaans kunnen communiceren. De disciplines taalverwerving, taalkunde, letterkunde, cultuur en geschiedenis worden geïntegreerd aangeboden. Dat betekent in de praktijk dat iedere cursus een specifiek taal-, cultuur-, geschied- of letterkundig profiel heeft, dat wordt onderwezen in samenhang met de andere disciplines. Hierbij wordt de Italiaanse taal opgevat als medium van culturele expressie (vanuit een letterkundige/culturele/historische invalshoek) en als middel van interculturele communicatie (vanuit het perspectief van de taal- en communicatiekunde). De opleiding bereidt studenten primair voor op doorstroom naar een masteropleiding.

De interdisciplinaire verwevenheid tussen kennis van de Italiaanse taal en alle daarmee samenhangende disciplines is het uitgangspunt geweest voor een curriculumherziening in 2017 en ligt aan de basis van het huidige onderwijsprogramma. Het panel stelt vast dat de curriculumherziening duidelijk is opgevat vanuit de centrale verwevenheid van taalkennis en disciplines die daarbij aansluiten, met name taalkunde en literatuurstudie, maar ook bredere culturele en historische vakken, waarin het gebruik van de Italiaanse taal een verbindend element is. Het waardeert ook dat de opleiding inzichtelijk maakt hoe de herziening past binnen de keuzes van het departement Talen, Literatuur en Communicatie van de faculteit. Tegelijkertijd merkt het panel op dat de meerwaarde/definitie van 'interdisciplinaire verwevenheid tussen kennis van de Italiaanse taal en alle daarmee samenhangende disciplines', en het nagestreefde niveau van wetenschappelijk-kritische vorming binnen de (met name culturele en historische) disciplines nog niet duidelijk geformuleerd is. Het panel adviseert de opleiding daarom om het profiel van Italië-specialist specifiek te formuleren en nader te concretiseren.

Het profiel van de opleiding is vertaald in vijf eindtermen die gerangschikt zijn volgens de Dublin-descriptoren (zie bijlage 1). De eindtermen zijn opgesteld volgens een facultair model, waarin in ieder geval de eindtermen ten aanzien van oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden voor alle opleidingen gelijk zijn. De eindtermen die van toepassing zijn op (het toepassen van) kennis en inzicht worden door de opleiding zelf geformuleerd. Het panel heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat ze passen bij een academische bacheloropleiding. Twee van de eindtermen gaan specifiek in op de kennis en het inzicht van het academische domein van de Italiaanse taal en cultuur en op welk taalbeheersingsniveau er van studenten verwacht wordt.

Overwegingen

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wo-bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren.

Het panel waardeert dat de opleiding een inzichtelijke en coherente beschrijving van de eindtermen biedt en dat ze inzet op een profiel waarin taalbeheersing, taalkunde, literatuur en cultuur worden samengebracht tot een curriculum dat deskundigen opleidt op het terrein van de Italiaanse taal en

cultuur. Het panel raadt de opleiding evenwel aan om nader te specificeren wat zij verstaat onder een allround Italië-specialist: wat betekent deze brede claim voor de werkelijke wetenschappelijke vorming van studenten? En wat is de meerwaarde/definitie van 'interdisciplinaire verwevenheid tussen kennis van de Italiaanse taal en alle daarmee samenhangende disciplines' en het nagestreefde niveau van wetenschappelijk-kritische vorming binnen de disciplines? De concretisering van de te bereiken taalvaardigheidsniveaus, een belangrijke aanbeveling van het vorige panel, is goed vervlochten in de eindtermen.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur (180 EC) is opgedeeld in een major (120 EC) en een profileringsruimte (60 EC). In het eerste jaar worden de twee basispakketten aangeboden, waarin studenten de taal leren en zich oriënteren op de belangrijke thema's, theorieën en methodes van de verschillende richtingen uit de studie Italiaanse taal en cultuur. Vier (progressieve) cursussen taalverwerving worden gecombineerd met een cultuur- en actualiteitscursus en een cursus over de geschiedenis van Italië, en met inleidende cursussen in de Italiaanse letterkunde en in de Italiaanse taalkunde. De twee taalverwervingscursussen op niveau 1 (*Italiaans 1* en *2*) worden in het Nederlands gegeven, net zoals de cultuurcursus *Piazza Italia* en de cursus *Italië: Geschiedenis en moderniteit* (beide ook niveau 1). De taalverwervingscursussen op niveau 2 (*Italiano 3* en *4*) zijn geheel in het Italiaans. Bij *Inleiding Italiaanse letterkunde* (niveau 2) wordt Italiaans als onderwijstaal geïntroduceerd in de werkcolleges. De taalkundecursus *Fondamenti di linguistica italiana* (niveau 2) is vervolgens geheel in het Italiaans. Studenten bereiken aan het einde van het eerste jaar het ERK-niveau taalverwerving (Europees Referentiekader) dat als voorkennis verondersteld wordt in jaar 2, zijnde luisteren en lezen niveau B2+, en spreken en schrijven niveau B1/B2.

Aan het einde van het eerste jaar kiezen studenten een verdiepingspakket en een bijbehorende academische contextcursus. Studenten kunnen kiezen uit *Taal en Communicatie Italiaans* en *Italiaanse Cultuur en Letterkunde*. Bij het eerste verdiepingspakket ligt de focus op taal en communicatie, in het bijzonder op de bemiddeling tussen de Nederlandse en Italiaanse samenleving. Dit pakket bereidt studenten voor op de eenjarige Utrechtse masterprogramma's Interculturele Communicatie (ICC), Professioneel Vertalen, Meertaligheid en Taalverwerving (MTV), en op de tweejarige onderzoeksmaster *Linguistics*. Het tweede verdiepingspakket richt zich op de Italiaanse cultuur en letterkunde van de middeleeuwen tot heden, en in het bijzonder op interdisciplinaire verbanden tussen literatuur, kunst, filosofie, film, televisie en maatschappij. Hiermee bereiden studenten zich voor op de eenjarige masterprogramma's Literatuur vandaag, Literair Vertalen, ICC, en op de tweejarige onderzoeksmasters *Comparative Literary Studies* en *Ancient, Medieval and Renaissance Studies*. Afhankelijk van het gevolgde verdiepingspakket worden studenten getraind in andere onderzoeksmethoden. Bij het eerste pakket gaat het vooral om de methoden op het gebied van de taalkunde en interculturele communicatie; bij het tweede pakket vooral om methoden voor tekst- en filmanalyse en intermedialiteit. Studenten beheersen minimaal een van de onderzoeksmethoden in voldoende mate om onder begeleiding een wetenschappelijk onderzoek uit te voeren.

Beide pakketten hebben de cursus *Traduzione e uso dell'italiano* als verplicht onderdeel. Deze cursus geeft een basis in het vertalen van teksten van en naar het Italiaans en behandelt een aantal onderwerpen van de Italiaanse grammatica op gevorderd niveau. Studenten volgen ook de

academische contextcursus en een van vier methodencursussen die worden aangeboden door de School Talen, Literatuur en Communicatie.

Studenten beschikken over een grote keuzeruimte. Deze zogeheten profileringsruimte kan door studenten vrij ingevuld worden met cursussen die aansluiten bij hun ambities. Binnen de vrije ruimte dienen zij een profileringspakket van vier cursussen te kiezen. Dit kan een minor zijn (bijvoorbeeld gericht op verbreding), maar studenten kunnen er ook voor kiezen een tweede verdiepingspakket te kiezen, een praktijkgerichte stage te organiseren, of te opteren voor een buitenlandverblijf of te starten met een tweede bacheloropleiding. Studenten sluiten hun opleiding af met een bacheloreindwerk. Ze schrijven in de regel het eindwerkstuk in aansluiting op een van de gevolgde cursussen in de verdiepingspakketten en op de masteropleiding die ze willen gaan volgen. Vanaf 2018 volgen studenten de cursus *Ricerca e scrittura accademica* die voorbereidt op het schrijven van het eindwerkstuk. Samenhang in het programma wordt bewerkstelligd via leerlijnen, die het panel als bijzonder duidelijk beschrijft. De vier leerlijnen zijn Leerlijn taalverwerving, Leerlijn inhoudelijke kennis, Leerlijn academische schrijfvaardigheid, en Leerlijn onderzoeksvaardigheden. Een leerlijn die de Universiteit Utrecht de komende jaren in al haar geesteswetenschappelijke bacheloropleidingen wil introduceren, is de leerlijn *digital humanities*. Het panel vindt de versterking van een dergelijke leerlijn een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed *Centre for Digital Humanities* van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van hun ambities op dit terrein.

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur een breed georiënteerde bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staan persoonlijk, activerend onderwijs en veel aandacht voor de professionele ontwikkeling van docenten. De opleiding zet verschillende passende werkvormen in die op instemming van studenten kunnen rekenen. Studenten zijn ook enthousiast over de korte lijnen met de docenten. Dit draagt bij aan een gemeenschapsgevoel waarbij sprake is van duidelijke binding met de opleiding en met elkaar. De opleiding heeft in de afgelopen jaren hard gewerkt om deze leergemeenschap vorm te geven. Uit het zelfevaluatierapport blijkt dat studenten de verdeling van de werklast als verbeterpunt aandragen. In de praktijk zijn er verschillen in moeilijkheidsgraad en werk- en leeslast tussen cursussen die op papier hetzelfde niveau hebben. Het panel raadt de opleiding aan om de werklast in het programma na te gaan en zo nodig maatregelen te nemen.

Taalverwerving

Taalverwerving is een belangrijk onderdeel van de opleiding. De studenten starten met weinig tot geen voorkennis en moeten hard werken om het beoogde doel te bereiken, zijnde een praktische beheersing op ten minste ERK-niveau B2 op het gebied van spreken en schrijven en C1 wat betreft luisteren en lezen. De opleiding heeft het zwaartepunt van het expliciete taalverwervingsonderwijs in het eerste studiejaar geprogrammeerd om studenten te helpen zo snel mogelijk op niveau te komen. Het panel heeft uitgebreid gesproken over de taalverwerving na het eerste studiejaar. De voertaal in de verdiepingspakketten is Italiaans, de handboeken en literatuur zijn in het Italiaans, en studenten ontvangen in principe voldoende feedback op hun taalvaardigheid in geschreven werken. Desondanks geven de studenten met wie het panel sprak aan dat ze behoefte hebben aan expliciete aandacht voor academische schrijfvaardigheid Italiaans (na het eerste jaar). Studenten vinden de overgang van het eerste naar het tweede studiejaar vooralsnog erg pittig. In 2017 heeft de opleiding de cursus *Traduzione e uso dell'italiano* geïntroduceerd met de bedoeling tegemoet te komen aan de vraag van studenten naar extra begeleiding bij de taalverwerving in de overgang van het eerste naar het tweede studiejaar. Het panel raadt de opleiding aan om de beoogde effecten van de cursus goed te blijven monitoren.

Het departement is een peer feedback project gestart waarbij studenten gekoppeld worden aan native speakers en oefenen met de geschreven taal. Studenten Italiaans worden gestimuleerd om, op vrijwillige basis, deel te nemen aan dit project. De docenten volgen de kwaliteit van de feedback en het contact tussen de peers en studenten niet actief. Het panel is dan ook van mening dat de

uitwerking van het peer feedback project bij de opleiding Italiaanse taal en cultuur verbeterd kan worden door er een strakkere regie op te voeren. De herhaalde wens om meer met spreekvaardigheid te oefenen wordt opgevangen met een videochat project dat vanaf februari 2019 van start is gegaan in samenwerking met de Università Napoli Orientale en de Universiteit Gent.

Programmawijziging

De major wordt vanaf 2019-2020 uitgebreid naar 127,5 EC, waarvan 120 EC in het Italiaans verzorgd wordt. Dit is een gevolg van de facultaire bezuinigingsoperatie in 2018. Om te kunnen werken met een efficiënte groepsgrootte zijn de talenpractica in *Italiaans 1* en *2* in 2018 al vervangen door werkgroepen. De twee opleidingsoverstijgende, academische contextcursussen worden in de major geplaatst en gedoceerd als één cursus met als voertaal Italiaans. Bovendien worden de cursussen in blok 4 van beide verdiepingspakketten gefuseerd tot een nieuwe cursus, waarin zowel taalkunde als letterkunde in onderlinge verbondenheid met het thema migratie aan bod komen. Het panel heeft uitgebreid gesproken over de wijzigingen in het programma die al hebben plaatsgevonden en nog op stapel staan. Met name de integratie van taal- en literatuurtheorie in de reguliere cursussen was onderwerp van gesprek. De docenten zijn tevreden met de "indaling" van dit onderwijs in het taalspecifieke deel van het curriculum. Het panel heeft bij deze verandering, waarbij literatuur- en taaltheorie niet langer opleidingsoverstijgend worden aangeboden, enige zorg omtrent de toegang van studenten tot wetenschappelijke verdieping en verbreding, die, meent het panel, vaak juist de kwaliteit zijn van facultair opgezette theorie-methoden colleges.

Instroom

De instroomcijfers van 2013-2018 laten ongeveer een halvering zien van de instroom 2005-2011. Binnen deze verlaagde instroom valt een dieptepunt van 5 studenten op in 2017. Het departementsbestuur en de opleiding Italiaans hebben de terugval serieus genomen. Er is een plan van aanpak voor het verhogen van de instroom ontwikkeld voor de korte en de lange termijn. In 2018 is het aantal eerstejaars gestegen naar 8. Door meer te investeren in matching en werving hoopt de opleiding deze stijging ook te kunnen vasthouden op de langere termijn. De kleine studentenaantallen hebben voor studenten – naast voordelen – ook een keerzijde. Docenten zijn zeer betrokken bij de studieloopbaan van de studenten en de lijnen zijn bijzonder kort. Dit kan leiden tot een wat informele cultuur. Zo geven studenten zelf aan dat hun docenten soms te soepel om lijken te gaan met de organisatie van hun cursussen en de becijfering daarvan. Het panel adviseert de opleiding hier scherp voor te waken en komt hier in Standaard 3 op terug.

Docenten

De opleiding Italiaanse taal en cultuur heeft een vaste staf docenten (4,2 fte) met zowel een onderwijs- als onderzoeksaanstelling. Daarnaast wordt in bepaalde gevallen (vervangingen) een beroep gedaan op tijdelijk personeel dat een contractuele aanstelling voor alleen onderwijs heeft (0,9 fte). Alle medewerkers zijn verbonden aan één van de twee onderzoeksinstituten binnen het departement: het Utrechts Instituut voor Linguïstiek OTS of het Instituut voor Cultuurwetenschappelijk Onderzoek.

De vaste staf bestaat (in 2018) uit één hoogleraar, zes UD's en één tijdelijke juniordocent. Er is een evenredige verdeling tussen Italiaans- en Nederlandstalige stafleden. De positie van hoogleraar wordt tijdelijk vervangen (2014-2019), omdat de vaste hoogleraar gedetacheerd is als directeur van het Koninklijk Nederlands Instituut Rome. De vervangende hoogleraar verzorgt geen onderwijs in de major. Het panel meent, net als het vorige panel, dat het wenselijk is dat de hoogleraar wel zichtbaar is in het onderwijs in de bachelor. De hoogleraar beschikt over de seniorkwalificaties onderwijs en onderzoek. Alle UD's zijn gepromoveerd en beschikken allen over de basiskwalificatie onderwijs. Twee UD's hebben bovendien de seniorkwalificatie onderwijs behaald.

Het panel constateert dat de opleiding beschikt over deskundige en hooggekwalificeerde docenten. Studenten waarderen hun docenten zeer. Ze zijn betrokken, beschikbaar en geven voldoende feedback. Het panel maakte zich evenwel zorgen over de positie van docenten met tijdelijke contracten. Het vindt de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten

geeft een goed initiatief. Het geeft tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Italiaanse taal en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de eindtermen binnen het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een logische en duidelijke manier opgebouwd. De opleiding blijkt in staat een samenhangend en breed aanbod te realiseren waarin voldoende ruimte blijft voor verdieping en specialisatie. Er is binnen het curriculum sprake van een duidelijke niveauopbouw en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken werken toe naar de uiteindelijke eindtermen. Het programma is coherent en de onderdelen zijn op elkaar afgestemd.

Het panel heeft waardering voor het multidisciplinaire, brede perspectief van de opleiding. Studenten worden voorbereid om te functioneren in een meertalige samenleving en daarbij het Italiaans als instrument te gebruiken. De beschrijving van de verdiepingsvakken laat zien dat de opleiding dit doel concreet handen en voeten geeft. Het panel ziet dat de opleiding veel veranderingen doormaakt en hard werkt aan continue verbeteringen. De opleiding luistert goed naar de wensen van studenten en weet, ondanks lage studentenaantallen en facultaire bezuinigingen, een rijke en interessante opleiding te bieden. Het panel merkt desondanks op dat de uitvoering van het peer feedback project betere regie vanuit de opleiding verdient. En ook de integratie van taal- en literatuurtheorie (inclusief methodologie) in het taalspecifieke aanbod verdient doorlopende aandacht om niet aan waarde te verliezen. Ten slotte raadt het panel de opleiding aan om na te gaan of de studielast van vakken op hetzelfde niveau door de verschillende docenten hetzelfde wordt geïnterpreteerd en zo nodig maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de werk- en studielast voorspelbaar en evenwichtig zijn voor studenten.

Het panel concludeert dat er sprake is van een betrokken team dat de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding met haar docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te voeren. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Mogelijke problemen of wensen, bijvoorbeeld met betrekking tot het taalvaardigheidsonderwijs, worden snel en adequaat aangepakt. De docenten vertegenwoordigen volgens het panel een ruime expertise, zijn gemotiveerd en enthousiast. Hierbij tekent het panel wel aan dat docenten met een tijdelijke aanstelling onder druk staan. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen en leerdoelen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltoets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er

sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

Het panel concludeert dat er sprake is van een logische aansluiting van toetsvormen op leerdoelen, en van een adequaat toetsplan. Een uitgebreide matrix laat zien hoe de toetsen in de verschillende vakken aansluiten op de eindtermen/leerlijnen. Studenten geven zelf aan dat docenten soms wat soepel om lijken te gaan met de toetsen en vragen om duidelijkere beoordelingscriteria. Het panel beschouwt dit als een serieus signaal voor de opleiding en dringt erop aan deze opmerking nader te onderzoeken en waar nodig maatregelen te nemen om te garanderen dat (het niveau van) de toetsing aan de maat is en blijft.

De leden van de examencommissie verduidelijkten de afstudeerprocedure en legden uit dat de eerste beoordelaar een BKO moet hebben en docent moet zijn binnen de opleiding, en dat de tweede beoordelaar eveneens verbonden moet zijn aan de Universiteit Utrecht of goedgekeurd moet worden door de examencommissie. Zowel eerste als tweede beoordelaar leest het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding van het eindwerkstuk. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel.

Het (gebruik van het) beoordelingsformulier voor het eindwerkstuk kwam tijdens de visitatie meer in detail ter sprake. Sinds september 2018 gebruiken de opleidingen een nieuw, beknopter formulier. Het panel heeft in de steekproeven zowel het oude als het nieuwe formulier gezien, waarbij het de panelleden opviel dat beide formulieren ongelijk worden ingevuld, van zeer uitgebreid tot summier. In dat laatste geval is de stap van het formulier naar het eindcijfer niet goed te volgen. Het panel merkt op dat de beoordelaars over het algemeen de positieve punten uitgebreid beschrijven, en de minpunten wat minder (expliciet) behandelen. Daar komt bij dat het panel structureel tot een iets lager cijfer komt dan de beoordelaars. De examencommissie geeft aan dat beoordelaars informeel op hun gebruik van het formulier worden aangesproken, maar geeft tegelijkertijd aan dat de functie van het formulier ter discussie staat. Sommige docenten gebruik(t)en het als feedbackinstrument, anderen als een manier om het cijfer te onderbouwen. Studenten krijgen volgens de examencommissie altijd feedback op de kwaliteit van hun eindwerkstuk, maar de wijze waarop (al dan niet via het formulier) staat docenten vrij. Omdat het panel de schriftelijke onderbouwing van het oordeel belangrijk vindt voor de student, adviseert het de opleiding om op een inzichtelijke en consistente manier met het beoordelingsinstrument om te gaan. Daarbij plaatst het nog een kanttekening bij de beoordelingsprocedure. Zo is het vaak niet duidelijk hoe de kwalitatieve beoordeling leidt tot het gegeven cijfer, en volgt het cijfermatige oordeel volgens het panel niet per se logisch uit de bevindingen van de beoordelaars.

Functioneren examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over

opleidingsoverstijgende aspecten. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdiepingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op de daartoe geëigende plek. De komende jaren wil de Examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelsen van opleidingen voor de toetsing. Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De Examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de Examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot raadt het panel de commissie aan beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stages. Het is in dit verband te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding een adequaat systeem van toetsing heeft. Toetsing sluit goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsing en van voldoende variatie in toetsvormen. Ook was het panel onder de indruk van de manier waarop is nagedacht over en wordt geëxpliciteerd hoe toetsen aansluiten op leerdoelen. Het panel beveelt de opleiding wel aan om te onderzoeken of het niveau van de toetsing en de beoordeling voldoende aan de maat is en blijft.

Het viel het panel op dat de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding wisselend gebruikt worden. Het panel raadt aan om ervoor te zorgen dat de beoordelaars het formulier voldoende uitgebreid invullen zodat het oordeel navolgbaar is en ook voldoende onderbouwing van het cijfer voor de student bevat. Een kanttekening die het panel plaatst, is dat onduidelijk is hoe de kwalitatieve feedback uiteindelijk leidt tot een cijfer.

Tot slot complimenteert het panel de examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Om zicht te krijgen op de realisatie van de beoogde leerresultaten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek acht eindwerkstukken (inclusief beoordelingen). De bestudeerde producten tonen naar oordeel van het panel voldoende de realisatie van de beoogde eindtermen. Het Italiaans is over het algemeen minstens voldoende en vaak als goed te kwalificeren. Het panel geeft aan dat een aantal studenten erg zelfstandig lijkt te hebben gewerkt. Dit is bijvoorbeeld te merken aan de persoonlijke betrokkenheid, het enthousiasme en de gedrevenheid waarmee de eindwerkstukken zijn geschreven, maar ook aan de soms erg ongelijke uitwerking van

onderzoeksvragen, analytische modellen, opzet van de analyse, etc. Sommige studenten lijken hun weg onvoldoende te vinden en combineren losse concepten die (te) oppervlakkig worden toegepast. Waarschijnlijk was voor een aantal studenten wat meer begeleiding op zijn plaats geweest, aldus het panel. Bij de betere eindwerkstukken zag het panel dat studenten in staat zijn om met een scherpe blik naar primaire en secundaire bronnen te kijken, verbanden te leggen, en bredere problematieken helder te synthetiseren.

Alumni

Uit facultaire cijfers over de doorstroom van de bacheloropleiding naar een masteropleiding 2011-2017 blijkt dat de meest gekozen opleidingen Interculturele Communicatie (track binnen de opleiding Taalwetenschappen) en Vertaalwetenschap zijn. Dat zijn tevens de masters die een taalspecifieke component Italiaans zullen behouden in 2019. Andere masteropleidingen (Literatuur Vandaag en Meertaligheid en taalverwerving (track binnen de opleiding Taalwetenschappen)) bieden vanaf september 2019 geen taalspecifieke (i.c. Italiaanse) track meer aan vanwege de lage studentenaantallen in de bachelor en daaraan gerelateerde doorstroomcijfers.

Het panel waardeert dat de opleiding, conform facultair beleid, ook aandacht heeft voor de aansluiting op het beroepenveld via bijvoorbeeld opleidingsspecifieke voorlichting en maandelijkse beroepsoriëntatiebijeenkomsten. Bij al deze activiteiten wordt gebruikgemaakt van het alumninetwerk van de opleiding. Uit de alumningegevens en de profielen in de LinkedIn-groep Comunità Italianisti Alumni Utrecht (CIAU) blijkt dat een aantal van de veel voorkomende beroepen en vakgebieden direct taal- en tekstgerelateerd zijn, zoals taaldocent, tolk/vertaler, redacteur. Ook hebben sectoren zoals de commerciële en marketingsector Italianisten in dienst in beleids- en managementfuncties. Dit toont aan dat Italië-deskundigen breed inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Overwegingen

Na bestudering van de eindwerkstukken heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende wetenschappelijk kwaliteit zijn. Het panel oordeelt ook dat alumni voldoende baat hebben bij de opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1, 2, 3 en 4 van de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING SPAANSE TAAL EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur richt zich op de studie van het gehele Spaanstalige gebied (Spanje en Latijns-Amerika). Hierbij staat, in het licht van de hedendaagse globalisering, een transatlantische visie centraal. In de cursussen wordt een geïntegreerde blik op de Spaanstalige wereld geboden, waarbij Spanje en Latijns-Amerika niet afzonderlijk behandeld worden. Door deze aanpak onderscheidt de opleiding in Utrecht zich van de andere bacheloropleidingen Spaanse taal en cultuur in Nederland.

De Utrechtse opleiding biedt grensoverschrijdende thema's op het gebied van de Spaanse taal- en letterkunde aan. Fenomenen als migratie en mobiliteit, transnationale identiteit, de Spaanse taal en cultuur in contact met andere talen en culturen, meertaligheid, vertalen (van of naar het Spaans) en taalverwerving van het Spaans door anderstaligen nemen een centrale plaats in. Afgestudeerden hebben toegang tot masteropleidingen zoals Interculturele Communicatie, Meertaligheid en Taalverwerving, Spaanse Taal en Cultuur: Educatie en Communicatie, Vertalen, Literatuur Vandaag en de onderzoeksmasteropleiding *Linguistics*.

Het profiel van de opleiding is vertaald in vijf eindtermen die gerangschikt zijn volgens de Dublin-descriptoren (zie bijlage 1). De eindtermen zijn opgesteld volgens een facultair model, waarin in ieder geval de eindtermen ten aanzien van oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden voor alle opleidingen gelijk zijn. De eindtermen die van toepassing zijn op (het toepassen van) kennis en inzicht worden door de opleiding zelf geformuleerd. Het panel heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat ze passen bij een academische bacheloropleiding. Een van de eindtermen gaat specifiek in op de kennis en het inzicht van Spaanse en Latijns-Amerikaanse taalkunde, literatuur en culturen en beschrijft expliciet welk taalbeheersingsniveau er van studenten verwacht wordt.

Overwegingen

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wo-bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren.

Het panel waardeert het duidelijke profiel dat gekenmerkt wordt door een geïntegreerde blik op de gehele Spaanstalige wereld vanuit taalkundig, letterkundig en cultureel perspectief met aandacht voor grensoverschrijdende thema's. Ook de concretisering van de te bereiken taalvaardigheidsniveaus, een belangrijke aanbeveling van het vorige panel, is goed vervlochten in de eindtermen.

Conclusie

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur (180 EC) is opgedeeld in een major (120 EC) en een profileringsruimte (60 EC). Het eerste jaar bestaat uit twee basispakketten, waarin studenten kennismaken met Spaanse en Latijns-Amerikaanse literatuur en culturen (30 EC), en taalkunde van het Spaans (30 EC). Aan het einde van het eerste jaar bereiken studenten ERK-niveau B2. In het tweede jaar kiezen studenten voor een van de twee verdiepingspakketten (30 EC): Taalkunde en Vertalen, of Literatuur en Cultuur. Daarnaast volgen studenten een academische contextcursus, en hebben zij 22,5 EC profileringsruimte ter beschikking. Het laatste jaar bestaat voor 37,5 EC uit profileringsvakken en 22,5 EC uit verplichte onderdelen: een methodenvak, een voorbereidende cursus op het eindwerk, en het bacheloreindwerkstuk.

De keuze voor een verdiepingspakket geeft studenten de mogelijkheid zich te specialiseren. Het verdiepingspakket Taalkunde en Vertalen bevat cursussen die ingaan op hoe het Spaans is opgebouwd (fonologie, morfologie en syntaxis), hoe de sprekers van het Spaans hun taal gebruiken (pragmatiek, taalvariatie, taalcontact, maar ook vertaling) en hoe het Spaans wordt verworven (eerste of tweede/vreemde taalverwerving). In het verdiepingspakket Literatuur en Cultuur staat de analyse van literaire werken centraal, waarbij de nadruk ligt op vragen ten aanzien van de representatie van diversiteit en culturele identiteit in Spaanstalige culturele uitingen. De wisselwerking tussen literatuur en cultuur en de Spaanstalige maatschappij neemt een belangrijke plaats in. De geschiedenis van de Spaanstalige landen wordt niet systematisch apart behandeld, maar komt aan de orde als contextuele achtergrond, noodzakelijk om de literaire werken te kunnen analyseren. Het valt het panel op dat niet alle studenten deze functionele benadering van de geschiedkundige context waarden of herkennen. Daarnaast merkt het panel op dat een systematische historische introductie tot de Spaanstalige ruimte lijkt te ontbreken. Het panel begrijpt dan ook dat studenten aandringen op meer herkenbare (of expliciete) aandacht voor geschiedenis en cultuur in het programma.

Afhankelijk van het gekozen verdiepingspakket volgen studenten in jaar 2 de academische contextcursus *Van Taal naar Talen of Literatuurwetenschap, inleiding*. In jaar 3 volgen ze een van de vier methodencursussen die worden aangeboden door de School Talen, Literatuur en Communicatie. Ook volgen zij de cursus *Escritura y comunicación académicas*, die onder andere voorbereidt op het schrijven van het bacheloreindwerkstuk.

De opleiding heeft een duidelijke wetenschappelijke oriëntatie. Studenten oefenen veel en uitgebreid met het opzetten en uitvoeren van onderzoeken in de verschillende vakken. Dit zit sterk verweven in zowel de taalkundige, als de letterkundige vakken. Als verbeterpunt geven de studenten met wie het panel sprak aan dat veel onderzoeken in paren worden uitgevoerd die daar gezamenlijk een verslag van maken. Hiermee oefenen zij belangrijke vaardigheden met betrekking tot academische samenwerking. Maar zij zien juist ook meerwaarde in zelfstandige oefeningen, ook als voorbereiding op het individuele eindwerkstuk. Studenten zeggen dat ze over het algemeen behoefte hebben aan meer begeleiding en informatie over de arbeidsmarkt of beroepsmogelijkheden. Het panel begrijpt deze vraag van studenten, maar ziet tegelijkertijd dat de opleiding op verschillende manieren studenten van informatie hierover voorziet. Het panel ziet mogelijkheden voor de opleiding om arbeidsmarkt-voorbereidende activiteiten (zoals de carriërnacht) structureel aan te bieden en studenten beter bewust te maken van de meerwaarde van hun kennis en vaardigheden in het beroepsleven.

Studenten beschikken ook over een grote keuzeruimte. Deze zogeheten profileringsruimte kan door studenten vrij ingevuld worden met cursussen die aansluiten bij hun ambities. Binnen de vrije ruimte dienen zij een profileringspakket van vier cursussen te kiezen. Dit kan een minor zijn (bijvoorbeeld gericht op verbreding), maar studenten kunnen ook kiezen voor een tweede verdiepingspakket, een

stage, of een buitenlandverblijf aan een (Spaanstalige) universiteit of het starten van een tweede bacheloropleiding.

Samenhang in het programma wordt bewerkstelligd via leerlijnen. De vijf leerlijnen zijn Taalvaardigheid Spaans, Literatuur en cultuur, Taalkunde en vertalen, Academische schrijfvaardigheid, en Academische digitale vaardigheden. Een leerlijn die de Universiteit Utrecht de komende jaren in al haar geesteswetenschappelijke bacheloropleidingen wil introduceren, is de leerlijn digital humanities. Het panel vindt de versterking van een dergelijke leerlijn een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed Centre for Digital Humanities van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van hun ambities op dit terrein.

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur een breed georiënteerde bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staan persoonlijk, activerend onderwijs en veel aandacht voor de professionele ontwikkeling van docenten. De opleiding zet verschillende passende werkvormen in die op instemming van studenten kunnen rekenen. Sommige docenten experimenteren bijvoorbeeld met digitale middelen in het onderwijs om hiermee het leerproces te bevorderen en de betrokkenheid van studenten bij het onderwijs te vergroten. Desalniettemin geven studenten aan dat zij meer activerend en participierend onderwijs zouden waarderen. Met name de vier uur durende werkcolleges worden genoemd. Deze hebben, tot spijt van de studenten, meer het karakter van hoorcolleges.

Taalverwerving

Taalverwerving is een belangrijk element van de opleiding. De studenten starten met weinig tot geen voorkennis en moeten hard werken om het beoogde doel te bereiken. De opleiding heeft het zwaartepunt van het expliciete taalverwervingsonderwijs in het eerste studiejaar geprogrammeerd om studenten te helpen zo snel mogelijk op niveau te komen. Het panel heeft uitgebreid gesproken over de taalverwerving na het eerste studiejaar en is geïnformeerd dat de rest van de studie gericht is op het onderhoud van de taalvaardigheid. Dit wordt bereikt door studenten onder te dompelen in de Spaanse taal. De voertaal in de verdiepingspakketten is Spaans (behalve bij het onderdeel vertalen), de handboeken en literatuur zijn Spaanstalig, en studenten ontvangen feedback op hun taalvaardigheid in geschreven werken. Studenten geven aan dat de feedback algemeen van aard is en tot hun spijt niet gedetailleerd op taalgebruik ingaat.

Het departement is een peer feedback project gestart waarbij studenten gekoppeld worden aan native speakers. Talenstudenten worden gestimuleerd om, op vrijwillige basis, deel te nemen aan dit project. Studenten Spaans doen ook mee aan dit project. Studenten en native speakers worden aan elkaar gekoppeld en oefenen met de taal. De docenten volgen het contact (digitaal) tussen de peers en becijferen de kwaliteit van de feedback. Het panel is van mening dat deze uitwerking van het peer feedback project bij de opleiding Spaanse taal en cultuur een voorbeeld is voor andere studies die eraan meedoen.

Van de zestien cursussen in de major zijn er elf volledig Spaanstalig. De eerste cursus taalverwerving (*Español 1*) heeft Nederlands als voertaal. Twee cursussen in de eerste helft van jaar 1 (basispakket 1) hebben Engels als voertaal, waardoor ze deel uitmaken van het cursusaanbod voor buitenlandse uitwisselingsstudenten. Maar de opleiding mikt nadrukkelijk niet op de internationale markt. De steuntaal is in jaar 1 in principe Nederlands. De academische contextcursussen hebben een taaloverstijgend en een taalspecifiek Spaans deel. De methodencursussen worden aangeboden in het Nederlands of Engels. In totaal omvat de major op dit moment 82,5 EC taalspecifiek Spaanstalig onderwijs (69%). De major wordt vanaf 2019-2020 uitgebreid naar 127,5 EC en daarbij zal het taalspecifieke deel worden uitgebreid naar 97,5 EC Spaanstalig onderwijs (76%). Het panel is verheugd over het vergrote Spaanstalige aanbod.

Instream

De opleiding kent een redelijk constante instroom van rond de 25 studenten, met een uitschieter naar boven van 47 studenten in 2014 en een uitschieter naar beneden van 20 in 2015. Hoewel de cursussen taalverwerving en de minor Spaanse taal en cultuur veel studenten trekken, is de instroom van hoofdvakkers voor de opleiding een punt van zorg. Sinds 2016-2017 zijn diverse initiatieven gestart om de studie Spaanse taal en cultuur meer onder de aandacht te brengen van middelbare scholieren door de voorlichting te intensiveren en door meer aandacht te geven aan concrete beroepsoriëntatie.

De opleiding trekt veel bijvakkers die een cursus Spaans willen volgen, maar geen interesse hebben in Spaans als hoofdvak. In het eerste jaar trekt de opleiding al snel 250 extra studenten voor *Español 1*. Dit leidt in de praktijk tot tien parallelle groepen. Het panel is geïnformeerd dat, ondanks de nadelen (zoals het moeten aantrekken van extra personeel), de financiële voordelen groot genoeg zijn om bijvakstudenten te blijven bedienen. Ook hoopt de opleiding studenten via deze route te verleiden tot het kiezen van een verdiepingspakket, een minor, of een tweede bachelor. De opleiding geeft aan dat majorstudenten in principe niet gemengd worden met bijvakstudenten. In de praktijk gaat dit niet altijd goed. Studenten zeggen soms bijvakkers aan te treffen in hun colleges, met als gevolg dat het niveau daalt. De opleiding heeft het panel geïnformeerd dat het mengen van groepen echt niet de bedoeling is, en dat hier goed op gelet wordt. Wanneer er onverhoopt toch sprake is van vermenging, wordt dit gecorrigeerd.

Docenten

Het vaste docententeam wordt jaarlijks met een aantal tijdelijke docenten uitgebreid, die voor het grootste deel worden ingezet bij de cursussen taalverwerving, waar veel parallelgroepen geprogrammeerd zijn. Enkele tijdelijke docenten geven bovendien onderwijs in de vakinhoudelijke cursussen in de basispakketten en verdiepingspakketten. Alle universitair docenten en docenten van de vaste staf beschikken over de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO), op één docent na, die in september 2018 met het BKO-traject gestart is. Alle universitair hoofddocenten en de hoogleraar hebben bovendien de Seniorekwalificatie Onderwijs (SKO). De tijdelijke docenten die niet over een BKO beschikken, werken onder supervisie van een lid van de vaste staf. Maandelijks voeren de docenten overleg, waarin alles wat er in de opleiding en in het departement speelt, besproken wordt.

Studenten vinden dat de kwaliteit van het Engels van de docenten niet altijd toereikend is om adequaat college te geven in die taal. De Engelstalige bekwaamheid is sinds enige tijd onderdeel van facultair beleid, waarbij docenten worden bijgeschoold in hun taalvaardigheid Engels. Daarnaast is Engelse taalvaardigheid ook een aandachtspunt bij de toewijzing van cursussen aan docenten. Studenten zeggen in het gesprek met het panel dat de opleiding ook daadwerkelijk ingrijpt bij klachten. Zo gaven zij het voorbeeld van een docent die om deze reden is vervangen. De opleiding verwacht met de getroffen maatregelen de kritiek van studenten weg te nemen.

Het grote aantal tijdelijke docenten taalverwerving in het eerste semester – vooral veroorzaakt door het grote aantal groepen in *Español 1* en *Español 2* – verhoogt de werkdruk voor de coördinator van de taalverwervingscursussen en voor de opleidingscoördinator, omdat de tijdelijke docenten moeten worden geworven, ingewerkt en begeleid. Ook de zorg voor het inwerken van tijdelijke docenten die vakinhoudelijke cursussen verzorgen, verhoogt de werkdruk voor de docenten. Er wordt geprobeerd om de werkdruk te verminderen door te streven naar langdurige aanstellingen van tijdelijke docenten, zodat de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd blijven. Meer in algemene zin streeft de opleiding ernaar om docenten gedurende meerdere jaren dezelfde cursussen te laten geven, waardoor zij vanaf het tweede jaar dat ze een bepaalde cursus geven kunnen profiteren van de eerder opgedane ervaring.

Het panel constateert dat de opleiding beschikt over deskundige en hooggekwalificeerde docenten. Studenten waarderen hun docenten zeer. Ze zijn betrokken, beschikbaar en geven voldoende feedback. Het panel maakte zich evenwel zorgen over de hoge werkdruk die docenten ervaren en de positie van docenten met tijdelijke contracten. Het vindt de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit

aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft een goed initiatief. Het geeft tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Spaanse taal en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de eindtermen binnen het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een logische en duidelijke manier opgebouwd. De opleiding blijkt in staat een samenhangend en breed aanbod te realiseren waarin voldoende ruimte blijft voor verdieping en specialisatie. Er is binnen het curriculum sprake van een duidelijke niveauopbouw en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken werken toe naar de uiteindelijke eindtermen. Het programma is coherent en de onderdelen zijn op elkaar afgestemd.

De opleiding heeft een duidelijke wetenschappelijke oriëntatie; studenten oefenen veel en uitgebreid met het opzetten en uitvoeren van onderzoek. Studenten vragen, zoals wel vaker het geval is, naar meer aandacht voor beroepsoriëntatie. De opleiding besteedt hier naar oordeel van het panel wel aandacht aan, maar kan studenten wellicht nog beter uitleggen hoe hun kennis en vaardigheden op de arbeidsmarkt van pas zullen komen. Het taalvaardigheidsonderwijs is logisch opgebouwd en de opleiding let goed op het verschil tussen hoofd- en bijvakstudenten. Het peer feedback project, waarbij studenten aan native speakers worden gekoppeld, wordt op een zinvolle en goede manier uitgevoerd en gemonitord. Het dient als voorbeeld voor de andere talenopleidingen die met dit project werken, aldus het panel. Het panel raadt wel aan om de feedback op de kwaliteit van het Spaans buiten de taalbeheersingscursussen aan te scherpen en meer aandacht te geven. Er is binnen de opleiding aandacht voor geschiedenis en cultuur, maar dit wordt niet altijd door studenten herkend. Deze onderwerpen verdienen volgens het panel meer explicitering in het programma. Studenten stellen over het algemeen prijs op de werkvormen die gehanteerd worden. Maar het panel onderstreept ook de vraag naar (nog) meer activerend en participierend onderwijs. Studenten geven aan meerwaarde te zien in samenwerking tijdens opdrachten, maar willen graag ook wat meer zelfstandig oefenen met schrijfopdrachten.

Het panel concludeert dat er sprake is van een betrokken team dat de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding met haar docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Mogelijke problemen, bijvoorbeeld met de Engelse taalvaardigheid van docenten, worden snel en adequaat aangepakt. De docenten vertegenwoordigen volgens het panel ruime expertise, zijn gemotiveerd en enthousiast. Hierbij tekent het panel wel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen en leerdoelen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken.

De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltaets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

Het panel concludeert dat er sprake is van een logische aansluiting van toetsvormen op leerdoelen, en van een adequaat toetsplan. Een uitgebreide matrix laat zien hoe de verschillende vakken en toetsvormen aansluiten op de eindtermen/leerlijnen. Als bij een beoordeling meerdere docenten betrokken zijn, wordt er, afhankelijk van de toets, gewerkt met antwoordmodellen of rubrics, om ervoor te zorgen dat alle docenten de toetsen op dezelfde manier beoordelen. Bij schriftelijke toetsen met meerdere open vragen worden de toetsvragen over het algemeen onderling verdeeld, zodat één docent de antwoorden van alle studenten op een bepaalde toetsvraag beoordeelt. Dit komt de betrouwbaarheid van de beoordeling ten goede. Het panel waardeert de kwaliteit van toetsing in de opleiding, maar geeft aan dat er meer aandacht nodig is voor feedback over taalgebruik buiten de taalverwervingscursussen. Hier is het panel in Standaard 2 al op ingegaan.

De leden van de Examencommissie verduidelijkten de afstudeerprocedure en legden uit dat de eerste beoordelaar een BKO moet hebben en docent moet zijn binnen de opleiding, en dat de tweede beoordelaar eveneens verbonden moet zijn aan de Universiteit Utrecht of goedgekeurd moet worden door de examencommissie. Zowel eerste als tweede beoordelaar leest het onderzoeksvorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding van het eindwerkstuk. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel.

Bij de verdeling van de eindwerkstukken over de docenten wordt ernaar gestreefd dat de beoordelaars in verschillende koppels optreden. Hierdoor kunnen docenten hun eigen oordeel aan dat van verschillende collega's toetsen in een proces van intercollegiale beoordeling. De beoordelingscriteria zijn daarnaast sinds 2018 onderwerp van een jaarlijkse intervisiebijeenkomst met alle docenten. Het panel waardeert dat in deze bijeenkomsten wordt gewerkt aan de ijking van de beoordelingscriteria. Zo ontstaat een breed gedragen visie over aan welke eisen een bacheloreindwerkstuk Spaans moet voldoen.

Het (gebruik van het) beoordelingsformulier voor het eindwerkstuk kwam tijdens de visitatie meer in detail ter sprake. Sinds september 2018 gebruiken de opleidingen een nieuw, beknopter formulier. Het panel heeft in de steekproeven zowel het oude als het nieuwe formulier gezien, waarbij het de panelleden opviel dat beide formulieren ongelijk worden ingevuld, van goed tot het aanvinken van hokjes zonder verdere toelichting. In dat laatste geval is de stap van het formulier naar het eindcijfer niet goed te volgen. De examencommissie informeert het panel dat beoordelaars informeel op hun gebruik van het formulier worden aangesproken, en geeft tegelijkertijd aan dat de functie van het formulier ter discussie staat. Sommige docenten gebruik(t)en het als feedbackinstrument, anderen als een manier om het cijfer te onderbouwen. Studenten krijgen volgens de examencommissie altijd feedback op de kwaliteit van hun eindwerkstuk, maar de wijze waarop (al dan niet via het formulier) staat docenten vrij. Omdat het panel de schriftelijke onderbouwing van het oordeel belangrijk vindt voor de student, adviseert het de opleiding om op een inzichtelijke en consistente manier met het beoordelingsinstrument om te gaan. Daarbij plaatst het nog een kanttekening bij de beoordelingsprocedure. Zo is het vaak niet duidelijk hoe de kwalitatieve beoordeling leidt tot het gegeven cijfer, en volgt het cijfermatige oordeel volgens het panel niet per se logisch uit de bevindingen van de beoordelaars. Met het oog op de opleidingsoverstijgende werkzaamheden van de examencommissie, raadt het panel aan dat beoordelaars het formulier niet in het Spaans invullen

Functioneren examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdiepingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op de daartoe geëigende plek. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelsen van opleidingen voor de toetsing. Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot raadt het panel de commissie aan beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsen sluiten goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsing. Het panel is ook te spreken over de borging van de toetskwaliteit door vooraf bij iedere toets het vier-ogen-principe toe te passen en de controle van de examencommissie achteraf.

De procedures rond de beoordeling van de eindwerkstukken zijn adequaat en er wordt niet in vaste beoordelingskoppels gewerkt. Het panel raadt wel aan om ervoor te zorgen dat de beoordelaars het formulier voldoende uitgebreid (en niet in het Spaans) invullen zodat het oordeel navolgbaar is en ook voldoende onderbouwing van het cijfer voor de student bevat. Een kanttekening die het panel plaatst is dat onduidelijk is hoe de kwalitatieve feedback uiteindelijk leidt tot een cijfer.

Tot slot complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijkt geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers.

Conclusie

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Om zicht te krijgen op de realisatie van de beoogde leerresultaten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek acht eindwerkstukken (inclusief beoordelingen). De bestudeerde producten tonen naar oordeel van het panel voldoende de realisatie van de beoogde eindtermen. Het panel trof bij de betere eindwerkstukken interessante en originele onderwerpen, relevant en deugdelijk uitgevoerd onderzoek, een behoorlijke analyse, en een uiteenzetting en afbakening van de theorie en methode. Het panel spreekt van heldere stukken in vlot geschreven Spaans. Het taalniveau is behoorlijk aan de maat, hoewel het hier en daar wat foutjes bevat. Het panel omschrijft twee van de eindwerkstukken als voldoende, maar duidelijk minder sterk. Deze werken toonden volgens het panel matige taalbeheersing, ongebalanceerd bronnengebruik, een simpele uitwerking (van een potentieel interessant onderwerp), en/of beperkte kritische reflectie en conclusies.

Alumni

Gemiddeld 40% van de afgestudeerden stroomt door naar een master binnen de geesteswetenschappen, met name naar de aansluitende masteropleidingen die binnen het Utrechtse departement worden aangeboden (Taalwetenschappen: Interculturele Communicatie of Meertaligheid en Taalverwerving, Spaanse Taal en Cultuur: Educatie en Communicatie, Vertalen, Literatuur Vandaag en de onderzoeksmaster *Linguistics*). De overige studenten kiezen voor een masteropleiding aan een andere Nederlandse universiteit of in het buitenland, vooral in Spanje, maar ook in België of Engeland.

Uit de LinkedIn-pagina voor alumni van de opleiding Spaanse taal en cultuur blijkt dat afgestudeerden in een breed palet van beroepen terecht komen. Voorbeelden van sectoren waar alumni werkzaam zijn, zijn sales en marketing, communicatie en onderwijs. Ook werken alumni Spaans als beleidsmedewerker of beleidsadviseur, doen zij redactie- of vertaalwerk. De alumni met wie het panel sprak zijn momenteel masterstudenten en vertelden enthousiast over de kwaliteit van hun bacheloropleiding. De opgedane kennis en (communicatieve) vaardigheden werden expliciet als pluspunten benoemd.

Overwegingen

Na bestudering van de eindwerkstukken heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende wetenschappelijk kwaliteit zijn. Het panel oordeelt ook dat alumni voldoende baat hebben bij de opleiding en goed zicht hebben op de sterke en zwakkere punten van de opleiding. De opleiding kan hier haar voordeel mee doen door deze groep structureel te betrekken bij het onderhouden en verbeteren van haar kwaliteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1, 2, 3 en 4 van de bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING KELTISCHE TALEN EN CULTUUR

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De bacheloropleiding Keltische talen en cultuur beoogt studenten academisch te vormen en hun kennis, inzicht en vaardigheden bij te brengen op het gebied van de Keltische talen, zowel in de taalkunde, als in de letter- en cultuurkunde. Het zwaartepunt ligt daarbij op de Keltische middeleeuwen en op de talen en culturen van de Britse Eilanden (Iers en Welsh). Deze keuze komt voort uit het rijke middeleeuwse bronnenmateriaal, het Utrechtse onderzoekszwaartepunt mediëvistiek, en de focus op Iers en Welsh, conform gebruik in de internationale Keltologie. Profielbepalend is de inbedding van het mediëvistische zwaartepunt in een bredere Keltologische context, die ook het *Nachleben* en de moderne talen Iers en Welsh omvat. Het panel beschouwt de breedte van het programma als een kracht en is dan ook van mening dat het programma aantrekkelijk kan zijn voor een groter aantal studenten dan het nu aantrekt. Tegelijkertijd stelt het panel vast dat het onderdeel taalbeheersing in de opleiding van meet af aan dermate belangrijk (en pittig) is dat dit kan tegenvallen voor studenten met bijzondere interesse in de letterkundige en cultuurkundige aspecten van de Keltologie.

De bacheloropleiding bereidt studenten expliciet voor op de tweejarige onderzoeksmasteropleiding *Ancient, Medieval and Renaissance Studies* van de Universiteit Utrecht. Deze opleiding heeft een track *Medieval Celtic*, waarin nauw wordt samengewerkt met de track *Medieval Studies*. De opleiding stimuleert studenten ook om aansluitende masterprogramma's in het buitenland te overwegen. Het panel uit enige zorg over de (beperkte) doorstroommogelijkheden voor afgestudeerden. De opleiding heeft een logische aansluiting op een onderzoeksmaster, maar de mogelijkheden voor studenten die geen onderzoekscarrière ambiëren lijken minder evident. Het panel spoort de opleiding aan om in haar voorlichting meer expliciete informatie te verstrekken over het toekomstperspectief voor afgestudeerden.

Het profiel van de opleiding is vertaald in zes eindtermen die gerangschikt zijn volgens de Dublin-descriptoren (zie bijlage 1). De eindtermen zijn opgesteld volgens een facultair model, waarin in ieder geval de eindtermen ten aanzien van oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden voor alle opleidingen gelijk zijn. De eindtermen die van toepassing zijn op (het toepassen van) kennis en inzicht worden door de opleiding zelf geformuleerd. Het panel heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat ze passen bij een academische bacheloropleiding. Een van de eindtermen gaat specifiek in op de kennis en het inzicht van Keltische talen en cultuur en beschrijft daar expliciet welke kennis en inzicht er op het gebied van de Keltische studies van afgestudeerden wordt verwacht. De opleiding beschrijft als zesde eindterm: 'het eindniveau van de onderzoeksvaardigheden die via 1, 2, en 3 verworven zijn, komt tot uitdrukking in het bacheloreindwerk.' Het panel is van mening dat dit geen zelfstandige eindterm is, maar eerder een verwachting ten aanzien van het eindwerk.

Unieke opleiding

De opleiding Keltische talen en cultuur wordt op het Europese vasteland alleen aangeboden door de Universiteit Utrecht. Keltisch wordt wel op een aantal andere Europese universiteiten op het vasteland gedoceerd, maar dan als onderdeel van een bredere opleiding. Gezien deze bijzondere positie in het Nederlandse en Europese universitaire landschap is besloten om de opleiding met ingang van het academisch jaar 2018-2019 toegankelijk te maken voor niet-Nederlandstalige studenten. Formeel zijn de voertalen van de opleiding nu Nederlands en Engels. In de praktijk

betekent dit dat de voertaal tijdens een college Engels is zodra een deelnemende student geen Nederlands spreekt. De taal van toetsen en schrijfp opdrachten is Nederlands of Engels, al naar gelang de voorkeur en vaardigheden van de student.

Overwegingen

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen van de bacheloropleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wo-bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren.

Het panel concludeert dat de opleiding een duidelijk profiel heeft dat aansluit bij de aanwezige expertise in de faculteit. Het panel merkt op dat de opleiding gebaat zou zijn bij een iets scherpere voorlichting die potentiële studenten (meer dan nu het geval is) duidelijk maakt dat de opleiding breed en aantrekkelijk is voor veel studenten. Daarbij zou de opleiding ook het toekomstperspectief van afgestudeerden breder kunnen presenteren, aangezien de meest evidente vervolgopleiding nu enkel een onderzoeksmaster lijkt te zijn. Het panel stelt verder vast dat het taalkundige aspect van de opleiding dermate belangrijk is dat studenten van tevoren goed op de hoogte moeten zijn van het uitdagende karakter hiervan, zodat de verwachtingen van studenten stroken met het aanbod.

Conclusie

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De bacheloropleiding Keltische talen en cultuur (180 EC) is opgedeeld in een major (120 EC) en een profileringsruimte (60 EC). In het eerste jaar volgen studenten twee verplichte basispakketten, die voor een groot deel gewijd zijn aan taalbeheersing (het fundament van de studie). Studenten kiezen aan het einde van het eerste jaar een van de twee verdiepingspakketten (30 EC). De opleiding heeft gekozen voor een klassieke vorm: één verdiepingspakket is historisch-taalkundig (Taalcontact en taalverandering van het Keltisch) en één historisch-letterkundig (Interpretatie en Herinterpretatie van middeleeuwse Keltische teksten). Elk verdiepingspakket bevat een cursus die ook deel uitmaakt van een verdiepingspakket van de opleiding Engelse taal en cultuur: *Language History of the British Isles* en *Great Medieval Heroes*. Beide verdiepingspakketten bevatten een cursus die een specifiek breder veld voor studenten Keltisch ontsluit: *Modern Celtic Minority Languages* (taalbeleid op het gebied van minderheidstalen) en *From Táin to Tolkien and Beyond* (Nachleben en herbewerking).

In het kader van facultaire bezuinigingsmaatregelen zullen (vanwege de lage studentbezetting) vanaf 2019-2020 vier van de acht cursussen van de verdiepingspakketten per jaar worden aangeboden, en in het erop volgende jaar de vier andere cursussen. De opleiding heeft deze bezuinigingsmaatregel aangegrepen om het gehele programma te herzien, deels om bestaande problemen op te lossen, deels om de studeerbaarheid in de nieuwe situatie te waarborgen. Een van de vernieuwingen betreft de invoering van het vak *Continental Celtic*, een introductie in de talen, archeologie, geschiedenis van de Kelten op het West-Europese continent in de Oudheid. Dit is een belangrijke verbreding van de basiskennis (ook richting literatuur en cultuur), die ook door studenten gewenst is.

Met ingang van 2017-18 volgen studenten een academische contextcursus die gekoppeld is aan het gekozen verdiepingspakket. Deze cursussen worden gedoceerd in samenwerking met de opleidingen Taalwetenschap en Literatuurwetenschap. *From language to languages: language myths* (7,5 EC) is gekoppeld aan het verdiepingspakket Historische Taalkunde. *Literary Studies: an introduction* (7,5 EC) is gekoppeld aan het verdiepingspakket Historische Letterkunde.

De opleiding hecht veel waarde aan een buitenlandverblijf van een semester (in het derde jaar) en heeft afspraken gemaakt met vaste partners over het opnemen van Utrechtse studenten: University College Cork, Trinity College Dublin (Iers); Aberystwyth University (Welsh); University of Aberdeen (Scots Gaelic). Animo voor een buitenlandverblijf is echter niet groot: minder dan de helft van de studenten maakt van de mogelijkheid gebruik. Door de voorlichting aan studenten te versterken hoopt de opleiding een buitenlandverblijf meer te stimuleren. Het panel raadt de opleiding aan om studenten te blijven wijzen op de meerwaarde van een buitenlandverblijf, ook in verband met oriëntatie op het beroepenveld na de bacheloropleiding. Stages kunnen in de optiek van het panel ook een belangrijke rol spelen in de beroepsoriëntatie. De opleiding kan het volgen van een stage, samen met de stagecoördinator, dan ook actiever aanmoedigen volgens het panel.

In hun derde jaar kiezen studenten in principe één van vier methodencursussen, die voor vrijwel de hele School Talen, Literatuur en Communicatie dezelfde zijn. Ten slotte schrijven studenten een bacheloreindwerkstuk (7,5 EC), dat voorafgegaan wordt door de nieuwe, verplichte cursus *Capstone course: research, writing, and reflection* (7,5 EC). Hierin wordt kennis opgefrist, worden specifieke vaardigheden die nodig zijn voor het eindwerkstuk getraind, en wordt een begin gemaakt met het bacheloreindwerkstuk zelf (themakeuze en goedgekeurde onderzoeksopzet). Het panel heeft uitgebreid stilgestaan bij de plaats van schrijfvaardigheden en onderzoeksvaardigheden in het programma. Het panel ziet dat studenten in het eindwerkstuk worstelen met beide onderdelen (zie standaard 4). Dezelfde constatering van de opleiding heeft twee jaar geleden geleid tot een herziening van het schrijfonderwijs. Studenten schrijven nu regelmatig, meer dan voorheen, samenvattingen en papers met als expliciet doel te oefenen met algemene schrijfvaardigheid. Het panel vindt de *capstone* cursus een goed initiatief dat studenten zal helpen met een keuze voor een onderwerp met bijbehorende methode en met het opzetten van een onderzoeksvoorstel. Het panel adviseert de opleiding blijvend sterke begeleiding op het gehele afstudeerproces te organiseren en daarbij ook te overwegen, voor zover dat nog niet gebeurt, de tweede lezer een rol te geven in de beoordeling van het onderzoeksvoorstel. Het panel heeft de beoogde effecten van de aanpassingen aan het curriculum nog niet kunnen beoordelen, maar spreekt vertrouwen uit dat de geconstateerde problematiek (en oplossingsrichting) helder op de radar staat van de betrokkenen.

Samenhang in het programma wordt bewerkstelligd via inhoudelijke en algemene academische leerlijnen. De drie inhoudelijke leerlijnen zijn Grammatica en lexicon van het Middeleeuws Iers en Welsh, Historische letterkunde van Middeleeuws Ierland en Wales, en Historische taalkunde van het Keltisch. De drie academische leerlijnen zijn Academische schrijfvaardigheid (in het Nederlands en/of Engels), Mondelinge presentatie, en (de nog in ontwikkeling zijnde leerlijn) Digital Celtic. Een leerlijn die de Universiteit Utrecht de komende jaren in al haar geesteswetenschappelijke bacheloropleidingen wil introduceren, is de leerlijn digital humanities. Het panel vindt de versterking van een dergelijke leerlijn een goede en noodzakelijke ontwikkeling. Het is blij te horen dat er binnenkort een faculteitsbreed Centre for Digital Humanities van start gaat dat de opleidingen verder kan ondersteunen in het realiseren van hun ambities op dit terrein.

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Keltische talen en cultuur een breed georiënteerde bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staan persoonlijk, activerend onderwijs en veel aandacht voor de professionele ontwikkeling van docenten. De opleiding zet verschillende passende werkvormen in. Maar met name in cursussen in de hogere jaren waarin weinig zijnstroom is, en waarin het hoogste niveau van de opleiding wordt gerealiseerd, komt het soms voor dat de studentenaantallen zo klein zijn (2-4) dat discussies niet goed functioneren. Dit is deels het gevolg van de structureel kleine instroom van hoofdvakkers in de opleiding. Studenten waarderen expliciet de mogelijkheid tot het volgen van tutorials die op aanvraag van studenten (op basis van persoonlijke interesse en ambitie) door docenten kunnen worden georganiseerd.

Het panel concludeert dat het curriculum, conform facultair model, een globaal heldere en coherente structuur en opbouw laat zien. Aan de leerlijnen is volgens het panel veel aandacht besteed. De cursussen sluiten goed aan op de eindtermen, waarbij het brede programma mogelijkheden biedt

voor specialisatie. Vakken hebben een stijgende moeilijkheidsgraad, van inleidend via verdiepend naar gevorderd niveau en de cursusbeschrijvingen zijn volgens het panel duidelijk. Het panel geeft aan dat studenten binnen hun gekozen specialisatie bijzondere diepgang bereiken.

Instream

Nadat tussen 2005 en 2010 de instroom tussen 15 en 20 studenten lag, is deze vanaf 2011 structureel lager (tussen 5 en 12). Vanaf 2018 kan de opleiding geheel in het Engels worden gevolgd. Op deze manier is de opleiding toegankelijk voor buitenlandse studenten. Tot nu toe heeft de Engelstaligheid nog niet geleid tot een toename van de instroom. De opleiding heeft de handen nu ineengeslagen met het *international office* van de Universiteit Utrecht om meer internationale studenten te werven. De opleiding hoopt de instroom de komende jaren tussen 10 en 15 te stabiliseren. In het algemeen zijn er geen aansluitingsproblemen voor studenten die vanuit het vwo in het eerste jaar instromen, hoewel studenten die op het vwo Latijn en/of Grieks hebben gedaan minder moeite hebben met de taalkundig zeer uitdagende Keltische talen, met name het Oudiers. Het panel is verteld dat Oudiers, dat in het eerste semester van het eerste studiejaar aan bod komt, een duidelijk struikelblok is en regelmatig de aanleiding is van uitval.

Alle cursussen binnen de opleiding zijn ook toegankelijk voor niet-hoofdvakkers, al geldt wel bij alle cursussen op niveau 2 en 3 dat er een drempel in de vorm van veronderstelde voorkennis bestaat. Dit voorkomt dat er te grote niveauverschillen tussen de studenten optreden. De opleiding werkt niet met formele ingangseisen op cursussen, maar zet in op zelfselectie van studenten op basis van voorlichting in de cursusbeschrijvingen en handhaving van het beoogde niveau conform de voorlichting. Dit laatste is zeer belangrijk, volgens het panel, want de opleiding heeft nog wel eens studenten aangetrokken die erg gericht zijn op de studie van de Keltische cultuur. Voor hen valt de zware taalkundige kant tegen.

Begeleiding

Voor de opleiding Keltische talen en cultuur geldt dat de kleinschaligheid als vanzelfsprekend zorgt voor korte lijnen en maatwerk voor de studenten. Gezien het specialistische karakter van de opleiding voelen studenten zich beter gehoord en geholpen door docenten (tutores) die kennis hebben van de opleiding, dan door een studieadviseur die op afstand van de opleiding functioneert. Het tutoraat van de opleiding Keltische talen en cultuur heeft de afgelopen jaren echter niet goed gefunctioneerd. Een veelgehoorde klacht is dat tutores reactief werkten. Opmerkelijk is dat studenten, ondanks de korte lijnen, vaak niet weten waar ze met hun vragen terecht kunnen. Er is nu dan ook een stroomdiagram opgesteld dat studenten duidelijk moet maken aan wie ze welke vragen kunnen stellen (extracurriculaire ondersteuning). De studenten pleiten, net als het panel, nadrukkelijk voor een betere organisatie van het tutoraat en een proactieve aanpak door de tutores.

Docenten

De vaste staf (4,7 fte) bestaat uit Amerikaanse, Ierse, Russisch-Japanse en Nederlandse docenten. De hoogleraar heeft geen onderwijstaak door zijn werkzaamheden als vice-decaan (bacheloronderwijs). Hij geeft wel gastcolleges in de cursussen Oudiers en Middelwelsh in het eerste jaar en een gastcollege in de cursus Language Contact. Ook begeleidt hij eindwerkstukken.

Een belangrijk aandachtspunt is dat ongeveer de helft van het onderwijs gegeven wordt door tijdelijke docenten. De hoogleraar wordt voor zijn onderwijstaak vervangen, en een medewerker heeft een Veni-beurs, zodat zij voor een groot deel van haar onderwijstaak vervangen wordt. Een gerelateerd aandachtspunt is dat deze tijdelijke medewerker de enige docent is met een onderzoekspecialisatie in de literatuur/cultuur. Veel reguliere coördinatietaken komen bij de kleine staf terecht, die daarvoor niet altijd optimaal geëquipeerd is (website, internationalisering, organisatie open dagen, matching, lidmaatschap opleidingscommissie, lidmaatschap examencommissie, opleidingscoördinatie, contactpersoon alumni, etc.). Dit leidt vooralsnog niet tot grote problemen, maar het is desalniettemin een kwetsbare situatie.

Het panel constateert dat de opleiding beschikt over deskundige en hooggekwalificeerde docenten. Studenten waarderen hun docenten zeer. Ze zijn betrokken, beschikbaar en geven voldoende feedback. Het panel maakte zich evenwel zorgen over de hoge werkdruk die docenten ervaren en de positie van docenten met tijdelijke contracten. Het vindt de 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft een goed initiatief. Het geeft tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Keltische talen en cultuur, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de eindtermen binnen het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een logische en duidelijke manier opgebouwd. De opleiding blijkt in staat een samenhangend en bijzonder breed aanbod te realiseren waarin voldoende ruimte blijft voor verdieping en specialisatie. Er is binnen het curriculum sprake van een duidelijke niveauopbouw en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken werken toe naar de uiteindelijke eindtermen. Het programma is coherent en de onderdelen zijn op elkaar afgestemd.

De opleiding is kleinschalig, resulterend in korte lijnen tussen docenten en studenten. Het panel spreekt van een leergemeenschap die duidelijk goed functioneert. Het panel vraagt de opleiding wel te waken voor een te informele cultuur omdat die ook nadelen heeft. Dit is met name aan de orde wanneer rollen onduidelijk zijn, de ondersteuning van de staf gering is, en staffleden (te) veel verschillende rollen en taken hebben.

De aandacht die de opleiding nu, meer dan voorheen, besteedt aan academische schrijfvaardigheid en het afstudeerproces ziet het panel als een positieve ontwikkeling. Het panel raadt de opleiding wel aan om de ontwikkeling van de academische schrijf- en onderzoeksvaardigheden van de studenten nadrukkelijke aandacht te blijven geven. Daarnaast adviseert het panel te evalueren of met de veranderingen in het curriculum (zoals de invoering van de *capstone* cursus, en de aanpassingen in het schrijfonderwijs) de beoogde effecten ook daadwerkelijk worden bereikt.

Het panel concludeert dat er sprake is van een betrokken, internationaal team dat de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding met de huidige docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Studenten zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. Zij geven hun opleiding in onderwijsbeoordelingen hoge cijfers. De docenten vertegenwoordigen volgens het panel ruime expertise, zijn gemotiveerd en enthousiast. Hierbij tekent het panel wel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Keltische talen en cultuur is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen en leerdoelen zichtbaar wordt.

Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken.

De twee gebruikelijke toetsvormen in de opleiding Keltische talen en cultuur zijn schriftelijke tentamens en papers. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltaets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

De leden van de Examencommissie verduidelijkten de afstudeerprocedure en legden uit dat de eerste beoordelaar een BKO moet hebben en docent moet zijn binnen de opleiding, en dat de tweede beoordelaar eveneens verbonden moet zijn aan de Universiteit Utrecht of goedgekeurd moet worden door de examencommissie. Zowel eerste als tweede beoordelaar leest in principe het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding van het eindwerkstuk. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel.

Het (gebruik van het) beoordelingsformulier voor het eindwerkstuk kwam tijdens de visitatie meer in detail ter sprake. Sinds september 2018 gebruiken de opleidingen een nieuw, beknopter formulier. Het panel heeft in de steekproeven zowel het oude als het nieuwe formulier gezien, waarbij het de panelleden opviel dat beide formulieren zeer uitgebreid worden ingevuld. Door de veelheid van informatie op de formulieren beschrijft het panel de kwalitatieve beoordeling als inzichtelijk en navolgbaar. Het panel heeft kunnen zien hoe de (intensiteit van) feedback een rol speelt bij de beoordeling en welke rol de derde beoordelaar speelt wanneer deze wordt ingeschakeld. Het panel plaatst wel een algemene kanttekening bij de beoordelingsprocedure. Zo is het vaak niet duidelijk hoe de kwalitatieve beoordeling leidt tot het gegeven cijfer, en volgt het cijfermatige oordeel volgens het panel niet per se logisch uit de bevindingen van de beoordelaars.

Functioneren examencommissie

De bacheloropleiding deelt een examencommissie met alle andere talenopleidingen op bachelorniveau binnen de faculteit. Deze Examencommissie Moderne Talen heeft vijf leden die samen verantwoordelijk zijn voor zeven talenopleidingen: Nederlandse, Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Italiaanse en Keltische taal en cultuur. Twee leden hebben twee opleidingen in hun portefeuille (respectievelijk Duits en Keltisch, en Spaans en Italiaans), waardoor de opleidingen een direct aanspreekpunt hebben binnen de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De Examencommissie Moderne Talen ziet erop toe dat de toetsing binnen de opleiding in overeenstemming is met het facultaire beleid. Ook neemt ze steekproeven van de beoordeling van eindwerkstukken, controleert ze of de toetsing aansluit op de leerdoelen, en gaat ze na of de samenhang van het curriculum en de toetsing voldoende gewaarborgd is binnen de diverse onderdelen daarvan. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

Om te garanderen dat alle studenten die de opleiding afsluiten de eindtermen hebben behaald, heeft de Examencommissie Moderne Talen de afgelopen jaren de basispakketten, verdieppingspakketten en eindwerkstukken doorgelicht. Daarbij kwam het regelmatig voor dat docenten het benodigde materiaal niet hadden geüpload op de daartoe geëigende plek. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op de archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers), maar ook op de betekenis van het verengelsen van opleidingen voor de toetsing.

Het panel complimenteert de examencommissie met de zorgvuldige wijze waarop zij te werk gaat. De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot raadt het panel de commissie aan beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Toetsen sluiten goed aan op de leerdoelen en eindtermen, en er is sprake van een goede spreiding van toetsing. Het panel is ook te spreken over de borging van de toetskwaliteit door vooraf bij iedere toets het vier-ogen principe toe te passen en de controle van de examencommissie achteraf.

De procedures rond de beoordeling van de eindwerkstukken zijn adequaat, en docenten maken goed gebruik van het beoordelingsformulier. Hierdoor bevat het formulier duidelijk de bevindingen van de beoordelaar, en feedback voor studenten. De enige kanttekening die het panel plaatst is dat onduidelijk is hoe de kwalitatieve feedback uiteindelijk leidt tot een cijfer.

Tot slot complimenteert het panel de opleiding met haar examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers.

Conclusie

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Om zicht te krijgen op de realisatie van de beoogde leerresultaten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek acht eindwerkstukken (inclusief beoordelingen). De bestudeerde producten tonen naar oordeel van het panel voldoende de realisatie van de beoogde eindtermen. Het panel trof bij de betere eindwerkstukken interessante onderwerpen, relevant en deugdelijk uitgevoerd onderzoek, en helder geschreven stukken aan. De werken die het panel als minder sterk kwalificeert toonden over het algemeen slordigheden in de rapportering, zwakte in de structuur, en riepen vragen op rond de opzet en uitvoering van het onderzoek. Het viel het panel op dat de eindwerkstukken met 'middeleeuwse onderwerpen' over het algemeen beter uit de verf komen dan eindwerkstukken die een relatie leggen tussen middeleeuwse onderwerpen en moderne cultuur. Het panel vermoedt dat studenten die een eindwerkstukken schrijven in de laatste categorie wellicht meer interesse hebben voor de populaire uitingen van aspecten van de middeleeuwse cultuur, dan van een analyse van de cultuur zelf. Alles beschouwend concludeert het panel dat de eindwerkstukken aan de maat zijn, maar dat de schrijf- en onderzoeksvaardigheden van de studenten nog voor verdere verbetering vatbaar zijn. De opleiding heeft reeds maatregelen genomen om dit te bewerkstelligen (zie Standaard 2).

Alumni

De bacheloropleiding Keltische talen en cultuur bereidt voor op een wetenschappelijke carrière op het betreffende vakgebied, ondanks de vaststelling dat de meeste studenten na hun studie niet doorstromen naar een promotieplaats. De enige direct aansluitende masteropleiding aan een

Nederlands universiteit is de Utrechtse onderzoeksmaster *Ancient, Medieval and Renaissance Studies (track Medieval Celtic)*. Jaarlijks stromen 1 à 2 studenten door naar deze masteropleiding. Studenten die de opleiding met goede resultaten doorlopen hebben, zijn gewilde promovendi bij onderzoeksprojecten in het Verenigd Koninkrijk en Ierland (Cambridge [historische letterkunde], Aberystwyth en Maynooth [historische taalkunde]).

De meeste studenten vinden na hun bacheloropleiding, al dan niet via de genoemde onderzoeksmaster, een betrekking buiten de wetenschap. Uit recent onderzoek onder 55 alumni blijkt dat alumni uiteenlopende functies hebben. Relatief veel studenten komen terecht in beroepen die ver af lijken te staan van de opleiding. De alumni met wie het panel sprak lieten weten de arbeidsmarkt met veel creativiteit en doorzettingsvermogen te (moeten) betreden. Het panel was onder de indruk van de kwaliteiten van deze alumni. Desalniettemin stelt het panel vast dat studenten Keltische talen en cultuur gebaat zouden zijn bij meer en/of concretere beroepsoriëntatie en -voorlichting.

Overwegingen

Na bestudering van de eindwerkstukken heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende wetenschappelijk kwaliteit zijn. Het panel oordeelt ook dat alumni voldoende baat hebben bij de opleiding en goed zicht hebben op de sterke en zwakkere punten van de opleiding. De opleiding kan hier haar voordeel mee doen door deze groep structureel te betrekken bij het onderhouden en verbeteren van haar kwaliteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1, 2, 3 en 4 van de bacheloropleiding Keltische talen en cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Keltische talen en cultuur* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING LITERATUURWETENSCHAP

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Literatuurwetenschap beoogt studenten op te leiden tot deskundigen met kennis van en inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van de literatuurwetenschap. In het zelfevaluatie-rapport beschrijft de opleiding dat ze literatuur gebruikt als lens om literaire en culturele verschijnselen te bestuderen in hun ontwikkeling en context. De opleiding onderscheidt zich naar eigen zeggen van zusteropleidingen in Nederland door haar focus op teksten (in plaats van op bredere cultuuruitingen) uit alle perioden en in alle talen. In de visitatieperiode heeft de opleiding meerdere wijzigingen ondergaan. Conform facultair model is er in 2013/2014 een pakketstructuur ingevoerd, met basispakketten en verdiepingspakketten, methodencursussen en academische contextcursussen. In 2017/2018 is het programma verder aangepast en gestroomlijnd, waarbij de verdiepingspakketten Engelstalig zijn geworden. Sinds 2018/2019 heeft de opleiding twee tracks: een Engelstalige track en een tweetalige track Nederlands – Engels. De opleiding is in omvang verdubbeld. De belangrijkste redenen voor het nieuwe programma zijn: het internationaal georiënteerde karakter van het vakgebied, de toekomstvisie van de UU, de expertise van de staf, de internationalisering van het werkveld en de mogelijkheid om een meer diverse studentpopulatie te creëren. De opleiding merkt nadrukkelijk op dat ze het academisch Nederlands in de tweetalige track even belangrijk vindt als academisch Engels in de Engelse track.

Het panel vindt dat de opleiding een duidelijk wetenschappelijk profiel heeft, gestoeld op een vergelijkende bestudering van teksten over tijds- en taalgrenzen heen. De opleiding maakt volgens het panel goed duidelijk welke accentverschillen er zijn met vergelijkbare opleidingen in Nederland. Ook is het panel te spreken over de aandacht binnen de opleiding voor nieuwe ontwikkelingen en deelgebieden, zoals *digital humanities* en *ecocriticism*. Het panel merkt op dat het bereik van de opleiding verbreed is tot literatuur in mondiaal perspectief (voorheen: Europese talen). Met de start van een tweetalig programma speelt de opleiding volgens het panel in op de behoefte van internationale studenten aan een bacheloropleiding vergelijkende literatuurwetenschap, en op de behoefte van het werkveld aan Engels-/tweetalig opgeleide professionals. Het panel sprak tijdens de visitatie evenwel ook zijn zorgen uit over de invloed van een diverse instroom op het te behalen eindniveau en over de levensvatbaarheid van de Nederlands/Engelse track op langere termijn. Zo viel het het panel op dat de opleiding in de matching actief inzet op internationale studenten via kennisclips en webinars. Het panel was bezorgd dat de Engelse track de tweetalige track kan 'kannibaliseren'. Die laatste zorg werd deels weerlegd door het opleidingsmanagement, dat van mening is dat een tweetalig programma betere overlevingskansen heeft en meer mogelijkheden biedt dan een eentalig programma. Desondanks raadt het panel de opleiding aan om het tweetalige programma goed te monitoren om te zien of de hoge verwachtingen van een diverse, internationale instroom inderdaad worden ingelost. Het panel is in dit verband te spreken over 'The Utrecht Experience', een project dat de ervaring van internationale studenten gebruikt om daarvan te leren.

Eindtermen

De opleiding heeft zeven eindtermen (zie bijlage 1) die zijn opgesteld volgens een facultair model. De eindtermen ten aanzien van oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden zijn voor alle opleidingen gelijk. De eindtermen die van toepassing zijn op (het toepassen van) kennis en inzicht worden door de opleiding zelf geformuleerd. Het panel heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat ze in het algemeen helder verwoord en afgebakend zijn. De eindtermen passen bij een bacheloropleiding waarin de opbouw van een kennisbasis wordt gevolgd door inwijding in het instrumentarium en het verrichten van onderzoek, met veel aandacht voor schrijfvaardigheid (eindterm 4). Het panel vindt het positief dat er in 2018 een nieuwe algemene eindterm is toegevoegd over inzicht in de mogelijkheden en beperkingen van digitale (onderzoeks)bronnen en methoden in het eigen vakgebied (eindterm 6). Tegelijk merkt het panel op dat de eindtermen erg breed zijn. De twee opleidingsspecifieke eindtermen zijn bondig ('heeft kennis van en inzicht in het vakgebied literatuurwetenschap' en 'heeft kennis van en inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van de literatuurwetenschap') en laten niet zien wat de opleiding aantrekkelijk maakt voor internationale studenten, noch wat de opleiding onderscheidt van vergelijkbare opleidingen elders zoals de boventalige benadering en de focus op teksten. Het panel adviseert de opleiding om de eindtermen beter af te stemmen op het profiel van de opleiding.

Overwegingen

De opleiding heeft een duidelijk, internationaal georiënteerd wetenschappelijk profiel. Ook maakt ze volgens het panel goed duidelijk welke accentverschillen er zijn met vergelijkbare opleidingen in Nederland. Het panel is te spreken over de aandacht binnen de opleiding voor nieuwe ontwikkelingen en deelgebieden van de literatuurwetenschap. Met de start van een tweetalig programma speelt de opleiding volgens het panel in op de behoefte van internationale studenten aan een bacheloropleiding vergelijkende literatuurwetenschap. Het panel sprak tijdens de visitatie ook zijn zorgen uit over de invloed van een diverse instroom op het te behalen eindniveau en over de levensvatbaarheid van de Nederlands/Engelse track op langere termijn. Het raadt de opleiding aan om het tweetalige programma goed te blijven monitoren. De eindtermen van de opleiding zijn volgens het panel helder verwoord en afgebakend, maar de specifieke eindtermen laten niet zien wat de opleiding aantrekkelijk maakt voor studenten, noch wat haar onderscheidt van andere opleidingen elders. Het panel adviseert de eindtermen beter af te stemmen op het profiel van de opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opbouw, samenhang, oriëntatie

Het programma van de bacheloropleiding Literatuurwetenschap bestaat uit een majorspecifiek deel van 120 EC en een profileringsdeel van 60 EC. Het academisch jaar kent een blokstructuur; er zijn vier blokken van tien weken elk. Ieder blok volgen studenten twee parallelle vakken van 7,5 EC elk. De major bestaat uit vier pakketten literatuurwetenschap, waarbij een pakket is opgebouwd uit vier vakken die op elkaar voortborduren. Er zijn twee basispakketten in het eerste jaar, een verdiepingspakket in het tweede jaar en een pakket rondom het eindwerkstuk. In 2018/2019 bestond dat pakket uit twee academische contextcursussen (*Republic of letters* en *Literary Toolbox*), een verplichte keuze-contextcursus, en het eindwerkstuk zelf. De basispakketten worden zowel in het Engels als het Nederlands aangeboden; Engelse en Nederlandse hoorcolleges worden gecombineerd met Engelse en Nederlandse werkgroepen. De verdiepingspakketten zijn helemaal in het Engels. Studenten in de tweetalige track mogen er altijd voor kiezen om werkstukken en tentamens in het Nederlands te maken.

De twee basispakketten in het eerste jaar maken studenten vertrouwd met het 'wat' (basispakket 1) en 'hoe' (basispakket 2) van de literatuurwetenschap. Het eerste pakket volgt de ontwikkeling van de Europese literatuurgeschiedenis 'vanaf Plato en Aristoteles' (al worden ook de Odyssee van Homerus en de Antigone van Sophocles behandeld) in vier cursussen: *Oudheid-Middeleeuwen, Vroegmoderne tijd, 1789-1914* en *1914-nu*. In het tweede basispakket krijgen studenten vaardigheden aangereikt om zelf teksten te analyseren, zoals verhaalanalyse, poëzieanalyse en *close reading*. De twee verdiepingspakketten in het tweede jaar richten zich op literatuur in mondiaal perspectief (*World literature*) en de relatie tussen literatuur en maatschappij (*Literature in conflict*). Naast de pakketten zijn er zes leerlijnen, die door de verschillende vakken heen lopen: (1) Literatuurgeschiedenis/repertoirekennis, (2) Toepassen van wetenschappelijke analyse- en onderzoeksmethoden, (3) Literatuurtheorie en metareflectie, (4) Onderzoek, (5) Schrijfvaardigheid en (6) Presenteren/samenwerken. In het zelfevaluatie rapport is aangegeven hoe de verschillende leerlijnen aansluiten op de zeven eindtermen.

In 2019/2020 zal het programma verder gestroomlijnd worden. Het zelfevaluatie rapport beschrijft de veranderingen. Het vak *Mythos en Logos* in het 'hoe' basispakket maakt plaats voor een nieuwe, theoretische cursus: *Current theories & World Literature* dat beter voorbereidt op het verdiepingspakket *World literature*. In het vierde blok van beide verdiepingspakketten komt één gezamenlijke cursus (*Human Rights and Literature*) die al deel uitmaakte van het tweede verdiepingspakket *Literature in Conflict*.

Het panel heeft de opbouw, samenhang en oriëntatie van het programma bestudeerd. Het concludeert dat er sprake is van een duidelijke opbouw (conform facultair model) en structuur, met veel samenhang binnen en tussen de pakketten. Het panel is te spreken over de sterke aandacht voor schrijf- en onderzoeksvaardigheden in alle onderdelen. De leerlijnen laten een progressieve opbouw zien die duidelijk ten dienste staat van het behalen van de eindtermen. Zo is de aansluiting tussen eindterm zes en het curriculum gewaarborgd door de aandacht die de opleiding heeft voor digitale onderzoeksbronnen en onderzoeksmethoden, bijvoorbeeld in *Eurolit 2* en het nieuwe derdejaars vak *The republic of letters* (voor het eerst gegeven in 2018/2019).

De opleiding heeft volgens het panel een duidelijke en onderbouwde academische oriëntatie, die uitgaat van kennis, wetenschappelijke methodiek, onderzoeks- en schrijfvaardigheid en metareflectie. Volgens het panel maakt de opleiding studenten vanaf de start vertrouwd met toonaangevend en grensverleggend onderzoek, waardoor ze inzet op de vorming van kritische en autonome studenten. Het merkt op dat dit kader door de studenten zeer wordt gewaardeerd. De opleiding is ingebed in een goed internationaal academisch netwerk waarvan studenten gebruik kunnen maken voor bijvoorbeeld buitenlandstudies, stages en scriptiebegeleiding. Het goede niveau en de wetenschappelijke insteek van de opleiding blijken ook uit het relatief hoge aantal cum laudes. Het panel spreekt in dit verband haar waardering uit voor het instellen van een scriptieprijs. De aansluiting op het beroepenveld is volgens het panel sinds de vorige visitatie verbeterd dankzij een departementale stagecoördinator, een facultaire Career Officer en de jaarlijkse Carrièrenacht. Tegelijk merkt het panel op dat het aantal studenten dat een stage volgt is afgenomen, en dat de studenten ook graag voorlichting ontvangen over beroepsmogelijkheden buiten het academische veld. De beroepsoriëntatie blijft kortom een punt van aandacht. Het panel raadt de opleiding aan het praktische aspect beter te belichten, bijvoorbeeld in de vorm van *transferable skills*, zoals tot op zekere hoogte al gebeurt in de leerlijn Presenteren/Samenwerken en zoals zal gebeuren in het nieuwe vak *The republic of letters*.

Het vak *Literary toolbox* geeft een methodologische voorbereiding op het eindwerkstuk. Het vak is als methodevak ook opengesteld voor studenten uit andere bacheloropleidingen binnen de School Talen en Culturen en studenten kunnen het volgen in het derde blok van het tweede of derde studiejaar. Het panel heeft er kennis van genomen dat ouderejaarsstudenten in het studentenhoofdstuk kritisch waren over het vak als een van de twee voorbereidingsvakken op het eindwerkstuk. Volgens hen sloot het tot nu toe onvoldoende aan op het schrijfproces van het

eindwerkstuk en behandelde het vaardigheden die elders al aan bod waren gekomen. De studenten suggereerden daarom kleinere werkgroepen te maken, ingedeeld op studieachtergrond, zodat studenten meer op individuele basis aan de slag kunnen gaan met hun scriptieonderzoek. Hoewel het panel dit een goede suggestie vindt, merkt het ook op dat er verwarring lijkt te bestaan onder de studenten over de vraag welk vak voorbereidt op het eindwerkstuk, *Literary Toolbox* of *The republic of letters* – dat ten tijde van de visitatie voor het eerst gegeven werd. Het doet de aanbeveling dit duidelijker aan te geven in de communicatie met de studenten. Daarbij kan de opleiding dan aangeven welke aspecten van scriptievoorbereiding in welk vak aan de orde komen. Naar de overlap tussen *Literary Toolbox* en andere vakken dient de opleiding volgens het panel apart te kijken. Tot slot heeft het panel kennisgenomen van de wens van studenten om meer integrale, primaire werken te bestuderen en meer poëzie te behandelen. De opleiding geeft toe dat er meer gewerkt wordt met proza en verhaalanalyse dan met poëzie en poëzieanalyse. Het panel oppert te onderzoeken of het aandeel poëzie in de cursussen uitgebreid kan worden. Tot slot kan de opleiding volgens het panel nog een actievere rol spelen in het faciliteren en promoten van stages en studie in het buitenland. Het verwacht dat dit een positief effect zal hebben op de studentwaardering van beroepsoriëntatie.

Didactische visie en werkvormen

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Literatuurwetenschap een brede bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staat persoonlijk, activerend onderwijs. De werkgroepen binnen de opleiding zijn relatief klein. Binnen majorcursussen is 25 studenten het maximum, binnen de overige cursussen wordt er gesplitst bij meer dan 30 studenten. In 2018/2019 begonnen 47 nieuwe studenten aan de opleiding: 24 in de tweetalige track en 23 in de Engelstalige track. Dat was bijna een verdubbeling ten opzichte van het voorgaande jaar, waarin 25 eerstejaars aan de opleiding begonnen. Tijdens de visitatie is nader gesproken over de verschillende achtergronden die internationale studenten meebrengen. De docenten gaven aan dat dit impact heeft op de onderwijsvormen in het programma, en dat er daarom meer tijd is ingeruimd om studenten te informeren over, bijvoorbeeld, hoe actief je moet zijn als student en wat er van je verwacht wordt, en hoe je presentaties voorbereidt.

Het panel vindt de werkvormen in de opleiding voldoende gevarieerd. In de werkcolleges worden verschillende vaardigheden getraind. Het panel vindt het daarbij positief dat studenten al vanaf het eerste jaar de verantwoordelijkheid krijgen (en nemen) om zelf een deel van de collegestof te presenteren. Het panel las ook dat de ouderejaars in het algemeen tevreden zijn over de verscheidenheid in werkvormen.

Studeerbaarheid

Het cursusrendement van vakken in de bacheloropleiding Literatuurwetenschap ligt rond het facultaire gemiddelde van 80%. De uitval in het eerste jaar is in de visitatieperiode afgenomen van 19% naar 8%. Ook het aantal studenten met een negatief Bindend Studieadvies is gedaald van 4 studenten in 2012 naar 1 student in 2017. De invoering van leerlijnen en pakketten heeft volgens het panel zichtbaar bijgedragen aan de studeerbaarheid van het programma. Er lijken geen struikelvakken voor te komen in het programma en de opleiding reageert adequaat op verbeteringsuggesties van studenten.

Alle studenten zijn gekoppeld aan een tutor met wie ze overleg hebben over studievoortgang en studiekeuzes. In 2018 gingen vier nieuwe tutorgroepen van start, twee Engelstalige en twee Nederlandstalige. In tutorgroepen van maximaal 15 studenten komen de studenten in het eerste jaar een paar keer jaar bijeen. Ook hebben ze in dit jaar twee individuele gesprekken. In de laatste twee jaar van de studie werken de tutores en de studieadviseur nauw samen. De ouderejaars studenten merken in het studentenhoofdstuk op dat het tutoraat in deze jaren niet erg actief is in de opleiding. Zij benaderen zelf liever een docent dan hun tutor. Met het oog op de hoge werkdruk van docenten raadt het panel de opleiding aan om de rol van de tutor in de laatste twee jaar te verduidelijken. Positief gestemd is het panel over het inzetten van studentmentoren die eerstejaars helpen met praktische vragen.

Een onderwerp waarover tijdens de visitatie in meer detail is gesproken, is de werkdruk voor studenten. Deze werd in het studentenhoofdstuk 'niet heel hoog' genoemd. De studenten met wie het panel sprak verduidelikten dat het mogelijk is vakken te halen zonder een aantal primaire teksten te hebben gelezen. De docenten bevestigden dat zij intensief lezen en *repertoire building* wel degelijk aanmoedigen, maar dat zij vaak een mouw moeten passen aan het opstellen van een brede leeslijst, omdat er slechts een beperkt aantal pagina's verplicht mogen worden gesteld. Desalniettemin raadt het panel de opleiding aan om een manier te vinden waarop de werkdruk beter overeenkomt met het aantal toegekende studiepunten en geregeld te toetsen of alle studenten de voorgeschreven literatuur wel degelijk hebben gelezen. Een ander kritiekpunt van de studenten had betrekking op onduidelijkheid over de eisen waaraan papers en het eindwerkstuk moeten voldoen. Het panel concludeert dat dit een communicatiekwestie is, omdat de opleiding over uitstekende beoordelingsformulieren beschikt voor beide soorten opdrachten. De opleiding zou deze formulieren al in een eerder stadium met de studenten kunnen delen, zodat die een duidelijker beeld hebben van de criteria waaraan hun papers en het eindwerkstuk moeten voldoen.

Het panel heeft er tot slot kennis van genomen dat er onvoldoende aanpassing was van extra-curriculaire activiteiten aan de eerste lichting internationale studenten. Ze werden onvoldoende wegwijs gemaakt in het gebruik van verschillende online leeromgevingen zoals Blackboard en Osiris, waardoor ze moeilijk de juiste informatie konden vinden. De studenten vertelden het panel dat de studievereniging daarom een buddy-systeem wilde opzetten waarbij internationale studenten zouden worden gekoppeld aan Nederlandse studiegenoten. Hier bleek echter onvoldoende animo voor te vinden onder de internationale studenten. De studievereniging is nu van plan in 2019-2020 een introductiekamp te organiseren waar de internationale studenten ook voor worden uitgenodigd. Het panel is te spreken over deze plannen, maar meent dat hier ook een taak voor de opleiding zelf ligt. Het heeft er vertrouwen in dat de opleiding de opstartproblemen zal aanpakken, omdat ze al heeft laten zien de ervaringen van studenten serieus te nemen.

Docenten

Het onderwijs in de bacheloropleiding Literatuurwetenschap wordt verzorgd door een team van 16 docenten: 10 vaste docenten (2 hoogleraren, 2 universitair hoofddocenten en 6 universitair docenten) en 6 tijdelijke docenten. 11 docenten hebben een Nederlandse achtergrond, 5 een internationale, en er zijn 10 vrouwelijke en 6 mannelijke docenten. Op 3 tijdelijke docenten na hebben alle docenten een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO), en op een tijdelijke docent na zijn allen gepromoveerd. Vijf stafleden hebben naast een BKO ook een Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO). Tijdelijke docenten worden begeleid door de (waarnemend) opleidingscoördinator. Alle docenten zijn ook actief als onderzoekers.

Het panel concludeert dat er sprake is van een compacte, maar hooggekwalificeerde staf, die met behulp van prestigieuze onderzoekssubsidies van NWO en de European Research Council (ERC) internationaal erkend onderzoek uitvoert. Docenten geven les op hun eigen onderzoeksgebied, waardoor er een uitstekende koppeling tussen onderwijs en onderzoek is. Het panel vindt het jammer dat de twee hoogleraren door detachering geen onderwijs in de bacheloropleiding verzorgen (zij begeleiden nog wel eindwerkstukken). Verder constateert het dat de sterke koppeling tussen onderwijs en onderzoek vanaf 2019 kan veranderen. In het zelfevaluatierapport geeft de opleiding aan te werken aan een systeem van 'verankering': vaste stafleden worden gekoppeld aan cursussen waarvoor ze dan de verantwoordelijkheid dragen, maar die ze niet altijd zelf zullen geven. Het panel wil erop aandringen dat ook de vaste stafleden goed zichtbaar blijven voor de studenten.

Op basis van aanmeldingscijfers was de verwachting ten tijde van de visitatie dat de instroom in 2019/2020 verder zou toenemen. Het panel heeft zich er tijdens de visitatie van vergewist dat de opleiding goed voorbereid is op deze verdere toename. Gezien de hoge werkdruk die de staf ervaart, vond het panel het vooral van belang dat de uitbreiding met de Engelse track niet tot een verdere verhoging van de werkdruk zorgt. Het is tijdens de visitatie enigszins gerustgesteld. Zo vond het panel het goed om te horen dat er voor het uitrollen van de twee tracks en het tweetalig werven van nieuwe studenten middelen beschikbaar waren. Ook is het panel tevreden dat de opleiding zelf al

heeft nagedacht over manieren om de werkdruk hanteerbaar te houden, zoals goede, gerichte feedback geven op een beperkt aantal opdrachten in het eerste studiejaar (in plaats van op alle opdrachten), docenten regelmatig een blok vrijroosteren voor onderzoek, en door tijdelijke docenten langere contracten te geven. Het panel blijft evenwel bezorgd over de hoge werkdruk en – vooral – over de positie van tijdelijke docenten, die een groot deel van het onderwijs in de opleiding ondersteunen. De 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft, is volgens het panel een goed initiatief. Dit biedt tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten en de hoge werkdruk in het algemeen duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Literatuurwetenschap, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel concludeert dat het curriculum Literatuurwetenschap goed gestructureerd is, met veel samenhang binnen en tussen de pakketten. De leerlijnen laten een progressieve opbouw zien die duidelijk ten dienste staat van het behalen van de eindtermen. De opleiding heeft een duidelijke academische oriëntatie en maakt studenten vanaf de start van het programma vertrouwd met toonaangevend en grensverleggend onderzoek. Het panel vindt het positief dat studenten al vanaf het eerste jaar de verantwoordelijkheid krijgen om een deel van de collegestof te presenteren. In sommige vakken vinden studenten de werkdruk laag. Het panel raadt aan te onderzoeken of de studielast in die vakken overeenkomt met het aantal studiepunten dat aan vakken wordt toegekend.

De opleiding is ingebed in een goed internationaal academisch netwerk waar studenten gebruik van kunnen maken voor buitenlandstudies, stages en scriptiebegeleiding. Deze mogelijkheden kunnen echter nog beter worden benut. De aansluiting op het beroepenveld is sinds de vorige visitatie duidelijk verbeterd, maar de beroepsoriëntatie, met name voorlichting over beroepsmogelijkheden buiten het academische veld, blijft een punt van aandacht. Het panel raadt de opleiding aan het praktische aspect van de opleiding beter te belichten. Ook de communicatie rondom de rol van de tutor in het tweede en derde jaar van de studie, de eisen waaraan schrijfp opdrachten moeten voldoen, en de rol van de vakken *Literary toolbox* en *The republic of letters* in de voorbereiding op het eindwerkstuk kan worden verbeterd.

Lof heeft het panel voor de kwaliteit van de staf en de uitstekende koppeling tussen onderwijs en onderzoek binnen de opleiding. Tegelijk merkt het panel op dat de koppeling met onderzoek gevaar loopt wanneer kern cursussen gegeven worden door tijdelijke staf met zeer beperkte onderzoekstijd. De problematiek rondom de hoge werkdruk en de onzekere positie van tijdelijke docenten staat scherp op de radar bij alle betrokkenen en heeft hoge prioriteit, maar er is nog geen definitieve oplossing gevonden.

Conclusie

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Literatuurwetenschap is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU-Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen, leerdoelen en toetsvormen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld

een deeltaets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting van een vak binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

Bij het opstellen van toetsen volgt de opleiding de facultaire richtlijnen voor *continuous assessment* en gevarieerde (formatieve en summatieve) toetsing. Kennis en inzicht worden voornamelijk getoetst met schriftelijke tentamens en vaardigheden met (groeps)presentaties, het opstellen van onderzoeksvragen en werkstukken op basis van eigen onderzoek. In iedere cursus worden meerdere leerlijnen getoetst. Het panel concludeert dat het niveau van de toetsing goed is; toetsen en toetsvormen sluiten goed aan op de leerdoelen en eindtermen. Het toetsplan maakt een gedegen indruk en laat een mooie spreiding van de toetsen zien. Het panel heeft waardering voor de manier waarop formatieve toetsing een voorbode vormt voor summatieve, becijferde toetsing.

De leden van de Examencommissie verduidelijkten de procedure rondom het eindwerkstuk. Zowel de eerste als de tweede beoordelaar lezen het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel. Het panel stelt vast dat de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding heel goed worden gebruikt. Het panel was zeer onder de indruk van de uitgebreide feedback op de eindwerkstukken. Het enige knelpunt op het gebied van toetsing heeft betrekking op de scriptievoorbereiding (zie standaard 2). Studenten dienen volgens het panel eerder en beter voorgelicht te worden over het eindwerkstuk, bijvoorbeeld door de handleiding voor het eindwerkstuk (inclusief beoordelingsformulier) aan het einde van het tweede studiejaar met de studenten te delen. Ook raadt het panel aan het proces rondom het eindwerkstuk te herstructureren door studenten die aan hun eindwerkstuk werken in intervisiegroepjes te koppelen aan andere scriptanten, zodat zij sterker aangemoedigd worden het eindwerkstuk in één blok af te ronden.

Functioneren Examencommissie

De bacheloropleiding Literatuurwetenschap deelt een examencommissie met de bacheloropleidingen Communicatie- en Informatiewetenschap en Taalwetenschap. De examencommissie ziet erop toe dat het facultaire beleid wordt opgevolgd en dat de toetsing transparant en betrouwbaar is. Iedere opleiding is met een lid vertegenwoordigd in de examencommissie. Leden van de examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De commissie wordt ondersteund door een secretaris. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten van toetsing. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

De examencommissie neemt jaarlijks steekproeven van eindwerkstukken om te garanderen dat alle studenten de eindtermen halen. Daarom concentreren de leden van de examencommissie zich in de steekproef van vier tot vijf eindwerkstukken per opleiding op eindwerkstukken die met een zes beoordeeld zijn. Wanneer er opvallend veel hoge cijfers zijn neemt de examencommissie ook daarvan een steekproef. De bevindingen worden in een rapport gedeeld met de opleidingscoördinator en onderwijsdirecteur. Die belegt dan eventueel een ijkingsbijeenkomst. Behalve de kwaliteit en beoordeling van eindwerkstukken controleert de examencommissie ook de toetsing in de basis- en verdiepingspakketten, waarbij ze zich het ene jaar concentreert op de basispakketten, en het volgende jaar op de verdiepingspakketten. Bij die controle komt het regelmatig voor dat materiaal ontbreekt omdat het niet is geüpload. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op een betere archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers).

De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken in de pakketten bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot adviseert het panel de examencommissie om beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de toetsing binnen de opleiding naar behoren functioneert. Er zijn duidelijke mechanismen om te controleren dat de toetsing volgens facultaire richtlijnen is uitgevoerd. De opleiding gebruikt verschillende vormen van toetsing, die aansluiten op de leerlijnen en de eindtermen. Het toetsplan maakt een gedegen indruk en laat voldoende spreiding van de toetsen zien. Het panel heeft waardering voor de manier waarop formatieve toetsing een voorbode vormt voor summatieve, becijferde toetsing, en voor de manier waarop de facultaire beoordelingsformulieren binnen de opleiding worden gebruikt. Ook complimenteert het de opleiding met haar examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 3 als voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

In voorbereiding op de visitatie las het panel een steekproef van acht bacheloreindwerkstukken. Het concludeert dat alle studenten de eindtermen halen. Het niveau van de eindwerkstukken komt overeen met dat van een academische bacheloropleiding, met uitschieters naar boven ('gaat het niveau van een BA-scriptie ver te boven') en naar beneden. Studenten laten volgens de panelleden over het algemeen zien dat zij kritisch en capabel kunnen omgaan met primaire en secundaire literatuur. Zij gebruiken daarbij relevante ideeën en theorieën. Het panel merkt ook op dat een tweetal eindwerkstukken een goede aansluiting laat zien op de expertise van de staf (dystopie/utopie en animal studies). De meeste studenten schrijven hun scriptie in het Engels. Het taalgebruik varieert van zeer goed tot redelijk goed (maar niet foutloos) academisch Engels. Het panel kon zich vinden in de becijfering, al had het drie eindwerkstukken zelf een hele of een halve punt lager beoordeeld. Als gezegd merkt het panel op dat de beoordeling in alle gevallen gedegen tot stand lijkt te zijn gekomen en uitgebreid gemotiveerd is.

Volgens het zelfevaluatie rapport vervolgen de meeste studenten hun studietoets eerst met een masteropleiding. Ongeveer de helft volgt een Utrechtse master binnen de geesteswetenschappen, zoals *Literatuur en Cultuurkritiek*, *Literature Today* of de onderzoeksmaster *Comparative Literary Studies*. Van alumni die uit Utrecht zijn vertrokken is onbekend welke masteropleiding ze hebben gekozen. Het panel raadt de opleiding aan meer contact te onderhouden met haar alumni en beter bij te houden naar welke masteropleidingen ze doorstromen.

De studievereniging Euphorion heeft samen met Career Services onderzocht waar alumni zoal terecht komen. Op de basis van de LinkedIn-profielen van 249 afgestudeerden stellen zij vast dat de meeste alumni na afronding van een masteropleiding werken in het onderwijs (23%) of in de media en communicatie (21%). Een aantal studenten doet onderzoek (6%), administratief werk (7%) of werkt in de marketing (5%). Nog weer kleinere aantallen werken bijvoorbeeld als programmamanager of

HR-medewerker. Ook de twee alumni met wie het panel sprak, hadden beiden aansluitend een masteropleiding gevolgd. Beiden waren erg tevreden over de opleiding en voelden zich goed voorbereid voor een masteropleiding.

Overwegingen

Op basis van de steekproef stelt het panel vast dat alle studenten de eindtermen halen. Studenten laten over het algemeen zien dat zij kritisch en capabel kunnen omgaan met primaire en secundaire literatuur. Zij gebruiken daarbij relevante ideeën en theorieën. Het panel kon zich vinden in de beoordeling en de becijfering van de eindwerkstukken. Het merendeel van de studenten stroomt door naar een masteropleiding binnen de geesteswetenschappen, en het uiteindelijke werkveld is zeer divers, al belandt ongeveer de helft van de afgestudeerden in het onderwijs of in de 'media en communicatie'. Het panel raadt de opleiding aan meer contact te onderhouden met haar alumni en beter bij te houden naar welke masteropleidingen ze doorstromen.

Conclusie

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft alle standaarden van de bacheloropleiding Literatuurwetenschap beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Literatuurwetenschap* als 'voldoende'.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING - BACHELOROPLEIDING TAALWETENSCHAP

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Taalwetenschap heeft als doel studenten kennis en (onderzoeks)vaardigheden bij te brengen op het gebied van de structuur, verwerving en het gebruik van de menselijke taal en spraak. De opleiding heeft gekozen voor een breed, wetenschappelijk profiel waarin theorievorming en onderzoeksvaardigheden centraal staan. Ze benadert taalwetenschap als onderdeel van de *cognitive sciences*, en besteedt ook aandacht aan aangrenzende disciplines zoals de psychologie, logica en informatica. Daarnaast is er aandacht voor de maatschappelijke context van taal. De opleiding onderscheidt vier leerlijnen: (1) taalstructuur, (2) taalprocessen, (3) taalgebruik en (4) taalmodellering. Typisch Utrechtse accenten zijn die op formele linguïstiek, spraakonderzoek, psycho- en neurolinguïstiek, sociolinguïstiek en in mindere mate op computationele linguïstiek. Afgestudeerden hebben een brede, algemene kennis van de taalwetenschap en kunnen automatisch doorstromen naar de meeste (onderzoeks)masters op het gebied van de taalwetenschappen. Afhankelijk van de vakken die ze in hun profileringsruimte volgen, hebben studenten ook toegang tot masteropleidingen met specifieke instroomeisen. Vanaf 2019-2020 zal het programma tweetalig worden aangeboden, in het Nederlands en het Engels. De start van een tweetalig programma is deels ingegeven door een dalende instroom in de visitatieperiode. De verandering van voertaal geldt eerst voor een proefperiode van drie jaar.

Het panel beoordeelt de breedte van de opleiding als positief. Het is van mening dat de opleiding een sterk profiel heeft, waarin een brede invulling van de taalwetenschap is gewaarborgd. Het panel heeft begrip en waardering voor de keuze om een tweetalig programma te starten, en het verwacht dat de verschillende taalachtergronden van de studenten inderdaad een interessante verrijking voor het programma zullen zijn. Het panel sprak tijdens de visitatie evenwel ook haar zorgen uit over de invloed van een diverse instroom op het te behalen eindniveau en over de levensvatbaarheid van de Nederlandse track op langere termijn. Die laatste zorg werd deels weerlegd door het opleidingsmanagement, dat van mening is dat een tweetalig programma betere overlevingskansen heeft en meer mogelijkheden biedt dan een eentalig programma. Desondanks raadt het panel de opleiding aan om de start van het tweetalige programma in de proefperiode goed te monitoren om te zien of de hoge verwachtingen van een internationale instroom inderdaad worden ingelost. De opleiding profiteert daarbij van de ervaringen van de bacheloropleiding Literatuurwetenschap binnen hetzelfde department. Daar is de tweetalige track een jaar eerder van start gegaan, waarbij de ervaringen van internationale studenten in kaart zijn gebracht.

Eindtermen

Het profiel van de opleiding is vertaald in vijf eindtermen (zie bijlage 1). De eindtermen zijn opgesteld volgens een facultair model, waarin de eindtermen ten aanzien van oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden voor alle opleidingen gelijk zijn. De eindtermen die van toepassing zijn op (het toepassen van) kennis en inzicht worden door de opleiding zelf geformuleerd. Het panel heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat ze passen bij het niveau van een wetenschappelijke bacheloropleiding. De twee opleidingsspecifieke eindtermen gaan nader in op de kennis van en het inzicht in het academische domein van de taalwetenschap, de inhoudelijke accenten van de opleiding en het te bereiken eindniveau. Deze eindtermen passen volgens het panel bij de brede,

wetenschappelijke en internationale oriëntatie van de opleiding en sluiten goed aan op de doelstelling van de opleiding. Tegelijk merkt het panel op dat – met uitzondering van de kenniskwalificatie – de eindtermen zo breed geformuleerd zijn, dat ze op alle bacheloropleidingen binnen de geesteswetenschappen van toepassing kunnen zijn. Het adviseert de opleiding om de eindtermen beter af te stemmen op het profiel van de opleiding en de vier daarvan afgeleide leerlijnen.

Overwegingen

Het panel heeft de doelstelling en eindtermen bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de eindtermen voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een wetenschappelijke bacheloropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren. Het panel doet de aanbeveling om de eindtermen minder generiek en, in aansluiting op het profiel van de opleiding en op de leerlijnen, meer opleidings specifiek te formuleren. Het panel vindt dat de opleiding een sterk profiel heeft waarin een brede oriëntatie is gewaarborgd. Het voordeel van een brede oriëntatie is volgens het panel dat alle opties voor vervolgoopleidingen en beroepen open worden gehouden. Het panel heeft begrip voor de start van een tweetalig programma, maar raadt de opleiding wel aan goed te monitoren wat de effecten hiervan zijn op de Nederlandse track en op het behaalde eindniveau.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opbouw, samenvatting, oriëntatie

De bacheloropleiding Taalwetenschap bestaat uit een major (120 EC) en profileringsruimte (60 EC). Het academisch jaar is opgebouwd uit vier onderwijsblokken van tien weken. Studenten volgen ieder blok twee parallelle vakken van 7,5 EC. De major telt in totaal 16 vakken, verdeeld over vier pakketten: twee basispakketten in het eerste jaar, een verdiepingspakket in het tweede jaar en een pakket rondom het eindwerkstuk. Dat laatste pakket bestaat uit twee tweedejaars cursussen die ingaan op context (*Van taal naar talen*) en methodologie (*Taal en computer*) van de taalwetenschappen, een cursus die voorbereidt op het eindwerkstuk (*Capstone Course*, voor het eerst aangeboden in 2018/2019) en het eindwerkstuk zelf.

De basispakketten *Structuur en cognitie van taal* en *Variatie in taal en spraak* hebben als doel studenten een brede basiskennis te geven op het gebied van de taalwetenschappen. De verdiepingsvakken borduren verder op de basisvakken. Zo geeft *Methoden en statistiek 1* de studenten een methodologische basis voor beide verdiepingspakketten: *Het menselijk taalvermogen* (over taalverwerving en –verwerking, taalgebruik en begrip van taal als onderdeel van het cognitief systeem) en *Taalvariatie* (over de sociale, politieke en linguïstische gevolgen van taalcontact). De profileringsruimte (15 EC in jaar 2 en 45 EC in jaar 3) moet in ieder geval een samenhangend profileringspakket van in totaal 30 EC bevatten. De overige 30 EC mogen studenten zelf invullen. In hun profileringspakket kunnen studenten kiezen uit drie opties: het volgen van het andere verdiepingspakket taalwetenschap, een universiteitsbrede minor of een verblijf in het buitenland. Studenten kunnen de profileringsruimte ook gebruiken voor het volgen van een stage of het starten van een tweede bachelor.

De samenhang van het programma wordt bewerkstelligd via pakketten en leerlijnen. De opleiding maakt, zoals gezegd, een onderscheid in vier inhoudelijke leerlijnen: taalstructuur, taalprocessen, taalgebruik en taalmodellering. Daarnaast zijn er vier leerlijnen rondom academische vaardigheden: digitale vaardigheden, onderzoeksvaardigheden, schrijfvaardigheid en presentatievaardigheid. Een

tabel in het zelfevaluatie-rapport laat zien welke leerlijnen en eindtermen terugkeren in welke vakken en op welk niveau. In het eerste jaar zijn de introducerende vakken voornamelijk op inleidend en verdiepend niveau (niveau 1 en 2), in de verdiepingspakketten en in het pakket rondom het eindwerkstuk op gevorderd niveau (beoogd bachelor-eindniveau). Studenten worden in deze vakken aangemoedigd zelf onderzoek uit te voeren en daar verslag van te doen.

De opleiding ziet het eindwerkstuk als een proeve van academische bekwaamheid. Het wordt in één blok geschreven, met één herkansingsmogelijkheid. Studenten kiezen zelf een onderwerp en verrichten zelfstandig onderzoek. De opleiding bood in de visitatieperiode ieder onderwijsblok een scriptieklas aan. Daarin kregen studenten die hun eindwerkstuk schrijven hulp bij het vinden van een onderwerp en een begeleider. Ook deelden ze hun onderzoeksopzet. De scriptieklas is in 2018/2019 vervangen door de *Capstone Course*. Daarin is behalve voor scriptievoorbereiding en groepsgewijze ondersteuning ook plaats ingeruimd voor de ruimere context van wetenschapsfilosofische, ethische en methodologische overwegingen over taalwetenschappelijk onderzoek en voor loopbaanoriëntatie.

Het panel heeft de opbouw, samenhang en oriëntatie bestudeerd en concludeert dat het curriculum een goede samenhang vertoont; het bevat duidelijke leerlijnen en biedt studenten veel ruimte tot specialisatie waardoor deze toegang hebben tot een groot aantal gerelateerde masterprogramma's. De twee verdiepingspakketten geven studenten de mogelijkheid om te kiezen, en er is sprake van een doordachte relatie tussen vakken en eindtermen. Het panel spreekt ook waardering uit voor het feit dat de opleiding al in het eerste jaar aandacht besteedt aan onderzoeksmethoden en onderzoeksvaardigheden en voor het feit dat de opleiding een digitale leerlijntool heeft ontwikkeld. Die leerlijntool maakt inzichtelijk hoe iedere leerlijn is opgezet door de verschillende cursussen heen. Studenten kunnen zo goed zien welke rol een cursus speelt in het ontwikkelen van bepaalde academische vaardigheden, en docenten kunnen overlap tussen cursussen voorkomen. Het panel hoorde van de studenten dat er eerder overlap voorkwam tussen de cursussen *Van taal naar theorie* en *Van taal naar talen*. Volgens de studenten was dat omdat aan de tweede cursus studenten uit andere bacheloropleidingen deelnamen; de cursus was als academische contextcursus ook toegankelijk voor studenten uit andere bacheloropleidingen. Wel merkten de studenten op dat het niveau van het tweedejaarsvak duidelijk hoger lag. Het panel heeft begrepen dat die overlap in het nieuwe programma niet meer zal voorkomen omdat *Van taal naar talen* verdwijnt.

Een bijlage in het zelfevaluatie-rapport beschrijft in meer detail wat de overwegingen zijn achter de start van het tweetalige programma en de curriculumherziening. Ook beschrijft de opleiding hoe ze de overgang wil realiseren. Behalve pragmatische redenen om de instroom te vergroten, is een belangrijke reden voor de start van twee tracks om studenten beter voor te bereiden op Engelstalige dan wel Nederlandstalige masters en op het (internationale of Nederlandse) werkveld. Cursussen worden niet dubbel aangeboden, maar de twee tracks worden gerealiseerd door naast Engelse hoorcolleges werkgroepen aan te bieden in het Nederlands en het Engels. In het tweede jaar kiezen studenten tussen een Engels (theoretisch) of een Nederlandstalig (toegepast) verdiepingspakket. Verder wisselen vier cursussen van plek om een betere opbouw van kennis en vaardigheden mogelijk te maken en wordt de tweedejaarscursus *Van taal naar talen* vervangen door *Digital tools en methods*. Dit laatste gebeurt deels om tegemoet te komen aan de wens van studenten om meer aandacht te besteden aan digitale vaardigheden. Het vak gaat dan vooraf aan het vak *Digital tools and methods* (nu nog: *Taal en computer*) en versterkt zo tegelijk de aandacht voor computationele linguïstiek en methodologie in de opleiding. Tot slot zal de *Capstone Course* twee keer worden aangeboden, in blok 1 en blok 3, zodat studenten nog steeds in het buitenland kunnen studeren of een stage kunnen volgen. Deze mogelijkheden werden tot nu toe slechts door een enkele student benut.

Het panel heeft de aanpassingen bestudeerd en is van mening dat deze een verdere versterking van het programma betekenen en bijdragen aan de beoogde, grotere internationalisering. Het panel heeft de indruk dat aan de overgang naar een tweetalig programma een zorgvuldig taalbeleid ten grondslag ligt. Wel merkt het panel op dat de praktische kant van de overgang minder goed

gedocumenteerd is. Naast Engelstaligheid zal er ook aandacht moeten zijn voor de *international classroom*. Voor toelating van studenten adviseert het panel het vereiste taalvaardigheidsniveau expliciet te maken in TOEFL of IELTS. Tegelijk stelt het panel vast dat de oriëntatie van het programma vooral academisch blijft. Studenten en alumni merkten beiden op dat de opleiding nog meer kan doen aan arbeidsmarktorientatie, bijvoorbeeld door het organiseren van een opleidingsspecifieke alumnidag, het uitnodigen van meer gastsprekers (in een enkel college gebeurt dit al wel) en het beter stimuleren van stages. Zulke activiteiten kunnen studenten laten zien voor welke banen buiten het academische veld ze in aanmerking komen, en welke vaardigheden daarbij van belang zijn. Het panel constateert dat studievereniging Babel momenteel op alle drie de gebieden het voortouw neemt. Het panel is van mening dat hier ook een taak voor de opleiding zelf ligt, te meer omdat dit ook al een aandachtspunt was tijdens de vorige visitatie. De aandacht voor loopbaanoriëntatie in de nieuwe *Capstone Course* ziet het panel als een goede start. Daarnaast kan de opleiding volgens het panel nog een actievere rol spelen in het faciliteren en promoten van stages en studie in het buitenland.

Didactische visie en werkvormen

Conform de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht is de bacheloropleiding Taalwetenschap een brede bacheloropleiding met veel keuzeruimte en flexibiliteit voor de student. Centraal in het onderwijsmodel staat persoonlijk, activerend onderwijs. De werkgroepen binnen de opleiding zijn relatief klein. Binnen majorcursussen is 25 studenten het maximum, binnen de overige cursussen wordt er gesplitst bij meer dan 30 studenten. In de praktijk is het aantal studenten vaak lager; in 2018/2019 begonnen 18 nieuwe studenten aan de opleiding. Dat was een scherpe daling ten opzichte van de voorgaande jaren, waarin gemiddeld 35 eerstejaars aan de opleiding begonnen. Op basis van aanmeldingscijfers was de verwachting ten tijde van de visitatie dat de instroom met de start van het tweetalige programma in 2019/2020 weer zou toenemen.

In het zelfevaluatie rapport merkt de opleiding op dat activerend onderwijs permanent onderhoud vereist. Ze reageert daarmee op een aanbeveling uit het studentenhoofdstuk dat er volgens de studenten meer gevarieerd mag worden in het gebruik van verschillende werkvormen in de werkcolleges. De studenten willen graag minder klassikale besprekingen van opdrachten en meer interactieve werkvormen, zodat alle studenten goed voorbereid op college komen. De opleiding geeft aan deze kritiek serieus te nemen en meer gebruik te zullen maken van digitale tools en activerende didactiek in het onderwijs. Het panel is blij met die toezegging; het waardeert de aandacht voor activerend onderwijs en de vrijheid die studenten daarbij krijgen, bijvoorbeeld in de keuze van een scriptieonderwerp of (vanaf 2019/2020) in de keuze voor een Nederlandse of Engelse track. Het panel verwacht bovendien dat actievere participatie van studenten, in combinatie met meer afwisselende werkvormen, positief zal bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en mogelijk ook aan de rendementen van de opleiding, zonder dat de werkdruk van docenten verhoogd wordt.

Studeerbaarheid

Alle studenten hebben vanaf het begin van de studie een eigen tutor met wie ze regelmatig overleg hebben over studievoortgang en studiekeuzes. Tutoren hebben ieder zo'n 15 studenten onder hun hoede. Het tutoraat duurt van het begin tot het einde van de opleiding. Docenten en studenten waren in de aanloop naar de visitatie bezorgd over het mogelijke verdwijnen van het tutoraat in het tweede en derde jaar van de opleiding. Het panel deelde deze zorg omdat studenten juist in deze fase veel keuzes moeten maken, maar het is tijdens de visitatie gerustgesteld door het management dat het tutoraat ook in het tweede en derde jaar behouden blijft. Wel krijgt het dan een minder intensieve vorm.

De vakken in de bacheloropleiding Taalwetenschap hebben een hoog slagingspercentage: gemiddeld sluit 93% van de studenten vakken met een voldoende af. Cursusrendementen variëren van 77 tot 100% en het gemiddelde cursuscijfer is een ruime voldoende (6,7 tot 7,7). De studenten geven in het studenthoofdstuk aan dat zij tevreden zijn over de inhoud, vorm en spreiding van de toetsing. Ook zijn ze positief over de goede begeleiding door docenten en over de fijne sfeer binnen de kleinschalige opleiding. Het panel constateert dat de heldere opbouw van het programma zichtbaar

bijdraagt aan de studeerbaarheid, net als de goede studiebegeleiding en de kleinschaligheid. De uitval in het eerste jaar is in de visitatieperiode afgenomen van 35% naar 17%, net als het aantal studenten met een negatief Bindend Studieadvies (van 5 naar 2 studenten). Het panel stelt vast dat er geen struikelblokken in het programma voorkomen die ervoor zorgen dat studenten niet op tijd kunnen afstuderen.

Docenten

De vaste staf van de afdeling Taalwetenschap bestaat uit 18 docenten: 8 hoogleraren, 1 universitair hoofddocent en 9 universitair docenten. Van deze groep zijn 11 docenten direct betrokken bij het onderwijs in de bacheloropleiding, waaronder 4 hoogleraren. Allen zijn gepromoveerd. Met uitzondering van docenten die recent zijn aangesteld, hebben alle docenten een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De helft beschikt ook over de senior kwalificatie onderwijs (SKO). Met het oog op de start van het tweetalige programma is een aantal docenten bovendien gestart met een traject voor de basiskwalificatie Engels. Alle docenten zijn actieve onderzoekers; ze zijn verbonden aan verschillende onderzoeksgroepen van het Utrecht Institute of Linguistics (OTS). Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over goed gekwalificeerde docenten. Zij beschikken in ruime mate over de onderwijskundige en inhoudelijke expertise om de vakken aan te bieden. Het panel vindt het positief dat er hoogleraren betrokken zijn bij het onderwijs in de bachelor en het waardeert het streven van de opleiding naar een goede verdeling van mannelijke en vrouwelijke staf. Het panel heeft er kennis van genomen dat de studenten in het algemeen erg tevreden zijn over de docenten, over de studiebegeleiding en over de feedback die docenten geven.

De opleiding geeft aan dat de werkdruk van docenten erg hoog is, onder andere door krap bemeten docenturen voor cursussen en studiebegeleiding, en door groeiende administratieve verplichtingen rondom bijvoorbeeld toetsing en toetsarchivering. Dit onderwerp werd tijdens de visitatie meer in detail besproken. Het panel sprak zijn zorg uit dat de werkdruk verder zal toenemen door de start van twee tracks. De docenten gaven aan hier niet bezorgd over te zijn. Hoewel de opleiding ernaar streeft tijdelijke docenten langere, substantiële contracten te geven, zijn het deze docenten die het volgens collega's het zwaarst hebben. Het panel heeft tijdens de visitatie kennis genomen van de maatregelen die de faculteit treft om de werkdruk aan te pakken en de mogelijkheden van tijdelijke staf te verbeteren. De 10% 'ontwikkelingstijd' die de faculteit aan tijdelijke, vaak jonge docenten geeft, is volgens het panel een goed initiatief. Dit biedt tijdelijke docenten de mogelijkheid, met het oog op de toekomst, aan hun cv te werken. Hoewel de problematiek rond de tijdelijke docenten en de hoge werkdruk in het algemeen duidelijk op de radar staat van alle betrokkenen, is er nog geen definitieve oplossing gevonden. Dit geldt evenwel niet alleen voor de opleiding Taalwetenschap, maar is een faculteitsbrede kwestie.

Overwegingen

Het panel constateert dat het curriculum van de bacheloropleiding Taalwetenschap een goede samenhang vertoont door een zorgvuldige opbouw in basis- en verdiepingspakketten en leerlijnen. De eindtermen zijn zorgvuldig uitgewerkt per leerlijn en per cursus, hierdoor is het beoogde eindniveau gewaarborgd. Het panel beoordeelt de brede oriëntatie van de opleiding als positief. Studenten hebben de mogelijkheid tot verdieping en specialisatie met zowel een cognitieve als een sociolinguïstische invulling. Het panel heeft ook kennis genomen van de veranderingen die de start van het tweetalige programma in 2019/2020 zal hebben voor het curriculum. Het is van mening dat die het programma verder zullen versterken, bijvoorbeeld door uitbreiding van de leerlijn computationele linguïstiek in de nieuwe cursus *Language and computation*. De opleiding behoudt een sterke wetenschappelijke oriëntatie. Via de docenten is er sprake van een duidelijke link tussen bacheloronderwijs en wetenschappelijk onderzoek. De docenten beschikken volgens het panel in ruime mate over de onderwijskundige en inhoudelijke expertise om de vakken aan te bieden. Ook is het panel positief over het feit dat er vier hoogleraren betrokken zijn bij het onderwijs in de bachelor en dat de opleiding streeft naar een evenredige verdeling van mannelijke en vrouwelijke staf. Hierbij tekent het panel aan dat docenten onder druk staan door een hoge werkdruk en tijdelijke aanstellingen. Dit probleem staat scherp op de radar van verschillende betrokkenen en heeft hoge prioriteit. Het panel identificeert twee verbeterpunten. De opleiding kan in de werkcolleges nog meer

gebruik maken van interactieve onderwijsvormen, en ze kan nog meer aandacht besteden aan loopbaanoriëntatie. Het panel constateert dat de opleiding op beide gebieden al de nodige stappen heeft gezet en heeft er daardoor vertrouwen in dat aanbevelingen op dit vlak opgevolgd zullen worden.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Taalwetenschap is gebaseerd op de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en op de UU-Richtlijn Onderwijs. Iedere opleiding heeft een eigen toetsplan waarin de aansluiting tussen eindtermen, leerlijnen, leerdoelen en toetsvormen zichtbaar wordt. Volgens facultair beleid streeft de opleiding ernaar om de toetsvormen af te stemmen op de leerdoelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevarieerde toetsvormen binnen en tussen vakken. De Richtlijn Onderwijs schrijft voor dat ieder vak minimaal twee toetsmomenten heeft, bijvoorbeeld een deeltoets en een eindtoets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. De toetsing is standaard een onderdeel van de cursusevaluaties door de studenten. Het panel concludeert dat er sprake is van een helder beleid voor toetsing en herkansingen. Studenten weten van tevoren waar ze aan toe zijn en er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar afsluiting van een vak binnen een blok. Verder vindt het panel het goed dat bij het opstellen van toetsen zoveel mogelijk het 'vier-ogen-principe' wordt toegepast.

Toetsing binnen de opleiding

De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen. Kennis en inzicht worden voornamelijk getoetst met schriftelijke tentamens; digitale vaardigheden, onderzoeks-, communicatie- en presentatievaardigheden worden getoetst met programmeeropdrachten, statistische analyses, data-analyse, papers, essays, practicumverslagen en presentaties. De eindverantwoordelijkheid van de toetsing ligt altijd bij de cursuscoördinator, een docent van de vaste staf. In het merendeel van de cursussen zijn er twee of meer docenten betrokken bij het opstellen van toetsen. De opleiding raadt docenten die alleen cursussen geven aan om de toetsing te laten controleren door een collega. De leden van de Examencommissie verduidelijkten de procedure rondom het eindwerkstuk. Zowel de eerste als de tweede beoordelaar lezen het onderzoeksvoorstel van de student, maar de tweede beoordelaar is vervolgens niet betrokken bij de begeleiding. Facultair beleid schrijft voor dat beide beoordelaars het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar beoordelen, waarna men in onderling beraad komt tot een definitief cijfer en schriftelijke onderbouwing van het oordeel. De opleiding organiseert jaarlijks een intervisiebijeenkomst waarin docenten een aantal eindwerkstukken opnieuw beoordelen volgens facultaire criteria en de uitkomsten vergelijken. Het doel van de intervisie is om na te gaan hoe de beoordelingscriteria zoveel mogelijk hetzelfde kunnen worden toegepast. Het panel concludeert dat het niveau van de toetsing goed is; toetsen en toetsvormen sluiten goed aan op de leerdoelen en eindtermen. Het beoordelingsformulier bij schrijfoopdrachten en bij het eindwerkstuk moedigt aan tot zeer gedetailleerde en onderbouwde kritiek. In de steekproef van door het panel beoordeelde eindwerkstukken waren de beoordelingsformulieren uitgebreid ingevuld. De onderbouwing van het cijfer was daardoor over het algemeen goed te volgen voor het panel.

Functioneren Examencommissie

De bacheloropleiding Taalwetenschap deelt een examencommissie met de bacheloropleidingen Communicatie- en Informatiewetenschap en Literatuurwetenschap. De examencommissie ziet erop toe dat het facultaire beleid wordt opgevolgd en dat de toetsing transparant en betrouwbaar is. Iedere opleiding is met een lid vertegenwoordigd in de examencommissie. Leden van de

examencommissie worden benoemd voor een periode van drie jaar waardoor de continuïteit binnen deze commissie bewaakt wordt. De commissie wordt ondersteund door een secretaris. Een facultaire toetscommissie adviseert de examencommissies over opleidingsoverstijgende aspecten van toetsing. Ook ontwikkelt ze beoordelingsformulieren voor bijvoorbeeld stages, presentaties en eindwerkstukken en kan ze statistische analyses uitvoeren voor de verschillende examencommissies.

De examencommissie neemt jaarlijks steekproeven van eindwerkstukken om te garanderen dat alle studenten de eindtermen halen. Daarom concentreren de leden van de examencommissie zich in de steekproef van vier tot vijf eindwerkstukken per opleiding op eindwerkstukken die met een zes beoordeeld zijn. Wanneer er opvallend veel hoge cijfers zijn neemt de examencommissie ook daarvan een steekproef. Dat was bijvoorbeeld het geval bij Taalwetenschappen, waar in korte tijd vier negens werden uitgedeeld. De bevindingen worden in een rapport gedeeld met de opleidings- en onderwijsdirecteur. Die belegt dan eventueel een ijkingsbijeenkomst. Behalve de kwaliteit en beoordeling van eindwerkstukken controleert de examencommissie ook de toetsing in de basis- en verdiepingspakketten, waarbij ze zich het ene jaar concentreert op de basispakketten, en het volgende jaar op de verdiepingspakketten. Bij die controle komt het regelmatig voor dat materiaal ontbreekt omdat het niet is geüpload. De komende jaren wil de examencommissie zich dan ook richten op een betere archivering van cursus- en toetsmateriaal (toetsdossiers). Tijdens de visitatie sprak het panel in meer detail met de examencommissie over de becijfering van eindwerkstukken. Dit gebeurde naar aanleiding van een scriptie van Taalwetenschappen die met een 6.8 becijferd was. Het panel was van mening dat er sprake is van schijnprecisie wanneer cijfers met decimalen achter de komma beoordeeld worden; deze nauwkeurigheid is volgens het panel onverenigbaar met de globale beoordelingscriteria van het beoordelingsformulier. Het panel adviseert de examencommissie en de opleiding om de beoordeling tot halve cijfers te beperken.

De examencommissie toont volgens het panel aan de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de studenten goed te borgen. Zo was het panel onder de indruk van de manier waarop de commissie niet alleen eindwerkstukken, maar ook de aansluiting tussen vakken in de pakketten bestudeert. Het panel is het met de examencommissie eens dat een goede archivering van toetsdossiers belangrijk is, en raadt aan om te zoeken naar een manier die minder inspanning van de docenten vergt. Tot slot adviseert het panel de examencommissie om beter zicht te krijgen op de beoordeling van de stage. Het is in dit verband te spreken over een facultaire pilot waarin alle informatie over stages digitaal wordt geüpload en daardoor makkelijker beschikbaar is voor de betreffende examencommissies.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de toetsing binnen de opleiding goed georganiseerd is. Ook zijn er duidelijke mechanismen om te controleren dat de toetsing conform de facultaire richtlijnen is uitgevoerd. De opleiding gebruikt verschillende vormen van toetsing, die aansluiten op de leerlijnen en de eindtermen. Het panel is te spreken over de jaarlijkse intervisiedag die de opleiding organiseert om de beoordeling van eindwerkstukken te ijken. Ook complimenteert het de opleiding met de examencommissie, die blijk geeft van een zorgvuldige, grondige aanpak. De examencommissie slaagt er wat het panel betreft in om de kwaliteit van toetsing te bewaken en te garanderen dat studenten de eindtermen hebben behaald. Wel kan de commissie volgens het panel nog meer ondersteund worden in een betere archivering van toetsdossiers en in de kwaliteitsborging van bachelorstages.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

In voorbereiding op de visitatie las het panel een steekproef van acht bacheloreindwerkstukken. Het concludeert dat de eindwerkstukken van een hoog niveau zijn en dat ze op heldere wijze verslag doen van interessant, actueel en goed uitgevoerd onderzoek. Studenten zijn volgens het panel over het algemeen goed in staat om de relevantie van hun onderzoek binnen een breder wetenschappelijk kader te schetsen. Ook kunnen ze goed schrijven en laten ze zien dat ze een goed inzicht hebben in taalwetenschappelijke concepten. In een enkel geval vond het panel dat de inbedding van het onderzoek in bestaand onderzoek beter had gekund. In dat geval ontbraken er ook referenties. Het panel kon zich vinden in de becijfering en beoordeling van de eindwerkstukken. De beoordelingsprocedure was volgens het panel voor beide beoordelaars over het algemeen heel goed te volgen op basis van de beoordelingsformulieren.

Het zelfevaluatie-rapport geeft een overzicht van de vervolgopleiding van 68 studenten die afstudeerden in de periode 2015-2017. Het merendeel van deze studenten (37%) koos voor een masteropleiding buiten Utrecht. 19% volgde (nog) geen vervolgopleiding of een tweede bacheloropleiding, en van 7% was onbekend wat ze na de opleiding waren gaan doen. Van de studenten die in Utrecht bleven, koos 18% procent voor de onderzoeksmaster Linguistics en 7% voor de masteropleiding Meertaligheid en taalverwerving. Een klein aantal studenten stroomde door naar de masteropleidingen Logopediewetenschap, Artificial Intelligence, en de HBO-opleiding Logopedie (3-4% per opleiding). De alumni met wie het panel sprak volgden beiden een onderzoeksgerichte masteropleiding buiten Utrecht; de een in Leiden en de ander in Nijmegen. Beiden waren blij met de brede kennis die ze in de bacheloropleiding hadden opgedaan; deze had hen goed voorbereid op een meer specialistische masteropleiding. In het algemeen raadt het panel de opleiding aan nauwere contacten te onderhouden met haar alumni en beter bij te houden naar welke masteropleidingen ze doorstromen. Zoals de opleiding zelf al oppert kan dit met relatief weinig inspanning bijvoorbeeld gebeuren via een intensiever gebruik van de LinkedIn-groep.

Overwegingen

Op basis van de steekproef stelt het panel vast dat alle studenten de eindtermen halen. Eindwerkstukken zijn zowel schrijftechnisch als methodologisch van een hoog niveau. Studenten laten zien dat ze een goed inzicht hebben in taalwetenschappelijke concepten en dat ze de relevantie van hun onderzoek binnen een breder wetenschappelijk kader goed kunnen schetsen. Het panel kon zich in het algemeen goed vinden in de beoordeling en de becijfering van de eindwerkstukken. Het panel concludeert dat het merendeel van de studenten doorstroomt naar een masteropleiding en dat zich daarbij geen aansluitingsproblemen voordoen. Een aanzienlijk deel (18%) wordt toegelaten tot de Utrechtse onderzoeksmaster Linguistics. Tegelijk raadt het panel de opleiding aan nauwere contacten te onderhouden met haar alumni en beter bij te houden naar welke masteropleidingen ze doorstromen.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'goed'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft de standaarden 1, 2 en 3 van de bacheloropleiding Taalwetenschap beoordeeld als 'voldoende' en standaard 4 als 'goed'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Taalwetenschap* als 'voldoende'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur

De afgestudeerde:

- heeft vakkennis op het gebied van de Nederlandse literatuur van ca. 1170 tot heden, en is vertrouwd met methodes en benaderingswijzen van literaire tekstinterpretatie, met name op het gebied van de Nederlandse literatuur.
- heeft vakkennis op het gebied van algemene en specifieke eigenschappen van de systematiek van de Nederlandse taal, en is vertrouwd met de methodes en benaderingswijzen die tot die vakkennis leiden.
- heeft vakkennis op het gebied van algemene en specifieke aspecten van het gebruik van de Nederlandse taal als communicatiemiddel, en is vertrouwd met methodes en benaderingswijzen van de analyse van schriftelijk en mondeling taalgebruik.
- kan vrijwel zelfstandig een kleinschalig onderzoek verrichten binnen ten minste één van de deelgebieden van de neerlandistiek.
- kan zich inwerken in niet eerder bestudeerde specialisaties en in nieuwe ontwikkelingen van het eigen specialisme.
- is zich bewust van de eigen capaciteiten en weet wanneer andere deskundigen ingeschakeld dienen te worden.

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur

Graduates

- Can demonstrate knowledge of and insight into key concepts and significant recent advances in English literary and culture studies and linguistics (Dublin-descriptor: knowledge and insight).
- Can apply knowledge of and insight into theory and research, devise arguments and contribute to resolving problems in the field of study (Dublin-descriptor: application of knowledge and insight).
- Can identify issues in the field of study, gather and interpret relevant data and make judgements that include reflection on relevant social, scholarly or ethical issues (Dublin-descriptor: judgement formation).
- Have acquired skills which enable them to communicate information, ideas, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences in convincing academic English at these levels of the "Common European Framework of Reference" (Council of Europe, Strasbourg, 1996): C1 for speaking and writing and C2 for listening and reading (informally: "near native" Level) (Dublin-descriptor: communication).
- Have developed those learning skills necessary for them to undertake further study with a high degree of autonomy (Dublin-descriptor: learning skills).

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur

De afgestudeerde in de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur:

- heeft kennis van en inzicht in het vakgebied Duitse taal en cultuur, in het bijzonder de beheersing van de Duitse taal, de Duitse taalkunde, de Duitse letterkunde en de cultuurkunde van het Duitse taalgebied (Dublindescriptor: kennis en inzicht).
- heeft kennis van en inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van de Duitse taalkunde en de Duitse letterkunde (Dublindescriptor: kennis en inzicht).
- beschikt over algemene academische vaardigheden, in het bijzonder met betrekking tot: de algemene taaltheorie, de algemene literatuurtheorie alsmede de historische en maatschappelijke inbedding van de Duitse taal en cultuur (Dublin-descriptoren: kennis en inzicht; toepassen kennis en inzicht).
- is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit leidt tot een professionele benadering en invulling van zijn/haar werk of beroep (Dublin-descriptor: toepassen kennis en inzicht).
- kan een praktijkvraag of probleem op het vakgebied herformuleren tot een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling; de daarin vervatte begrippen op adequate wijze operationaliseren; een onderwerp zowel theoretisch als empirisch bestuderen, in onderlinge samenhang; het resultaat weergeven in een coherent betoog dat wordt afgesloten met een heldere, synthetiserende conclusie;

de resultaten gebruiken voor het beantwoorden van de praktijkvraag of het bijdragen aan verheldering en zo mogelijk oplossing van het probleem; een oordeel vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten (Dublin-descriptor: oordeelsvorming); is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten (Dublin-descriptor: communicatie); bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een masteropleiding aan te gaan (Dublin-descriptor: leervaardigheden).

- beheerst de Duitse taal op ERK-niveau C2 (lees- en luistervaardigheid) en C1/C2 (spreek-, schrijf-, en gespreksvaardigheid) (Dublin-descriptor: toepassen van kennis en inzicht).
- heeft een verplicht studieverblijf van een semester in Duitstalig gebied voltooid.

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur

De afgestudeerden in de bacheloropleiding Franse taal en cultuur:

1. Beschikken aantoonbaar over een brede kennis van en inzicht in de kernelementen van de Franse taalkunde, letterkunde en cultuur; kunnen deze in hun historische context plaatsen en tegen elkaar afzetten; en hebben kennis gemaakt met een aantal van de nieuwste ontwikkelingen binnen de discipline (Dublin-descriptor: kennis en inzicht). Zij beschikken over een degelijke theoretische kennis van de Franse taal.
2. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om de verworven kennis en inzicht op een professionele manier toe te passen, om standpunten te formuleren en die te onderbouwen met argumenten. Zij zijn in staat om een praktijkvraag of probleem op het vakgebied te herformuleren tot een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling; de daarin vervatte begrippen op adequate wijze te operationaliseren; een onderwerp zowel theoretisch als empirisch te bestuderen, in onderlinge samenhang. Zij beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om bij te dragen aan oplossingen van problemen op het gebied van de discipline. Zij vertalen hun kennis van de Franse taal in een praktische beheersing op ten minste ERK-niveau B2 (spreken en schrijven), C1 (luisteren) of C2 (lezen) (Dublin-descriptor: toepassen kennis en inzicht).
3. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om, op basis van een vraag of een probleem op het gebied van de discipline, relevante gegevens te identificeren en te verzamelen en die te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen. Dat oordeel is mede gebaseerd op een afweging van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en/of ethische aspecten, en leidt tot een heldere, synthetiserende conclusie (Dublin-descriptor: oordeelsvorming).
4. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om informatie over en uit de discipline, ideeën en oplossingen voor problemen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten, in een coherent betoog (Dublin-descriptor: communicatie).
5. Hebben leervaardigheden verworven die noodzakelijk zijn voor een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt (Dublin-descriptor: leervaardigheden).

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur

Afgestudeerden in de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur voldoen aan de volgende eindtermen:

1. Beschikken over aantoonbare kennis van en inzicht in de kernelementen van het academisch domein van de Italiaanse taal en cultuur, en hebben kennis gemaakt met een aantal van de nieuwste ontwikkelingen binnen de discipline. Zij beschikken over een brede algemene kennis van de Italiaanse taal en cultuur (Dublin-descriptor: kennis en inzicht).
2. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om de verworven kennis en inzicht op een professionele, bij de discipline passende manier toe te passen, om standpunten te formuleren en die te onderbouwen met argumenten. Zij beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om bij te dragen aan oplossingen van problemen op het gebied van de discipline. Zij vertalen hun kennis van de Italiaanse taal in een praktische beheersing op ten minste ERK-niveau B2 op het gebied van spreken en schrijven en C1 wat betreft luisteren en lezen (Dublin-descriptor: toepassen kennis en inzicht).
3. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om, op basis van een vraag of een probleem op het gebied van de discipline, relevante gegevens te identificeren en te verzamelen en die te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen. Dat oordeel is mede gebaseerd op een

afweging van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en/of ethische aspecten (Dublin-descriptor: oordeelsvorming).

4. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om informatie over en uit de discipline, ideeën en oplossingen voor problemen over te brengen, in het bijzonder in het Italiaans, op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten (Dublin-descriptor: communicatie).

5. Hebben leervaardigheden verworven die noodzakelijk zijn voor een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt (Dublin-descriptor: leervaardigheden).

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur

Afgestudeerden in de bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur:

1. Beschikken over aantoonbare kennis van en inzicht in de kernelementen van de Spaanse en Latijns-Amerikaanse taalkunde, literatuur en culturen, en hebben kennis gemaakt met een aantal van de nieuwste ontwikkelingen binnen de discipline (Dublin-descriptor: kennis en inzicht). Zij beschikken over een brede algemene kennis van de Spaanse taal en culturen van de Spaanstalige landen, gebaseerd op inzicht in de historische ontwikkeling. Zij vertalen hun kennis van de Spaanse taal in een praktische beheersing op ten minste ERK-niveau B2 (spreken en schrijven), C1 (luisteren en lezen).

2. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om de verworven kennis en inzicht op een professionele, bij de discipline passende manier toe te passen, om standpunten te formuleren en die te onderbouwen met argumenten. Zij beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om bij te dragen aan oplossingen van problemen op het gebied van de discipline (Dublin-descriptor: toepassen kennis en inzicht).

3. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om, op basis van een vraag of een probleem op het gebied van de discipline, relevante gegevens te identificeren en te verzamelen en die te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen. Dat oordeel is mede gebaseerd op een afweging van relevante maatschappelijke, wetenschappelijke en/of ethische aspecten (Dublin-descriptor: oordeelsvorming).

4. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om informatie over en uit de discipline, ideeën en oplossingen voor problemen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten (Dublin-descriptor: communicatie).

5. Hebben leervaardigheden verworven die noodzakelijk zijn voor een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt (Dublin-descriptor: leervaardigheden).

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur

Afgestudeerden in de bacheloropleiding Keltische talen en cultuur:

1. Beschikken over aantoonbare kennis van en inzicht in de kernelementen van de Keltische studiën, met name op het gebied van de Middeleeuws Ierse en Welshe taalkunde, letterkunde en cultuur. Zij beschikken over een brede algemene kennis van de Keltische talen en culturen, ook over de grenzen van het Middeleeuwse Iers en Welsh heen. Zij bezitten passieve kennis van de Oud-Ierse en Middel-Welshe taal op gevorderd niveau, alsmede kennis van de methoden en resultaten van de historische letterkunde en/of historische taalkunde van deze talen, eveneens op gevorderd niveau. Zij hebben kennis gemaakt met een aantal van de nieuwste ontwikkelingen binnen de discipline (Dublin-descriptor: kennis en inzicht).

2. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om de verworven kennis en inzicht op een professionele, bij de discipline passende manier toe te passen, om standpunten te formuleren en die te onderbouwen met argumenten. Zij beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om bij te dragen aan oplossingen van problemen op het gebied van de discipline (Dublin-descriptor: toepassen kennis en inzicht).

3. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om, op basis van een vraag of een probleem op het gebied van de discipline, relevante gegevens te identificeren en te verzamelen en die te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen. Dat oordeel is mede gebaseerd op een afweging van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en/of ethische aspecten (Dublin-descriptor: oordeelsvorming).

4. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om informatie over en uit de discipline, ideeën en oplossingen voor problemen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten (Dublin-descriptor: communicatie).
5. Hebben leervaardigheden verworven die noodzakelijk zijn voor een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt (Dublin-descriptor: leervaardigheden).
6. Het eindniveau van de onderzoeksvaardigheden die via 1, 2 en 3 verworven zijn, komt tot uitdrukking in het bacheloreindwerkstuk.

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap

De afgestudeerde:

1. heeft kennis van en inzicht in het vakgebied Literatuurwetenschap. (Dublin descriptor: kennis en inzicht)
2. heeft kennis van en inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van de Literatuurwetenschap. (Dublin descriptor: kennis en inzicht)
3. beschikt over algemene academische vaardigheden, in het bijzonder met betrekking tot de Literatuurwetenschap en is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien. (Dublin descriptor: toepassen kennis en inzicht)
4. kan een praktijkvraag of probleem op het vakgebied herformuleren tot een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling; de daarin vervatte begrippen op adequate wijze operationaliseren; een onderwerp zowel theoretisch als empirisch bestuderen, in onderlinge samenhang; het resultaat weergeven in een coherent betoog dat wordt afgesloten met een heldere, synthetiserende conclusie; de resultaten gebruiken voor het beantwoorden van de praktijkvraag of het bijdragen aan verheldering en zo mogelijk oplossing van het probleem; vormt een oordeel dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten. (Dublin descriptoren: oordeelsvorming; toepassen kennis en inzicht)
5. is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten. (Dublin descriptor: communicatie)
6. heeft inzicht in de mogelijkheden en beperkingen van digitale (onderzoeks)bronnen en methoden in het eigen vakgebied, en kan deze vergelijken met andere bronnen (Dublin descriptor: oordeelsvorming) (deze eindterm is nieuw per 2018-2019)
7. bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een masteropleiding te starten. (Dublin descriptor: leervaardigheden).

Bacheloropleiding Taalwetenschap

Afgestudeerden in de bacheloropleiding Taalwetenschap:

1. Beschikken over aantoonbare kennis van en inzicht in de kernelementen van de Taalwetenschap op de gebieden van theoretische taalkunde, psycholinguïstiek, taalvererving, sociolinguïstiek/taalvariatie, fonetiek en computationele taalkunde, en hebben kennis gemaakt met een aantal van de nieuwste ontwikkelingen binnen de discipline (Dublin-descriptor: kennis en inzicht). Zij beschikken over een brede algemene kennis van de Taalwetenschap.
2. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om de verworven kennis en inzicht op een professionele, bij de discipline passende manier toe te passen, om standpunten te formuleren en die te onderbouwen met argumenten. Zij beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om bij te dragen aan oplossingen van problemen op het gebied van de discipline (Dublin-descriptor: toepassen kennis en inzicht).
3. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om, op basis van een vraag of een probleem op het gebied van de discipline, relevante gegevens te identificeren en te verzamelen en die te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen. Dat oordeel is mede gebaseerd op een afweging van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en/of ethische aspecten (Dublin-descriptor: oordeelsvorming).
4. Hebben vaardigheden verworven die hen in staat stellen om informatie over en uit de discipline, ideeën en oplossingen voor problemen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten (Dublin-descriptor: communicatie).

5. Hebben leervaardigheden verworven die noodzakelijk zijn voor een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt (Dublin-descriptor: leervaardigheden).

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur (programma 2019-20)

Verplichte cursussen major

Basispakket 1 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE1V17001	Ned-Literaire teksten	1	7,5	1
NE1V13002	Ned-Taal, mens en maatschappij	1	7,5	1
NE1V13003	Ned-Tekst en discourse	1	7,5	2
NE1V13001	Ned-Moderne tijd	1	7,5	2

Basispakket 2 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE2V13001	Ned-Instrueren en overtuigen	2	7,5	3
NE1V13004	Ned-Vroegmoderne tijd	1	7,5	3
NE2V13003	Ned-Middeleeuwen	2	7,5	4
NE2V13002	Ned-Taalsysteem en taaldiversiteit	2	7,5	4

Voorbereiding op eindwerkstuk (7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE3V18001	Ned-Corpusonderzoek in de Neerlandistiek	3	7,5	3

Eindwerkstuk (7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE3VD11017	Ned-Eindwerkstuk BA Nederlands	3	7,5	1-2-3-4

Verdiepingspakketten – verplichte keuze één pakket (30 EC) en bijbehorende academische contextcursus (7,5 EC)

Verdiepingspakket "Nederlands: de taal en het gebruik":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE3V14101	Ned-Hoe talen verschillen	3	7,5	1
NE3V14102	Ned-Taal en betekenis	3	7,5	2
NE3V17103	Ned-Tekstanalyse en tekstverwerking	3	7,5	3
NE3V14104	Ned-Stilistiek	3	7,5	4

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18002	Tlc-Van taal naar talen*	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Verdiepingspakket "Nederlandse literaturen":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE3V14201	Ned-Nederlandse literaturen	3	7,5	1
NE3V14202	Ned-Nederlands door de eeuwen	3	7,5	2
NE3V14203	Ned-Aan het werk	3	7,5	3
NE3V14204	Ned-De papieren burger	3	7,5	4

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18001	Tlc-Literary Studies, an Introduction *	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Verdiepingspakket "Diversiteit in de Nederlandse taal en cultuur":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
NE3V17301	Ned-Visies op Nederlandse identiteit	3	7,5	1
NE3V14303	Ned- Meertaligheid in Nederland vroeger en nu	3	7,5	2
NE3V17303	Ned- Diversiteit in geletterdheid	3	7,5	3
NE3V17304	Ned- Culturele instituties en diversiteit	3	7,5	4

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18002	Tlc-Van taal naar talen* Of	2	7,5	1
TL2V18001	Tlc-Literary Studies, an Introduction *	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Methodecursussen (verplichte keuze van 7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TW2V17001	Tlc-Methoden en statistiek 1	2	7,5	3
TL3V14001	Tlc-Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie	3	7,5	3
TL3V14004	Tlc-Literary Toolbox	3	7,5	3
TL3V14003	Tlc-Vertalen en vertaalwetenschap	3	7,5	3

Profileringspakket

Binnen de profileringsruimte (60 EC) volgt de student in ieder geval een profileringspakket van 30 EC. Hieronder staat aangegeven wat voor de opleiding Nederlandse taal en cultuur geldt als profileringspakket. In uitzonderlijke gevallen kan de student een combinatie van cursussen die niet op deze lijst staat, inzetten als profileringspakket. Hiervoor is vooraf toestemming nodig van de examencommissie.

Binnen de opleiding Nederlandse taal en cultuur geldt als profileringspakket:

- Een minor van de UU
- Cursussen gevolgd in het buitenland
- Een tweede verdiepingspakket van de opleiding Nederlandse taal en cultuur

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur (programma 2018-19)

In tegenstelling tot de andere te visiteren bacheloropleidingen van de UU in dit cluster, zal het majorprogramma geen belangrijke wijzigingen ondergaan. Vandaar dat hier het studieprogramma van 2018-19 is weergegeven).

De major Engelse taal en cultuur is opgebouwd uit twee verplichte basispakketten, plus een verdiepingspakket (keuze uit vier pakketten), een contextcursus, een methodencursus, (sinds 2018) een Capstone Course die voorbereidt op het eindwerkstuk, en het eindwerkstuk zelf. De totale omvang van de major is 120 EC. Elk van de pakketten is opgebouwd uit 4 cursussen (elk 7,5 EC, samen 30 EC). In hun eerste jaar volgen studenten verplicht twee basispakketten (BP):

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
<i>The Sound Lab</i>	<i>Prescribing and Describing English</i>	<i>Foundations of English Linguistics</i>	<i>Language Development Across the Lifespan</i>
<i>The Writers' Lab</i>	<i>From Bede to the Bard: English Literature 449-1649</i>	<i>Milton to the Millennium: English Literature 1650-2000</i>	<i>Civil War to Civil Rights: American Literature, 1860s-1960s</i>

In het tweede studiejaar kiest de student één van de vier thematische verdiepingspakketten (VP):

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
VP1: Language Matters	<i>Old English and the Languages of the Medieval British Isles (even years)</i> <i>Language History of the British Isles (odd years)</i>	<i>Prosody in Communication</i>	<i>The Acquisition of English</i>	<i>Form, Meaning and Use</i>
VP2: States of Literature	<i>The English Lyric, in Theory and Practice</i>	<i>Irish Literature 1850-Present</i>	<i>Cities & Countries: English Drama and Poetry 1580-1818</i>	<i>Great Medieval Heroes</i>
VP3: Intertextuality	<i>The Shakespeare Industry</i>	<i>Adapting (to) The Novel</i>	<i>This American Life: Gender and Media in Contemporary American Literature</i>	<i>Creative Writing of Engels-Nederlands Vertalen³</i>
VP4: The Social Life of English	<i>The Sociolinguistics of Englishes: Language Variation, Contact and Change</i>	<i>Language and Identity: Researching and Writing Who We Are</i>	<i>Life Writing</i>	<i>English in Europe and Asia: Learners' and Users' Attitudes and Practices</i>

Met ingang van 2017-18 volgen studenten een academische contextcursus (ACC) die gekoppeld is aan het gekozen verdiepingspakket. Deze cursussen worden gedoceerd in samenwerking met de opleidingen Taalwetenschap en Literatuurwetenschap. De ACC From Language to Languages: Language Myths (7,5 EC) is gekoppeld aan VP1 en VP4. De ACC Literary Studies: an Introduction (7,5 EC) is gekoppeld aan VP2 en VP3.

In hun derde jaar schrijven studenten een bacheloreindwerkstuk van 7,5 EC, dat voorafgegaan wordt door een verplichte Capstone Course van 7,5 EC (blokken 1 en 3), waarin kennis en taalvaardigheid wordt opgefrist, specifieke vaardigheden die nodig zijn voor het eindwerkstuk worden getraind, en een begin wordt gemaakt met het bacheloreindwerkstuk zelf (themakeuze en goedgekeurde onderzoeksopzet). Deze voorbereidende cursus vindt voor het eerst plaats in blok 3 van 2018-19.

Ten slotte kiezen studenten één van vier methodencursussen (in jaar 2 of 3, blok 3), die voor vrijwel de hele Undergraduate School Talen, Literatuur en Communicatie dezelfde zijn: Methoden en

statistiek 1 (niveau 2), Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie (niveau 3), Literary Toolbox (niveau 3), of Vertalen en vertaalwetenschap (niveau 3).

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur (programma 2018-19)

Studiejaar	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Jaar 1	Basispakket 1: Sprache & Kultur 1 (7,5 EC)	Basispakket 1: Sprache & Kultur 2 (7,5 EC)	Basispakket 2: Sprache & Kultur 3 (7,5 EC)	Basispakket 2: Sprache & Kultur 4 (7,5 EC)
	Basispakket 1: Grundlagen der Germanistik (7,5 EC)	Basispakket 1: Einführung in die linguistische Analyse (7,5 EC)	Basispakket 2: Deutsche Literatur nach 1800 (7,5 EC)	Basispakket 2: Deutsche Literatur vor 1800 (7,5 EC)
Jaar 2	Verdiepingspakket (7,5 EC)	Verdiepingspakket (7,5 EC)	Verdiepingspakket (7,5 EC)	Studieverblijf aan Duitstalige universiteit (15-30 EC)
	Academische context: Van Taal naar Talen / Literary Studies, an Introduction (7,5 EC)	Verdiepingspakket (7,5 EC)	Methodencursus (7,5 EC)	
Jaar 3	Profileringsruimte (7,5 EC)	Forschen und Schreiben (7,5 EC)	Profileringsruimte (7,5 EC)	Bacheloreindwerkstuk (7,5 EC)
	Profileringsruimte (7,5 EC)	Profileringsruimte (7,5 EC)	Profileringsruimte (7,5 EC)	Profileringsruimte (7,5 EC)

Met ingang van het academisch jaar 2019-2020 zal het onderwijsprogramma op een aantal punten worden aangepast:

- De verdiepingspakketten zijn coherenter samengesteld. Daarnaast moeten studenten in aanvulling op het gekozen verdiepingspakket twee cursussen uit het andere verdiepingspakket volgen. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat studenten een bredere basis hebben in hun bachelorstudie.
- De academische contextcursussen Van Taal naar Talen en Literary Studies, an Introduction vervallen, waarbij de inhoud van die cursussen wordt geïntegreerd in de verdiepingspakketten en in de doeltaal. Daardoor kunnen de algemene academische vaardigheden ook worden versterkt.

Door deze maatregelen wordt de major uitgebreid van 120 EC naar 127,5 EC. Tegelijkertijd groeit het aandeel taalspecifiek Duitstalig onderwijs in de major naar 94% (120 van 127,5 EC).

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur (programma 2018-19)

De major Franse taal en cultuur is opgebouwd uit twee verplichte basispakketten, plus een verdiepingspakket, een contextcursus, een methodencursus, een cursus die voorbereidt op het eindwerkstuk (sinds 2018), en het eindwerkstuk zelf. De totale omvang van de major is 120 EC. Alle cursussen omvatten 6 contacturen per week, volgens de facultaire richtlijn.

De inrichting van de twee basispakketten (jaar 1) is als volgt:

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Taalverwerving Frans 1 (TV1)	Taalverwerving Frans 2 (TV2)	Linguistique Française B (TK2)	Taalverwerving Frans 3 (TV3)
Linguistique Française A (TK1)	La France contemporaine et ses ancrages historiques (LC1)	La littérature et l'invention de la liberté (LC2)	Invention du livre, naissance de l'auteur (LC3)

In het tweede studiejaar kiest de student één van de twee thematische verdiepingspakketten: Langue et Culture (LCU, tabel 2) of Langue et Contexte (LCO, tabel 3). Elk van beide pakketten bestaat uit 4 cursussen, waarin er respectievelijk 2 en 3 cursussen alterneren tussen even en oneven jaren. De cursussen zijn nagenoeg alle van gevorderd niveau (niveau 3).

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
<i>Even collegejaren</i>	Économie et société en France (LCU1)	Invitations au voyage (LCU2)	La France et la francophonie face à la mondialisation (LCU3)	Langues, cultures et communication (LCU4)
<i>Oneven collegejaren</i>	Économie et société en France (LCU1)	Figures féminines de la littérature (LCU2)	L'écrivain médiateur (LCU3)	Langues, cultures et communication (LCU4)

Tabel 2: Verdiepingspakket Langue et Culture (LCU)

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
<i>Even collegejaren</i>	Littérature arthurienne et son héritage (LCO1)	Acquisition du français et bilinguisme (LCO2)	Pratique réflexive de la traduction nl-fr et fr-nl (LCO3)	Variatie in betekenis A: Tijd in taal (LCO4)
<i>Oneven collegejaren</i>	Lire, écrire, interpréter, traduire (LCO1)	Apprentissage et enseignement du Français langue étrangère et seconde (LCO2)	Pratique réflexive de la traduction nl-fr et fr-nl (LCO3)	Variatie in betekenis B: Hoe talen verwijzen (LCO4)

Tabel 3: Verdiepingspakket Langue et Contexte (LCO)

In hun derde jaar schrijven studenten een bacheloreindwerkstuk van 7,5 EC, dat voorafgegaan wordt door een verplichte cursus van 7,5 EC (Recherche et Écriture), waarin kennis en taalvaardigheid wordt opgefrist, specifieke vaardigheden die nodig zijn voor het eindwerkstuk worden getraind, en een begin wordt gemaakt met het bacheloreindwerkstuk zelf (themakeuze en goedgekeurde onderzoeksopzet). Deze voorbereidende cursus vindt voor het eerst in blok 3 van 2018-19 plaats.

Ten slotte kiezen studenten één van vier methodencursussen, die voor vrijwel de hele School Talen, Literatuur en Communicatie dezelfde zijn: Methoden en statistiek 1 (niveau 2), Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie (niveau 3), Literary Toolbox (niveau 3), of Vertalen en vertaalwetenschap (niveau 3). Door het volgen van een van deze cursussen maakt een student zich bekwaam in relevante methodologie van het verdiepingspakket en eindwerkstuk. Dit sluit aan bij de wetenschappelijke vorming van de student.

Onderwijsprogramma vanaf 2019

In het kader van facultaire bezuinigingsmaatregelen zal het majorprogramma per september 2019 in belangrijke opzichten gewijzigd worden. De belangrijkste aanpassingen betreffen:

1. De twee bovengenoemde academische contextcursussen zullen verdwijnen uit het majorprogramma, waarbij de (taaloverstijgende) taalkundige en letterkundige inhoud uit die cursussen zal worden opgenomen in verschillende cursussen in de basispakketten.
2. De verdiepingspakketten worden uitgebreid van 4 naar 6 cursussen, waarbij cursussen uit het andere verdiepingspakket ingezet worden voor deze uitbreiding. Het netto effect van deze twee maatregelen is dat de major wordt vergroot van 120 naar 127,5 EC, en dat het aandeel Franstalig onderwijs eveneens toeneemt. De profileringsruimte in de opleiding Franse taal en cultuur krimpt evenredig van 60 naar 52,5 EC.

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur (programma 2018-19)

Verplichte cursussen major:

Basispakket 1 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
IT1V13001	Ita-Italiaans 1	1	7,5	1
IT1V17001	Ita-Piazza Italia: cultuur en maatschappij	1	7,5	1
IT1V13002	Ita-Italiaans 2	1	7,5	2
IT1V17002	Ita-Italië: geschiedenis en moderniteit	1	7,5	2

Basispakket 2 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
IT2V13001	Ita-Italiano 3	2	7,5	3
IT2V17001	Ita-Inleiding Italiaanse letterkunde	2	7,5	3
IT2V13003	Ita-Italiano 4	2	7,5	4
IT2V17002	Ita-Fondamenti di linguistica italiana	2	7,5	4

Voorbereiding op het eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
IT3V18001	Ita-Ricerca e scrittura accademica	3	7,5	3

Eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
IT3V14001	Ita-Eindwerkstuk BA Italiaans	3	7,5	1-2-3-4

Verdiepingspakketten – verplichte keuze één pakket (30 EC) en bijbehorende academische contextcursus (7,5 EC):

Verdiepingspakket "Taal en Communicatie Italiaans":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
IT3V14002	Ita-Traduzione e uso dell'italiano	3	7,5	1
IT3V14101	Ita-Lingue e culture a contatto	3	7,5	2
IT3V17001	Ita-L'italiano: dal significato alla forma	3	7,5	3
IT3V17002	Ita-Acquisizione e bilinguismo	3	7,5	4

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18002	Tlc-Van taal naar talen*	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Verdiepingspakket "Italiaanse Cultuur en Letterkunde":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
IT3V14002	Ita-Traduzione e uso dell'italiano	3	7,5	1
IT3V17003	Ita-Dante's afterlives: testi e ricezione	3	7,5	2
IT3V17004	Ita-Artisti e letterati: transmedialità dal Medioevo a oggi	3	7,5	3
IT3V17005	Ita-Identità e alterità nel cinema e nella letteratura italiani	3	7,5	4

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18001	Tlc-Literary Studies, an Introduction	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Methodencursussen (Verplichte keuze 7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TW2V17001	Tlc-Methoden en statistiek 1	2	7,5	3
TL3V14001	Tlc-Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie	3	7,5	3
TL3V14004	Tlc-Literary Toolbox	3	7,5	3
TL3V14003	Tlc-Vertalen en vertaalwetenschap	3	7,5	3

Profileringspakket

Binnen de profileringsruimte (60 EC) volgt de student in ieder geval een profileringspakket van 30 EC. Hieronder staat aangegeven wat voor de opleiding Italiaanse taal en cultuur geldt als profileringspakket.

Binnen de opleiding Italiaanse taal en cultuur geldt als profileringspakket:

- Cursussen gevolgd in het buitenland
- Een minor van de UU
- Een tweede verdiepingspakket van de opleiding Italiaanse taal en cultuur

In uitzonderlijke gevallen kan de student een combinatie van cursussen die niet op deze lijst staat, inzetten als profileringspakket. Hiervoor is vooraf toestemming nodig van de examencommissie.

Programmawijzigingen per 2019

Vanaf 2019-2020 start een aangepast programma met vergroting van de major naar 127,5 EC. Dit is een gevolg van de facultaire bezuinigingsoperatie in 2018 met nieuwe beleidskeuzes binnen het departement TLC inzake keuzemogelijkheden voor de student. Hieronder volgt kort samengevat wat er wijzigt met de bezuiniging die wordt ingevoerd per 2019:

Om te kunnen werken met een efficiënte groeps grootte worden de talenpractica in Italiaans 1 en 2 vervangen door werkgroepen (deze maatregel is al van kracht per 2018). De twee academische

contextcursussen in jaar 2, Van Taal naar Talen en Literary Studies: an Introduction, worden in de major geplaatst en komen gecombineerd terecht in de verdiepingspakketten (in blok 1 van jaar 2) als één enkele cursus op het gebied van taaltheorie én literatuurtheorie (Analisi e critica del testo), onderwezen in het Italiaans.

Bovendien worden de cursussen in blok 4 van beide verdiepingspakketten gefuseerd tot één enkele nieuwe cursus, waarin zowel taalkunde als letterkunde in onderlinge verbondenheid met het thema migratie aan bod komen. In de verdiepingspakketten wordt tenslotte ook het aantal contacturen gereduceerd: van 6 naar 4.

In schema ziet dat er als volgt uit:

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
<i>VP 1</i>	Traduzione e uso	Lingue e culture a contatto (4u)	Dal significato alla forma (4u)	<i>nieuwe cursus</i> Migrazioni al plurale
<i>VP 2</i>	Traduzione e uso	Dante's afterlives (4u)	Artisti e letterati (4u)	<i>nieuwe cursus</i> Migrazioni al plurale
<i>VP 1 + VP 2</i>	<i>VTNT/LSAI-combi in</i> Analisi e critica del testo			

Tabel 1: Programmawijzigingen per 2019

Bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur (2018-19)

Verplichte cursussen major

Basispakket 1 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
SP1V17001	Spa – Español 1	1	7,5	1
SP1V17002	Spa – Introduction to the Hispanic World	1	7,5	1
SP1V17003	Spa – Español 2	1	7,5	2
SP1V17004	Spa – Introduction to Formal Spanish Linguistics	1	7,5	2

Basispakket 2 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
SP2V17001	Spa – Español 3	2	7,5	3
SP2V17002	Spa – Teatro y cine hispánicos	2	7,5	3
SP2V17003	Spa – Español 4	2	7,5	4
SP2V17004	Spa – Lengua española: pasado y presente	2	7,5	4

Vorbereiding op het eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
SP3V18001	Spa – Escritura y comunicación académicas	3	7,5	3

Eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
SP3V14001	Spa-Eindwerkstuk BA Spaans	3	7,5	1-2-3-4

Verdiepingspakketten – verplichte keuze één pakket (30 EC) en bijbehorende academische contextcursus (7,5 EC)

Verdiepingspakket "Literatuur en cultuur":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
SP3V18003	Spa-Lengua, cultura e identidad	3	7,5	1
SP3V17001	Spa- Cruces de fronteras: migración y movilidad	3	7,5	2
SP3V17002	Spa-Poder y ficción	3	7,5	3
SP3V18002	Spa- Exilio y memoria (even collegejaren)	3	7,5	4
SP3V17003	Spa- Blog, ensayo e identidad (oneven collegejaren)			

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18001	Tlc-Literary Studies, an Introduction	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Verdiepingspakket "Taalkunde en vertalen":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
SP3V15203	Spa-Sociolingüística del español	3	7,5	1
SP3V14201	Spa-Forma, estructura y uso del español	3	7,5	2
SP3V18004	Spa-Traducción, traductología y cultura	3	7,5	3
SP3V14203	Spa-Adquisición del español	3	7,5	4

Bijbehorende academische contextcursus:

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL2V18002	Tlc-Van taal naar talen*	2	7,5	1

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Methodencursussen – (verplichte keuze van 7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TW2V17001	Tlc-Methoden en statistiek 1	2	7,5	3
TL3V14001	Tlc-Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie	3	7,5	3
TL3V14004	Tlc-Literary Toolbox	3	7,5	3
TL3V14003	Tlc-Vertalen en vertaalwetenschap	3	7,5	3

Profileringspakket

Binnen de profileringsruimte (60 EC) volgt de student in ieder geval een profileringspakket van 30 EC. Hieronder staat aangegeven wat voor de opleiding Spaanse taal en cultuur geldt als profileringspakket.

Binnen de opleiding Spaanse taal en cultuur geldt als profileringspakket:

- Cursussen gevolgd in het buitenland
- Een minor van de UU
- Een tweede verdiepingspakket van de opleiding Spaanse taal en cultuur

In uitzonderlijke gevallen kan de student een combinatie van cursussen die niet op deze lijst staat, inzetten als profileringspakket. Hiervoor is vooraf toestemming nodig van de examencommissie.

Programmawijzigingen per 2019-2020

Vanaf 2019-2020 zullen dan startende studenten binnen hun major naast een van de twee verdiepingspakketten tevens verplicht twee cursussen uit het andere verdiepingspakket volgen. Tegelijkertijd komen de verplichte academische contextcursussen (per verdiepingspakket één cursus) te vervallen. Hiermee wordt de totale omvang van de major van 120 EC uitgebreid naar 127,5 EC. De maatregel is ingegeven door de in 2018 ingezette facultaire bezuinigingen. Enerzijds betekent het wegvallen van de academische contextcursussen dat er minder onderwijs gegeven hoeft te worden, anderzijds zorgt de verplichting van de twee extra verdiepingspakketcursussen voor vollere en daarmee rendabelere werkgroepen.

De uitbreiding van de major strookt voor een deel met de bestaande praktijk, want in de afgelopen jaren is gebleken dat veel studenten al extra cursussen uit het andere verdiepingspakket kozen in hun vrije ruimte. Met deze maatregel wordt het aandeel cursussen Spaans in het curriculum van de studenten vergroot, waardoor studenten uiteindelijk een diepgaandere kennis van de Spaanse en Latijns-Amerikaanse taalkunde, letterkunde en culturen verwerven.

De cursussen waarmee de major uitgebreid wordt, zijn vastgelegd en vallen in de blokken 2 en 4 voor alle studenten. Het gaat om cursussen die aansluiten bij de thema's van het gekozen verdiepingspakket, Cruces de fronteras: migración y movilidad en Exilio y memoria/Ensayo e hibridez voor studenten van het verdiepingspakket Taalkunde en Vertalen en Sociolinguística del español en Traducción, traductología y cultura voor studenten van het verdiepingspakket Literatuur en Cultuur. Het taalspecifieke deel van de major wordt hiermee van 82,5 EC (2018-2019) uitgebreid naar 97,5 EC (2019-2020) en zal daarmee voor 76% uit taalspecifiek Spaanstalig onderwijs bestaan.

Bacheloropleiding Keltische talen en cultuur (programma 2018-19)

Het majorprogramma Keltische talen en cultuur beslaat 120 EC. Het is als volgt opgebouwd.

In hun eerste jaar volgen studenten Keltische talen en cultuur verplicht twee basispakketten, die tezamen het gehele eerste jaar beslaan (in totaal 8 cursussen à 7,5 EC, in totaal 60 EC):

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Jaar 1	<i>Introduction to Celtic Studies</i> (niveau 1)	<i>Old Irish: Language and Culture 2</i> (niveau 1)	<i>Middle Welsh: Language and Culture 2</i> (niveau 2)	<i>Medieval Irish and Welsh Philology</i> (niveau 3)
	<i>Old Irish: Language and Culture 1</i> (Niveau 1)	<i>Middle Welsh: Language and Culture 1</i> (niveau 1)	<i>Literature and history of the medieval Celts</i> (niveau 2)	<i>Modern Celtic</i> (niveau 1)

Studenten kiezen aan het einde van het eerste jaar een van de twee verdiepingspakketten, die ze in hun tweede jaar volgen. De opleiding heeft gekozen voor een klassieke vorm: één verdiepingspakket is historisch-taalkundig (Taalcontact en taalverandering van het Keltisch) en één historisch-letterkundig (Interpretatie en Herinterpretatie van middeleeuwse Keltische teksten), met elk vier cursussen van 7,5 EC elk. Elk verdiepingspakket bevat een cursus die ook deel uitmaakt van een verdiepingspakket van de opleiding Engelse taal en cultuur: Language History of the British Isles en Great Medieval Heroes. Beide verdiepingspakketten bevatten een cursus die een specifiek breder veld voor studenten Keltisch ontsluit: Modern Celtic Minority Languages (taalbeleid op het gebied van minderheidstalen) en From Táin to Tolkien and Beyond (Nachleben en herbewerking). Deze twee cursussen hebben niveau 2, de overige zes cursussen bevinden zich op niveau 3.

Jaar 2	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Verdiepingspakket Historische Taalkunde	<i>Language history of the British Isles</i>	<i>Historical Grammar of the Celtic languages</i>	<i>Modern Celtic Minority Languages</i>	<i>Language Contact and Language Change</i>
Verdiepingspakket Historische Letterkunde	<i>Irish Palaeography</i>	<i>From Táin to Tolkien and Beyond</i>	<i>Translating Medieval Irish Texts</i>	<i>Great Medieval Heroes</i>

Met ingang van 2017-18 volgen studenten een zogenaamde academische contextcursus (ACC) die gekoppeld is aan het gekozen verdiepingspakket. Deze cursussen worden gedoceerd in samenwerking met de opleidingen Taalwetenschap en Literatuurwetenschap. De ACC From language to languages: language myths (7,5 EC) is gekoppeld aan het verdiepingspakket Historische Taalkunde. De ACC Literary Studies: an introduction (7,5 EC) is gekoppeld aan het verdiepingspakket Historische Letterkunde.

In hun derde jaar schrijven studenten een bacheloreindwerkstuk van 7,5 EC, dat voorafgegaan wordt door een verplichte cursus van 7,5 EC (Capstone course: research, writing, and reflection), waarin kennis wordt opgefrist, specifieke vaardigheden die nodig zijn voor het eindwerkstuk worden getraind, en een begin wordt gemaakt met het bacheloreindwerkstuk zelf (themakeuze en goedgekeurde onderzoeksopzet). Deze voorbereidende cursus vindt voor het eerst in blok 3 van 2018-19 plaats.

Ten slotte kiezen studenten één van vier methodencursussen, die voor vrijwel de hele School Talen, Literatuur en Communicatie dezelfde zijn:

- Methoden en statistiek 1 (niveau 2)
- Methoden van onderzoek naar interculturele communicatie (niveau 3)
- Literary Toolbox (niveau 3)
- Vertalen en vertaalwetenschap (niveau 3)

Programmawijzigingen met ingang van 2019-20

In het kader van facultaire bezuinigingsmaatregelen zullen, vanwege de lage studentbezetting in die cursussen, met ingang van 2019-20 slechts vier van de acht cursussen van de verdiepingspakketten per jaar worden aangeboden, en in het erop volgende jaar de vier andere cursussen. De opleiding heeft deze bezuinigingsmaatregel aangegrepen om het programma als geheel te herzien, deels om bestaande problemen op te lossen, deels om de studeerbaarheid in de nieuwe situatie te waarborgen. De bestaande verdiepingsmogelijkheden, alsmede de samenwerking met de opleiding Engels in twee verdiepende cursussen, blijven bestaan. Zie bijlage III voor een tabellarisch overzicht. De wijzigingen in het kort zijn als volgt:

Eerste jaar

1. De twee cursussen van jaar 1, blok 4 verschuiven naar jaar 2/3: Medieval Irish and Welsh Philology (hier wordt het hoogste niveau van taalverwerving bereikt, jaar 1 is daarvoor net te vroeg: zie ook punt 3) en Modern Celtic (ruimte is nodig voor een andere cursus: zie punt 2).
2. De vrijvallende ruimte in jaar 1 wordt ingenomen door From Táin to Tolkien and beyond (nu een tweedejaars cursus) en door de nieuwe cursus Continental Celtic (introductie in de talen, archeologie, geschiedenis van de Kelten op het West-Europese continent in de Oudheid; dit is een belangrijke verbreding van de basiskennis, die ook door de studenten gewenst wordt).

Tweede en derde jaar

3. Medieval Irish and Welsh Philology (zie punt 1) wordt gesplitst in Old Irish 3 en Middle Welsh 3, waarvan het ene jaar de een en het andere jaar de ander worden aangeboden (combinatie in één cursus blijkt te zwaar voor studenten, met het oog op het gewenste hoge eindniveau). Eén van beide is verplicht te volgen.
4. De cursus Vertalen verdwijnt uit het programma (dit is een doodlopende weg gebleken omdat de beoogde aansluiting op de master Vertalen niet kan worden gerealiseerd). In jaar 2/3 ontstaat zo ruimte voor een Literature seminar, waarin op verdiepender niveau dan in From Táin to Tolkien mogelijk was, Ierse en Welshe historische letterkunde worden behandeld.
5. De vier methodencursussen van de School TLC blijken te weinig relevant te zijn voor studenten Keltisch. Relevant methodenonderwijs is verankerd in de verdiepingspakketten, en wordt aangeboden in de vorm van begeleidende cursussen van de verdiepingspakketten: Great Medieval Heroes voor letterkunde en Language History of the British Isles voor taalkunde.
6. Vanaf 2019-20 kiezen studenten één van de volgende vier taalcursussen: Modern Irish, Modern Welsh, Old English, Latijn: Middeleeuwse wereldtaal (verbreding historische letter- en taalkunde).

Bacheloropleiding Literatuurwetenschap (programma 2019-20)

Verplichte cursussen major

Basispakket 1: Wat (30 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
LI1V17001	Lit-Eurolit 1: Antiquity and Middle Ages/Oudheid en Middeleeuwen	1	7,5	1
LI1V17002	Lit-Eurolit 2: Early modern Literature/ Vroegmoderne Europese literatuur	1	7,5	2
LI2V17001	Lit-Eurolit 3: 1789-1914	2	7,5	3
LI2V17002	Lit-Eurolit 4: 1914 - now (including new media)	2	7,5	4

Basispakket 2: Hoe (30 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
LI1V18001	Lit-Introduction to Literary Studies/Inleiding Literatuurwetenschap	1	7,5	1
LI1V13002	Lit-Close Reading	1	7,5	2
LI2V17003	Lit-Mythos & Logos	2	7,5	3
LI3V18002	Lit-Cultural Criticism	3	7,5	4

Vorbereiding op het eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
LI3V18001	Lit-The Republic of Letters	3	7,5	1

Eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
LI3V14001	Lit-BA Thesis Literary Studies/ Eindwerkstuk BA Literatuurwetenschap	3	7,5	1-2-3-4

Methodencursus (7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TL3V14004	Tlc-Literary Toolbox	3	7,5	3

Verdiepingspakketten – verplichte keuze één pakket (30 EC)

Verdiepingspakket "World Literature":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
LI2V14101	Lit-World Literature, theory & practice	2	7,5	1
LI3V14102	Lit-Migration and Diaspora in Europe	3	7,5	2
LI3V17103	Lit-Utopian Imagination	3	7,5	3
LI3V14103	Lit-Postcolonialism and Cosmopolitanism	3	7,5	4

Verdiepingspakket "Literature in conflict":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
LI2V17201	Lit-Banned Books	2	7,5	1
LI3V17202	Lit-Contesting the Past	3	7,5	2
LI3V14203	Lit-Human Rights and Bildung	3	7,5	3
LI3V14204	Lit-Literature and Dissent	3	7,5	4

Bijbehorende contextcursussen, verplichte keuze (7,5 EC)*

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
RE3V18001	Literatuur en Christendom	3	7,5	1
TL3V14114	Tlc-Literatuur en filosofie	3	7,5	2
TL2V14001	Tlc-Retorica	2	7,5	4
EN3V14302	Eng-Adapting (to) the Novel	3	7,5	2
EN3V18003	Eng-The Shakespeare Industry	3	7,5	1
KE2V14202	Kel-From Táin to Tolkien	2	7,5	2
EN3V17003	Eng-This American Life: Gender, Media and Theory in Contemporary American Literature	3	7,5	3
EN3V17002	Eng-Irish Literature 1850-Present	3	7,5	2
EN3V14304	Eng-Creative writing	3	7,5	4
EN3V17001	Eng-Civil War to Civil Rights: American Literature 1860s-1960s	3	7,5	4
TL3V14204	Tlc-Great Medieval Heroes	3	7,5	4

* Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus HHP2V17001 *Goed in Geesteswetenschappen*

Profileringspakket

Binnen de profileringsruimte (60 EC) volgt de student in ieder geval een profileringspakket van 30 EC. Hieronder staat aangegeven wat voor de opleiding Literatuurwetenschap geldt als profileringspakket. In uitzonderlijke gevallen kan de student een combinatie van cursussen die niet op deze lijst staat, inzetten als profileringspakket. Hiervoor is vooraf toestemming nodig van de examencommissie.

Binnen de opleiding Literatuurwetenschap geldt als profileringspakket:

- Een minor van de UU
- Cursussen gevolgd in het buitenland
- Een tweede verdiepingspakket van de opleiding Literatuurwetenschap

Literatuurwetenschap vanaf 2019

De bezuinigingen per 2019-2020 zijn aangegrepen om het programma te stroomlijnen en het aandeel literatuurtheorie in jaar 1 te versterken. De cursus Cultural Criticism schuift naar blok 3, terwijl in blok 4 een nieuwe cursus Current Theories & World Literature gegeven zal worden. Deze cursus bereidt goed voor op het verdiepingspakket World Literature. In dat pakket zit nu de cursus Postcolonial Theory in blok 1 (deze cursus maakt ook deel uit van de minor Postcolonial Studies). De cursus Human Rights and Literature (voorheen Human Rights and Bildung) gaat deel uitmaken van beide verdiepingspakketten en brengt in blok 4 alle studenten Literatuurwetenschap weer samen.

Bacheloropleiding Taalwetenschap (programma 2018-19)

Verplichte cursussen major

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Jaar 1	Psychologie van taal (1, TW1V13002)	Language meaning and language use (2, TW2V13001)	Sociolinguïstiek (1, TW1V13003)	Phonetics (2, TW2V13003)
	From language to linguistics (1, TW1V13001)	Taalontwikkeling (2, TW2V13004)	Methoden en statistiek 1 (2, TW2V17001)	Linguistic invariance and language variation (3, TW3V17001)
Jaar 2	Van taal naar talen (2, TL2V18002)	Profilering	Taal en computer (3, TW3V18001)	Profilering
VP1:	Experimental psycholinguistics (3, TW3V14202)	Melodie en ritme in talen (3, TW3V14201)	Semantics and pragmatics (3, TW3V14203)	Language acquisition and language structure (3, TW3V14204)
VP2:	Talen in contact (2, TW2V14101)	Words in the mind (3, TW3V18104)	Meertaligheid (3, TW3V14103)	Variatie en verandering in taal (3, TW3V14102)
Jaar 3	Profileringspakket			
	Profilering	Profilering	Capstone course Research, Writing, Reflection (3, TL3V18001)	Eindwerkstuk (3, TW3V14002)

Tabel 3: Invulling van het onderwijsprogramma

Verdiepingspakketten – verplichte keuze één pakket (30 EC)

Verdiepingspakket "Taalvariatie":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TW2V14101	Tlw-Talen in contact	2	7,5	1
TW3V18104	Tlw-Words in the Mind	3	7,5	2
TW3V14103	Tlw-Meertaligheid	3	7,5	3
TW3V14102	Tlw-Variatie en verandering	3	7,5	4

Verdiepingspakket "Het menselijke taalvermogen":

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Blok
TW3V14202	Tlw-Experimental Psycholinguistics	3	7,5	1
TW3V14201	Tlw-Melodie en ritme in talen	3	7,5	2
TW3V14203	Tlw-Semantics and Pragmatics	3	7,5	3
TW3V14204	Tlw-Language Acquisition and Language Structure	3	7,5	4

Profileringspakket

Binnen de profileringsruimte (60 EC) volgt de student in ieder geval een profileringspakket van 30 EC. Hieronder staat aangegeven wat voor de opleiding Taalwetenschap geldt als profileringspakket. In uitzonderlijke gevallen kan de student een combinatie van cursussen die niet op deze lijst staat, inzetten als profileringspakket. Hiervoor is vooraf toestemming nodig van de examencommissie.

Binnen de opleiding Taalwetenschap geldt als profileringspakket:

- Een minor van de UU
- Cursussen gevolgd in het buitenland
- Een tweede verdiepingspakket van de opleiding Taalwetenschap

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Dag 1   **18 juni**

9.00	9.30	ontvangst en korte pitch door opleidingsdirecteuren
9.30	12.00	startoverleg, inzien documenten, voorbereiden B NL, FR, DU
12.00	12.30	lunch
12.30	13.30	management MTL
13.30	14.00	voorbereiden B NL, FR, DU
14.00	14.45	OPD en coord B NL, FR, DU
14.45	15.30	studenten B NL, FR, DU
15.30	15.45	pauze
15.45	16.30	docenten B NL, FR, DU
16.30	17.00	alumni B NL, FR, DU
17.00	18.00	Afronden B NL, FR, DU

Dag 2   **19 juni**

8.30	10.00	paneloverleg, inzien documenten, voorbereiden B SP, ITA, KELT
10.00	10.45	OPD en coord B SP, ITA, KELT
10.45	11.30	studenten B SP, ITA, KELT
11.30	11.45	pauze
11.45	12.30	docenten B SP, ITA, KELT
12.30	13.00	alumni B SP, ITA, KELT
13.00	14.00	lunch & afronden B SP, ITA, KELT
14.00	14.30	Vorbereiden B TW, LIT, EN
14.30	15.15	OPD en coord. B TW, LIT, EN
15.15	16.00	studenten B TW, LIT, EN
16.00	16.15	pauze
16.15	17.00	docenten B TW, LIT, EN
17.00	17.30	alumni B TW, LIT, EN
17.30	18.30	Afronden B TW, LIT, EN

Dag 3   **20 juni**

8.30	10.00	paneloverleg en inzien documenten
10.00	11.00	examencommissies bachelors
11.00	12.00	afronden bachelors
12.00	12.30	Lunch
12.30	13.00	voorbereiden M LET, TW, NEER
13.00	13.45	OPD en coord M LET, TW, NEER
13.45	14.30	studenten M LET, TW, NEER
14.30	14.45	pauze
14.45	15.30	docenten M LET, TW, NEER
15.30	16.00	alumni M M LET, TW, NEER
16.00	17.30	Afronden M LET, TW, NEER

Dag 4   **21 juni**

9.00	10.00	overleg panel
10.00	11.00	examencommissie masters
11.00	11.30	overleg panel
11.30	12.30	eindgesprek management
12.30	15.00	formuleren eindoordelen, incl. lunch
15.00	15.30	presentatie voorlopige bevindingen.
15.30	15.45	pauze
15.45	16.45	ontwikkelgesprekken parallel

Uitleg:

coord	opleidingscoördinator
NL, FR, DU	B Nederlands, Frans, Duits
B SP, ITA, KELT	B Spaans, Italiaans, Keltisch
B TW, LIT, EN	B Taalwetenschap, Literatuurwetenschap, Engels
M LET, TW, NEER	M Letterkunde, Taalwetenschap, Neerlandistiek

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKSTUKKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek bestudeerd:

- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Spaanse taal en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Keltische talen en cultuur;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Literatuurwetenschap;
- 8 eindwerkstukken van de bacheloropleiding Taalwetenschap.

De gegevens van de eindwerkstukken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene documenten

- Alle zelfstudies
- Notulen van de Opleidingscommissies, vergaderingen 1 t/m 3 2018-2019
- KNAW-Rapport: Verkenning talen voor Nederland
- GW Notitie Werkdruk: grip op werk

Examencommissie

- Rapport Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK)
- Facultaire Richtlijn Toetsing en Beoordeling
- Toetsregeling Undergraduate School TLC
- Jaarverslag examencommissies Geesteswetenschappen 17-18
- Notitie Fraude en plagiaat, faculteit Geesteswetenschappen

Career Services

- Factsheet van UU Career Services 2016-2017
- Factsheet van UU Career Services 2017-2018

Specifiek voor Literatuurwetenschap

- *Student Companion* (pdf) in het Engels

Specifiek voor Engels

- *Stylesheets Linguistics en Literature and Culture*
- *Writing Marking Grids*

Specifiek voor Taalwetenschap

- Taalbeleidsdocument bachelor Taalwetenschap (verkorte versie)

Masteropleidingen

Van de hieronder genoemde cursussen per opleiding zijn de volgende zaken gedeeld met de visitatiecommissie:

- Cursushandleiding
- Te lezen literatuur
- Toetsen
- Nakijkmodellen
- Studentenwerk
- Docentcommentaar

Letterkunde

- 1) Publishing: From Manuscript to Bestseller
- 2) Literatuur tussen lokaal en globaal

Neerlandistiek

- 1) Schrijverschap als ondernemerschap
- 2) Nederlands taaladvies en -onderwijs

Interculturele communicatie

- 1) Leeronderzoek Interculturele Communicatie
- 2) Spa-Encuentros lingüísticos

Meertaligheid en Taalverwerving

- 1) MTV Onderzoek in perspectief
- 2) Perception and production

Bacheloropleidingen

Van de hieronder genoemde cursussen per opleiding zijn de volgende zaken gedeeld met de visitatiecommissie:

- Cursushandleiding
- Te lezen literatuur
- Toetsen
- Nakijkmodellen
- Studentenwerk
- Docentcommentaar

Duits

- 1) Einführung in die linguistische Analyse des Deutschen (BP)
- 2) Kulturelles Lernen in Deutsch als Fremdsprache (VP)

Engels

- 1) Civil War to Civil Rights (BP)
- 2) The Acquisition of English (VP)

Frans

- 1) Linguistique française B (TK2) (VP)
- 2) Figures féminines de la littérature (LCU2)

Italiaans

- 1) Fondamenti di Linguistica italiana (BP)
- 2) Identita' e alterita' nel cinema e nella letteratura italiani (VP)

Keltisch

- 1) Middle Welsh: Language and Culture 2 (BP)
- 2) From Táin to Tolkien (VP)

Literatuurwetenschap

- 1) Eurolit 1: Oudheid en Middeleeuwen (BP)
- 2) Utopian Imagination (VP)

Nederlands

- 1) Instrueren en Overtuigen (BP)
- 2) Visies op de Nederlandse identiteit (VP)

Spaans

- 1) Lengua española: pasado y presente (BP)
- 2) Cruces de fronteras: migración y movilidad (VP)

Taalwetenschap

- 1) Taalontwikkeling
- 2) Variatie en verandering in taal (VP)